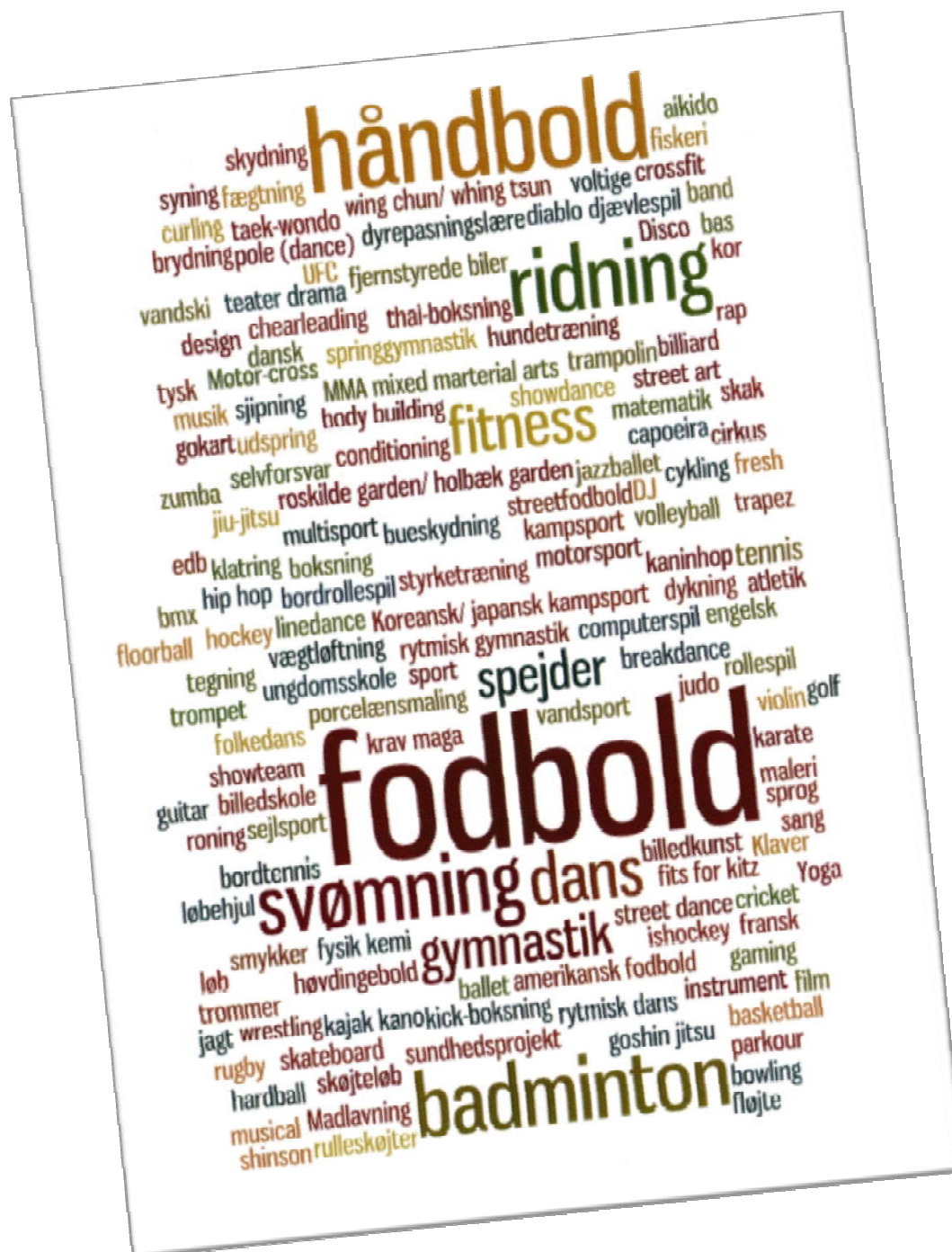

UNGE OG FRITIDS AKTIVITETER

Forord

CASA har initieret og gennemført denne undersøgelse af unges brug og barrierer for brug af aktivitetstilbud i samarbejde med Halsnæs Kommune, Holbæk Kommune, Hvidovre Kommune, Høje-Taastrup Kommune samt Ballerup Kommune. Det Kriminalpræventive Råd, Friluftsrådets tips- og lottomidler og Danske Gymnastik- & Idrætsforeninger har alle bidraget til at finansiere undersøgelsen.

6.083 unge fra 5. til 9. klassetrin har deltaget i undersøgelsen ved i foråret 2012 at svare på et elektronisk spørgeskema om deres aktiviteter i fritiden. Desuden har unge og en række nøglepersoner i interview fortalt om udbud af fritidstilbud til unge i kommunerne og barrierer for brug af dem.

Tak til alle de unge, som har besvaret spørgeskemaet og tak til lærere, skoler og de kommunale forvaltninger for samarbejdet herom og tak til unge og personer med erfaringer fra fritidsområdet, som i interview har taget sig tid til, at fortælle om deres erfaringer.

Undersøgelsen er lavet af Marianne Malmgren, Karl Vogt-Nielsen, Henning Hansen og Carina Børgesen fra CASA.

CASA
Oktober 2012

Unge og fritidsaktiviteter

©CASA, Oktober 2012

ISBN 978-87-92384-14-0

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-92384-13-3

Indhold

1	Indledning.....	5
1.1	Formål	5
1.2	Baggrund	5
1.3	Teoretisk inspiration.....	6
1.4	Metode.....	7
2	Sammenfatning	11
2.1	Sammenligning mellem tilbud og brug i kommuner	11
2.2	Unge fritid.....	13
2.3	Tilfredshed og ønsker.....	14
2.4	Barrierer	15
2.5	Trivsel og fritidsaktiviteter.....	17
2.6	Forbedringer	18
3	Præsentation af kommuner	21
3.1	Kommunerne og deres befolkning	21
3.2	Den sociale profil	23
3.3	Sammenfatning.....	25
4	Fritid i kommunerne	27
4.1	Fritidsforeninger og -klubber	27
4.2	De unges aktivitetsmønster	32
4.3	Sammenfatning.....	40
5	Aktiviteterne.....	43
5.1	Karakteristik af de aktiviteter de unge går til.....	43
5.2	Hvem deltager i fritidsaktiviteterne?.....	48
5.3	Faste aktiviteter	48
5.4	Selvorganiserede aktiviteter	50
5.5	Øvrige aktiviteter og midlertidige	52
5.6	Ungdomsklub og ungdomsskole	53
5.7	Bibliotek	54
5.8	Samlet aktivitetsniveau	55
5.9	Regressionsanalyse.....	58
5.10	Sammenfatning	61
6	Tilfredshed og ønsker	65
6.1	Tilfredshed med fritidsaktiviteter.....	65
6.2	Hvad vil de unge gerne deltage i?	67
6.3	Hvad skal der laves om?.....	69
6.4	Sammenfatning.....	74
7	Barrierer	77
7.1	Hvorfor holder de unge op?	77
7.2	Det skal være sjovt	84
7.3	Hvorfor går de ikke til det, de gerne vil?	84
7.4	Pris og økonomi	85
7.5	Hood og aktiviteternes beliggenhed	89
7.6	At kende de andre og viden om tilbud	92
7.7	Socialisering og forældreopbakning.....	94
7.8	Sammenfatning.....	96

8	Trivsel og problemer	99
8.1	Trivsel	99
8.2	Problemer	102
8.3	Særlige grupper af unge	113
8.4	Sammenfatning	117
Bilag		121
	Spørgeskema	121
	Interviewguide	135

1 Indledning

1.1 Formål

Formålet med denne undersøgelse er at afdække hvilke tilbud, der eksisterer i forskellige kommuner, hvilke behov forskellige grupper af børn og unge har for fritidstilbud og om tilbuddene matcher behovene. Desuden er formålet at undersøge hvilke barrierer, der er for børn og unges anvendelse af de eksisterende tilbud, og om børn og unge har ønsker til tilbud, som rækker ud over de tilgængelige aktivitetsmuligheder. Desuden undersøges hvordan børn og unges problemer og trivsel hænger sammen med deres fritidsaktiviteter og muligheder.

1.2 Baggrund

Erfaringerne fra en række undersøgelser viser sammenhæng mellem udbuddet af fritidstilbud og børn og unges trivsel og udvikling¹. Men det er ikke blevet undersøgt, om forskellige grupper af børn og unge har tilstrækkeligt gode muligheder for udfoldelse og udvikling via de eksisterende aktivitetstilbud. Antallet af tilbud, indholdet i tilbud samt variationen i forskellige fritidstilbud kan hver især tænkes at spille en afgørende rolle for børn og unges trivsel. Det samme gælder børn og unges individuelle muligheder for anvendelsen af de eksisterende tilbud.

Når kriminalitet og hærværk er på dagsordenen i medier og den offentlige debat, nævnes det ofte, at de unge i bestemte områder ikke har tilstrækkelige fritidstilbud. I nogle områder hvor der ofte rapporteres om uro og sociale problemer, kan fx klubtilbud og gadeplansarbejde være beskåret på grund af tvungne besparelser, mens andre områder har flere fritidstilbud på trods af færre sociale problemer. Det synes derfor oplagt, at undersøge forholdet mellem udbud og efterspørgsel af fritidstilbud samt betydningen heraf i forskellige områder.

Noget tyder imidlertid på, at ikke blot antallet men også indhold og bredde i de eksisterende tilbud har betydning for benyttelsen og dermed også effekten af tilbuddene. Personer som arbejder med udsatte unge, kan have erfaringer med at unge er på gaden, mens klubtilbud står tomme. Udbuddet af fritidstilbud er således ikke alene et succeskriterium for benyttelsen af dem. Det er ligeledes vigtigt, at tilbuddene matcher målgruppens behov.

Selv om der eksisterer aktivitetstilbud for unge kan deres anvendelse af dem være begrænset af en række individuelle og gruppebaserede barrierer.

¹ Bl.a. Olsen Marianne Bente, Dahl Margrethe Karen (2008): Fritidsliv i børnehøjde. SFI - Det Nationale Forskningscenter for velfærd, Dahl Margrethe Karen (2007): Udsatte børns fritid. Et litteraturstudie. SFI - Det Nationale Forskningscenter for velfærd.

Hvis der fx skal betales kontingent, kan det begrænse nogle unges brug af fritidstilbud. Det kan også være bestemte aldersgrænser eller åbningstider, som er barrierer for benyttelsen af tilbuddene. Afstande og transportmuligheder kan ligeledes begrænse anvendelsen af tilbuddene. Begrænsningerne kan også findes hos de unge og deres familier. Hvis forældrene skal give lov til aktiviteterne, er deres holdninger og muligheder afgørende. Endelig kan nogle unge fravælge at benytte tilbud, fordi de ikke er motiverede. Det kan skyldes, at tilbuddene ikke er in for tiden eller at de offentlige aktivitetstilbud er i konkurrence med hinanden eller med aktiviteter i hjemmene som fx computerspil. Endelig kan nogle tilbud være populære i visse områder frem for andre - alt efter hvor godt tilbuddene matcher til de unges ønsker og behov.

I forlængelse af barriereanalysen er det naturligt at forsøge at identificere de behov, som børn og unge har for fritidsaktiviteter. Behov skal her forstås som en ønskeliste, der kan pege på, hvilke fritidstilbud børn og unge gerne vil have på nuværende tidspunkt, vel vidende at disse ønsker varierer over tid. Derved bliver det muligt at pege på, hvilke udækkede behov der eksisterer blandt unge.

Disse overvejelser relateret til børn og unges fritidstilbud har inspireret CASA til at foreslå en komparativ undersøgelse af, hvorvidt børn og unge har tilstrækkeligt gode muligheder for trivsel og udfoldelse via fritidstilbud i forskellige kommuner. Fritidstilbud forstås bredt defineret som tilbud børn og unge kan anvende uden for eller i forlængelse af skoletid og arbejdstid. Det gælder sportstilbud, fritidsklubber, lektiehjælp og kreative fritidsaktiviteter relateret til fx musik, teater og kunst.

Børn og unge forstås som en bred kategori i alderen 10 - 17 år, der skal variere med hensyn til køn og etnisk baggrund og socioøkonomiske forhold. I rapporten bruges begrebet unge. I den del af spørgeskemaundersøgelsen, som nærværende rapport er baseret på, er elever på 9.klassetrin de ældste, som deltager, og derfor er de omkring 15 år.

1.3 Teoretisk inspiration

Undersøgelsen er først og fremmest empirisk baseret. Tilgangen til problemområdet og de empiriske analyser henter imidlertid inspiration i sociologerne Paul Hegedahl og Sara Lea Rosenmeiers tilgang til Bourdieus begreb om social kapital².

Den centrale præmis er, at sociale netværk har værdi forstået som social kapital. Den sociale kapital er et udtryk for en sammenhængskraft i natio-

² Hegedahl Paul, Rosenmeier Lea Sara (2007): Social kapital som teori og praksis. Forlaget samfundslitteratur.

nen, organisationen, familien, gruppen mv. Ved at indgå i sociale relationer baseret på normer, netværk og tillid, får individer adgang til nogle ressourcer, der udspringer af denne mellem menneskelighed. Den sociale kapital er dermed en ressource, der rækker udover det blotte fællesskab, den er en produktiv kraft, der gør sociale netværk til andet end blot en samling individer, der hver især forfølger egne mål.

Et individ, der er mere eller mindre isoleret, har således en mere begrænset adgang til social kapital, fordi det er en ressource, der opstår mellem mennesker. Den sociale kapitals skyggeside er således stigmatisering og eksklusion for det individ, der ikke indgår i eller er ordentligt integreret i et netværk.

Den Bourdieuinspirerede tese er, at betydningen af at gå til en fritidsaktivitet styrker en række vitale sociale kompetencer, der højner de unges trivsel og tilhørsforhold til samfundet. Disse kompetencer kan være indsigter i foreningslivet, omgangsformer, evne til at være med på et hold samt færdigheder inden for sport, musik med mere. Derudover giver det børnene et socialt netværk og tilhørsforhold og træner dem i udfordringerne ved at have forpligtelser overfor en gruppe.

1.4 Metode

Undersøgelsen er gennemført på baggrund af:

- 6.083 spørgeskemabesvarelser fra unge på 5. – 9. klassetrin.
- Kvalitative interview med unge.
- Kvalitative interview med nøglepersoner på fritidsområdet.
- Statistiske oplysninger fra Danmarks Statistik.
- Kortlægning af fritidstilbud.

Udvælgelse af kommuner

En række kommuner blev kontaktet med henblik på at indgå i undersøgelsen, og 4 blev udvalgt:

- Hvidovre Kommune
- Høje-Taastrup Kommune
- Halsnæs Kommune
- Holbæk Kommune

Udover denne rapport er udarbejdet en delrapport til hver kommune. Ballerup Kommune indgår desuden med en række interview med unge samt nøglepersoner fra fritidsområdet. Det er tilstræbt, at kommunerne adskiller sig i forhold til borgernes indkomstniveau, uddannelsesniveau, etnisk sammensætning, geografisk placering samt boligforhold. Se karakteriseringen af kommunerne i kapitel 2.

Spørgeskemaundersøgelse blandt unge

I foråret 2012 er gennemført en elektronisk spørgeskemaundersøgelse blandt elever på 5. til 10. klassetrin på forskellige folkeskoler i de 4 kommuner. Til denne tværkommunale analyse er undladt besvarelser fra 10. klasses eleverne, fordi det forventes at være en gruppe af unge i kommunerne med særlige karakteristika.

I alt indgår besvarelser fra 6.083 elever fra 5. til og med 9. klasse fra de 4 kommuner som datagrundlag for de kvantitative analyser. Da der er i alt 9.931 elever på de nævnte klassetrin på samtlige folkeskoler i kommunerne er svarprocenten 61 %. De fleste analyser er foretaget med standardiseret klassefordeling, dvs. fordelingen på klassetrin er ens i kommunerne.

Alle folkeskoler i de 3 af kommunerne deltager i undersøgelsen. I Holbæk Kommune deltager nogle af skolerne. En af de store byskoler er ikke med i undersøgelsen og fra den anden store byskole er der kun indkommet få besvarelser. Det betyder at der fra denne kommune er en overvægt af besvarelser fra mindre skoler i lokalsamfundene samt dårlig repræsentation af unge med anden etnisk baggrund end dansk, fordi de primært går på de store byskoler.

Spørgeskemaet spørgsmål handler om, hvad de går til i deres fritid, hvorfor de går til det samt forskellige forhold omhandlende hver enkelt af deres fritidsaktiviteter. Desuden er der spørgsmål til dem der ikke går til noget om årsagerne til dette. Eleverne har i skoletiden haft mulighed for at udfylde spørgeskemaet. Spørgeskemaet er vedlagt i bilag.

Spørgsmålene er udarbejdet med udgangspunkt i erfaringerne fra en kvantitativ fritidsundersøgelsen, som CASA i 2011 gennemførte for Ballerup Kommune. Desuden er indarbejdet erfaringerne med barrierer for deltagelse indsamlet gennem de kvalitative interview med unge, medarbejdere og frivillige på fritidsområdet. Spørgeskemaet er forud for gennemførelsen testet af 15 piger og drenge fra forskellige klassetrin og kommuner.

CASA har udarbejdet spørgeskemaet og en kontaktperson i kommunen har stået for formidling af information til skolerne om undersøgelsen og om de enkelte læreres funktion ift. at eleverne klassevis besvarer spørgeskemaet over en periode på nogle uger. Skolerne har således selv kunne planlægge mere præcist, hvornår besvarelserne skulle gennemføres.

Der er mindre forskelle i opbygningen af spørgeskemaet fra kommune til kommune, fordi eleverne bl.a. skulle anføre både skole og klasse, for at der kunne holdes styr på besvarelserne fra de enkelte skoler. Via de indledende spørgsmål var det muligt at opgøre besvarelserne klassevis, og der blev løbende opdateret en oversigt til kommunen om, hvorledes besvarelserne ud-

viklede sig hen over perioden, så kommunen havde mulighed for evt. at tage kontakt til skoler, hvor klasser manglede at svare. Kommunen har selv besluttet, hvornår perioden for besvarelse sluttede.

Kvalitative interview med unge

I alt har 16 unge fra de 4 kommuner deltaget i enten enkeltinterview eller interview med 2 deltagere. Desuden indgår i datamaterialet; gruppeinterview med ungebyrådsmedlemmer fra Ballerup Kommune samt en gruppe drenge fra en drengeklub, piger fra en pigeklub og en gruppe piger fra et udsat boligområde – alle fra Holbæk Kommune. Kontakten til de unge er formidlet enten via deres skole, deres klub, qua deres medlemskab i ungebyråd eller gennem en medarbejder i kommunen. De fleste af de interviewede unge går i 9.klasse, men der er også enkelte yngre og ældre. De unge har bidraget med deres erfaringer med forskellige fritidstilbud, hvordan de har fået kendskab til tilbuddene, hvad de synes er henholdsvis godt og mindre godt ved aktiviteterne, hvilke begrænsninger de har oplevet, erfaringerne med at stoppe samt ønsker om fritidstilbud. Interviewguiden er sidst i rapporten.

Kvalitative interview med voksne

Der er i hver af kommunerne gennemført kvalitative interview med relevante nøglepersoner inden for kultur- og fritidsområdet, dvs. voksne, der i praksis arbejder med og har erfaringer fra unges fritidsaktiviteter. Nøglepersonerne er fx:

- Ansatte i kultur- og fritidsforvaltninger
- Ansatte i fritids- og ungdomsklubber
- SSP-medarbejdere
- Frivillige idrætsledere

De har i enten enkelt- eller gruppeinterview givet deres vurdering af fritidsmulighederne for unge, barrierer for anvendelse, match mellem tilbud og behov, ønsker til tilbud samt hvilke indsatser, der kan være med til at begrænse barriere. Interviewguiden er sidst i rapporten.

Kortlægning af fritidstilbud ved bl.a. dokumentationsmateriale

På baggrund af kommunernes dokumentationsmaterialer er der udarbejdet en oversigt over de fritidstilbud, som unge mellem 10-17 år har til rådighed. Hver kommune har modtaget deres egen oversigt i et excelark. Oplysninger er indhentet med afsæt i de data, som er tilgængelige bl.a. via kommunernes hjemmesider.

Nogle kommuner præsenterer, hvad der findes af fritidstilbud i databaser, der kan søges i eller oversigter med kontaktdata til tilbuddene. Andre ved at henvise til andres oversigter. Kortlægningen af fritidsaktiviteterne er således udtryk for, hvad kommunen på forskellig måde præsenterer som tilbud

inden for kommunens geografiske område, og dermed hvad man som ung eller forældre via kommunen kan få af information om fritidstilbud. Det er vurderingen, at dette dækker stort set alle de fritidstilbud, som findes inden for kommunens område.

Der er endvidere foretaget en sammenligning af, hvad de unge i spørgeskemaet selv oplyser de går til og så kortlægningen for at se, om der er tilbud, som ikke fremgår af kommunens hjemmeside. Endvidere er inddraget de midlertidige og tilbagevendende tilbud, som kommunerne i samarbejde med foreningerne tilbyder i bl.a. ferieperioder.

2 Sammenfatning

2.1 Sammenligning mellem tilbud og brug i kommuner

De kommuner, som udgør sammenligningsgrundlaget for den kvantitative del af analysen, har alle en mangfoldig udbudsvifte af fritidstilbud til unge i idræts og kulturelle foreninger, i fritids- og ungdomsklubber, på biblioteker, i form af offentlige arealer til brug for selvorganiserede aktiviteter samt midlertidige aktivitetstilbud fx i de unges skoleferier.

Der er flest tilbud i den største kommune og færrest i den mindste. Udbudet af tilbud er proportionalt med kommunens størrelse. Når vi ser på de enkelte organiserede fritidstilbud er antallet af foreninger inden for alle tilbud dog ikke proportionalt med kommunens størrelse. Således er der fx flere tilbud inden for kampsport i Halsnæs Kommune end i Høje-Taastrup og Hvidovre Kommune.

Kommunerne adskiller sig bl.a. ved størrelse, befolkningstæthed, andel af etniske minoritetsborgere, økonomiske forhold samt anvendte ressourcer til kultur og fritidsområdet. Holbæk er befolkningsmæssigt den største kommune med dobbelt så mange indbyggere som Halsnæs Kommune. Hvidovre og Høje-Taastrup kommune har tilnærmelsesvist det samme indbyggertal på ca. 50.000. Befolkningstætheden varierer meget med netop Holbæk og Halsnæs, som tyndt befolket, hvor Hvidovre Kommune har en høj befolkningstæthed.

Da vi fra andre undersøgelser ved, at unge med anden etnisk baggrund end dansk i mindre omfang er medlemmer i fritidsforeninger end unge med etnisk dansk baggrund, er en væsentlig forskel mellem kommunerne, at næsten en fjerdedel af borgerne i Høje-Taastrup Kommune har anden etnisk baggrund end dansk, hvorimod der er tale om væsentlig lavere andel i de øvrige kommuner og især i Halsnæs og Holbæk. Der er desuden 14 % af de unge i Høje-Taastrup Kommune, som ikke har eget værelse, mens det kun er tilfældet for ca. 5 % i Halsnæs og Holbæk. Et forhold som de interviewede nøglepersoner fremhæver, i forhold til behovet for offentlige væresteder for unge.

Der er tilsyneladende flest, der klarer sig økonomisk godt i Høje-Taastrup, mens det er færrest i Holbæk Kommune. Fra kommunal side bliver der brugt flere penge pr. indbygger på kultur, sport og fritidsområdet i Hvidovre Kommune og Høje-Taastrup Kommune end i de to andre kommuner.

Den tværkommunale analyse viser et ret ensartet aktivitetsmønster i kommunerne – ca. 70 % går til organiserede fritidsaktiviteter, 20 % laver udelukkende selvorganiserede aktiviteter og 10 % er passive.

Det er imidlertid den største andel, som går til noget i de to største kommuner, og der hvor der kvantitativt betragtet er flest tilbud. I den mindste kommune med færrest tilbud er det 63 %, som går til noget organiseret. Holbæk Kommune er også karakteriseret ved, at de enkelte unge går til flest aktiviteter sammenlignet med de andre kommuner og dermed en tendens til, at jo flere tilbud der er til rådighed, jo mere går de unge til.

Der er flest passive i Høje-Taastrup Kommune. Det er også her, hvor andelen af unge der går i ungdomsklub/ungdomsskole er højest, nemlig 46 %, hvor det i Halsnæs Kommune og Holbæk Kommune er henholdsvis 33 % og 28 %. Det kan hænge sammen med andelen af unge med anden etnisk baggrund, som er væsentligt højere i denne kommune og at de er karakteriseret ved at være aktive i fritiden, men i mindre omfang i fx idrætsforeninger. Der er flere af de unge med anden etnisk baggrund end dansk, der kommer regelmæssigt på bibliotekerne – særligt pigerne. Hvad angår selvorganiserede fritidsaktiviteter er der lidt flere i Halsnæs, der laver det, mens der er færrest i Holbæk Kommune.

I henholdsvis Holbæk Kommune og Høje-Taastrup Kommune deltager 22 % af de unge – primært dem med etnisk dansk baggrund - i de midlertidige aktivitetstilbud, som kommune og foreninger tilbyder de unge i deres skoleferieperioder, og hvor formålet dels kan være kriminalitetsforebyggende og dels at introducere til foreningsaktiviteter. I Hvidovre Kommune er det kun 11 % af de unge, som deltager i disse aktiviteter. Men her er det til gengæld 20 % der deltager i GAM3, som er et privat koncept med street-aktiviteter enkelte dage i udvalgte perioder i konkrete boligområder.

Når det handler om at gå til de konkrete fritidsaktiviteter, så viser undersøgelsen, at de unge i Hvidovre Kommune adskiller sig lidt ved, at der er relativt mange, der går til holdsport (ekskl. fodbold og håndbold), dans og fitness/styrketræning. Derimod er der relativt få i Hvidovre, der går til fodbold, gymnastik mv., individuel sport og motion. De unge i Høje-Taastrup og Halsnæs adskiller sig imidlertid kun meget lidt fra de andre kommuner. Det gør de unge i Holbæk kommune derimod. I Holbæk er der således relativt mange, der går til fodbold og håndbold, gymnastik mv., motion, spejder og spiller musik/synger. Til gengæld er der relativt få, der går til fitness/styrketræning og kampsport. Man kan sige, at Hvidovre repræsenterer de mere moderne aktiviteter og Holbæk repræsenterer de mere klassiske fritidsaktiviteter.

2.2 Unges fritid

Unge har gennem deres opvækst og ungdom erfaringer med at gå til forskellige typer af fritidstilbud og i forskellige kombinationer - både i foreninger, selvorganiseret med brug af bl.a. faciliteter i det offentlige rum og i de kommunale klubber, biblioteker og ungdomsskoler.

Ca. 70 % af de unge går til en organiseret fritidsaktivitet og der er tale om en mangfoldig vifte af forskellige aktiviteter, med mere end 150 konkrete enkeltaktiviteter. Den store variation af fritidsaktiviteter, som de unge går til viser, at der er mulighed for at have en fritidsaktivitet i en kommune også selv om det er et fåtal, som går til det.

Fodbold er i samtlige kommuner en klar topscorer, idet 31 % dyrker det. Ingen anden enkeltaktivitet har tilnærmelsesvis samme andel udøvere. Det er en majoritetsdisciplin, som de fleste forholder sig til. Fodbold er fritids-tilbuddet, som næsten alle har erfaring med og hvor hverken pris eller beliggenhed udgør væsentlige barrierer for deltagelse. Dette på trods af, at det er en af de aktiviteter, som de unge bruger forholdsvis mange penge på.

På andenpladsen kommer individuel sport, fx badminton og tennis, som 16 % af de unge går til. På tredjepladsen kommer motion, fx løb og svømning, som dyrkes af 11 %, mens 9 % dyrker musik/sang og håndbold. Kampsport og gymnastik dyrker 8 % af de unge.

56 % af de unge laver regelmæssigt selvorganiserede fritidsaktiviteter. Det vil sige aktiviteter, som ikke foregår i en klub eller forening fx boldspil med venner, løb, svømning, skating, osv. Cirka en tredjedel dyrker 'boldspil med venner' og 'løber regelmæssigt', mens ca. 20 % 'styrketræner selv', og ca. 10 % svømmer selv. Kun ganske få dyrker parkour, skater og sejler. Der er imidlertid kun begrænsede forskelle på de unge i de fire kommuner, når det handler om selvorganiserede aktiviteter. Halsnæs Kommune har den højeste procentdel på 60 % (mindst én aktivitet), mens Høje-Taastrup Kommune har den laveste på 52 %. Der er heller ikke markante forskelle i de enkelte aktiviteter.

35 % af de unge går i fritidsklub eller ungdomsklub, 11 % går i ungdomsskole, mens 38 % går enten i ungdomsklub eller ungdomsskole. Hvidovre Kommune og Høje-Taastrup Kommune ligger på nogenlunde samme niveau, både når det handler om ungdomsklub og ungdomsskole.

Biblioteker er et åbent sted, hvor alle må komme gratis. Nogle låner bøger og musik, mens andre bruger det som et værested. Undersøgelsen viser, at 14 % af de unge i de fire udvalgte kommuner benytter biblioteket en gang om ugen og 17 % benytter det mindst en gang om måneden. Der er altså næsten en tredjedel af de unge, der kommer på biblioteket mindst en gang om måneden, hvilket er næsten samstemmende for kommunerne. Dette er

overraskende pga. variationen mellem antal bøger og udlån, da Hvidovre Kommune lå meget over de andre kommuner, men det giver sig tilsyneladende ikke udslag ift. ungegruppens brug.

Undersøgelsen dokumenterer, at de unge bliver mindre aktive med alderen, og især inden for fodbold, individuel sport, motion, gymnastik og spejder. Fitness og styrketræning er modsat – det går flere til jo ældre de bliver. Der er ingen aldersforskelle, hvad angår selvorganiserede aktiviteter.

Selvorganiseret fritidsaktivitet udøves af flere drenge end piger samt af flere med anden etnisk baggrund end dansk end af etniske danske. Der er også væsentlige kønsforskelle, hvad angår brug af udendørsfaciliteter og -arealer. Pigerne bruger de mindst etablerede områder som parker, havn og strand, legepladser og torve/pladser, mens drengene bruger faciliteter som er etablerede nemlig fodboldbure, parkourbane, street basket og skateboardbane. Flere piger end drenge bruger svømmehal. Idrætscenter bliver som det eneste brugt af næste lige andel piger og drenge.

Hvad angår de organiserede aktiviteter viser undersøgelsen, at det kun er fodbold, som har samme andel etnisk danske som andre med minoritetsbaggrund som udøvere. Således er det primært de unge med etnisk dansk baggrund som går til musik/sang, gymnastik, dans, ridning og spejder. Kampsport og anden holdsport herunder bl.a. basketball, går en større andel af minoritets unge til end unge med etnisk dansk baggrund.

Undersøgelsen viser at, forældrenes sociale vilkår betyder meget for de unges aktivitetsmønster, hvilket ses ved at:

- Andelen af aktive i organiserede tilbud er højere blandt unge, som vurderer deres forældres økonomi som god.
- De unge er mere aktive, hvis forældrene begge er i beskæftigelse.
- De unge er mest aktive, når de bor sammen med begge forældre eller bor hos dem på skift.
- Det betyder afgørende meget, om forældrene interesserer sig for, hvad de unge laver i fritiden. Jo større forældreinteresse, des mere aktive er de unge.

2.3 Tilfredshed og ønsker

Næste alle unge angiver, at de går til en fritidsaktivitet, fordi de synes det er sjovt og sundt og på grund af fællesskabet. De er generelt meget tilfredse med mulighederne for fritidsaktiviteter. Piger i lidt mindre grad end drenge og utilfredsheden stiger med alderen. Unge med anden etnisk baggrund end dansk er mindre tilfredse end unge med etnisk dansk baggrund. Generelt er der ikke stor forskel mellem kommunerne, når det gælder de unges vurde-

ring af deres fritidsmuligheder, men dog er der færrest i Hvidovre Kommune som giver topkarakter og flest i Halsnæs Kommune.

Når de unge stopper med at gå til fritidsaktiviteter, begrundet hovedparten det med at det er for kedeligt. Undersøgelsen peger på, at dette kan hænge sammen med, at prioriteringen mellem udfordring i disciplinen, det sociale fællesskab og fremførelsen ikke længere lever op til deres forventninger. For nogle kan det også handle om ”been there and done that”, og at deltagelse derfor ikke længere er givende for dem.

De unge deltager i en mangfoldig vifte af aktivitetstilbud i de enkelte kommuner, og herudfra kan vi konkludere, at der er rig mulighed for at gå til de fritidsaktiviteter de ønsker – også nicheaktiviteterne. Den brede udbudsvifte kan imidlertid også medføre utilfredshed med en for stor aldersspredning og mangelfuld niveaudeling.

Udbud skaber efterspørgsel – således er det de store aktivitetstilbud som fx fodbold, de unge oftest ønsker at gå til. Desuden kan vi se at særlige tilbud efterspørges i de kommuner, hvor det findes, men ikke i andre.

Blandt specifikke aktivitetstilbud ønsker de unge især at gå til fodbold, kampsport, dans og musik/sang.

Der er ønsker om forbedringer, idet over en tredjedel af de, som går til noget, gerne vil bruge mere tid på deres aktivitet.

Undersøgelsen viser desuden behov for flere muligheder for de ældre og herunder mulighed for at starte på basisniveau samt for flere discipliner i samme forening. Selv om erfaringerne fra denne undersøgelse viser, at de unge er forankret i eget ’hood’, så peger de unges ønsker også i retning af selvstyrende mødesteder både indendørs og udendørs og med et ønske om, at unge her vil kunne mødes på tværs af køn, etnicitet og gruppetilhørsforhold. Et eksempel på et udendørs mødeareal er ”Danmarks farligste legeplads/Isrosen” i Holbæk bymidte, som en stor del af både de unge piger og drenge bruger.

2.4 Barrierer

Det er de personlige begrundelser – ikke at have tid og at ville noget andet, flest unge giver for ikke at gå til fritidsaktiviteter (59 %). Venner betyder også meget og nogle svarer, at det er for besværligt for dem at gå til noget.

Om tilbuddenes pris og familiernes økonomiske råderum har betydning for de unges deltagelse i fritidslivet, er en hypotese, som vi har afprøvet i undersøgelsen. 9 % svarer, at de ikke går til noget, fordi det er for dyrt. Det afholder især dem, som gerne vil gå til ridning, spejder og fitness. Der er

forskel mellem kommunerne idet hele 15 % giver denne begrundelse i Holbæk Kommune.

Familiens økonomi er således en barriere for en mindre gruppe unges deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter. Hvor forældrene klarer sig godt økonomisk, går de unge i langt højere grad til noget organiseret i fritiden. Unge fra familier med ringe økonomiske kår dyrker i højere grad selvorganiserede aktiviteter og går i ungdomsklub. Blandt de som går til noget organiseret spiller prisen tilsyneladende ikke en afgørende rolle. Det er nemlig i lige så stor udstrækning unge fra familier, hvor økonomien er vurderet som dårlig, der går til de dyreste fritidsaktiviteter.

Fritidsaktiviteternes beliggenhed udgør også en barriere for deltagelse, hvilket især gør sig gældende for aktiviteterne parkour, kampsport og øvrige holdsport ud over fodbold og håndbold. Særligt i Holbæk Kommune som har store landlige områder, som medfører at befolkningen bor mere spredt, men også i Halsnæs Kommune har barrieren været påpeget af interviewpersonerne. Der er imidlertid ikke en større andel af unge i disse kommuner, som angiver fritidsaktiviteternes beliggenhed som barriere for deltagelse. På baggrund af de kvalitative interview kan vi konstatere, at beliggenhed og mobilitet ikke kun er et spørgsmål om geografisk afstand, men også mental afstand og hvilket 'hood' – dvs. identifikationsmæssige rum, de unge er en del af. Der kan dermed være tilbud og klubmiljøer, som de unge ikke betragter som tilgængelige for dem, selv om de er beliggende fysisk tæt på deres bopæl.

De unge ved udmærket, hvad der findes af tilbud, idet kun 4 % giver manglende viden og kendskab til udbuddet af fritidsmuligheder som årsag til, ikke at gå til noget, og i interview giver de udtryk for at være velinformeret om aktivitetstilbuddene i kommunen gennem lokalaviser, kataloger og fra venner. Lærere og pædagoger har derimod ikke stor betydning for de unges indgang til fritidsaktiviteter.

Forældres interesse for deres børns fritidsliv har afgørende betydning for de unges deltagelse. Det er således i højere grad unge, der har deres forældres interesse bag sig, som deltager i organiserede fritidsaktiviteter. De unge, som har forældre, der ikke interesserer sig for deres fritid, laver i højere grad selvorganiserede aktiviteter eller går kun i ungdomsklub. Der er i kommunerne forskellige tiltag med henblik på at begrænse denne barriere fx lektielæsning og mad, som del af idrættsklubbens aktiviteter, mobilisering af fædre med anden etnisk baggrund end dansk til frivillige i foreninger samt personlig kontakt til forældrene i forbindelse med piger med anden etnisk baggrund end dansk opstart i fritidsaktivitet.

2.5 Trivsel og fritidsaktiviteter

Undersøgelsen handler også om, hvorvidt der er en sammenhæng deltagelse i fritidsaktiviteter og de unges trivsel og problemer fx pjæk, at have lavet noget ulovligt samt erfaringer med regelmæssigt at fx drikke alkohol. Spørgsmålet er, om fritidsaktiviteter kan være med til at forbedre de unges trivsel og reducere problemer. Analyserne viser da også, at gruppen af unge, som går til noget fast i deres fritid, har bedre trivsel og færre har problemer end de andre aktivitetsgrupper.

Analyserne viser også, at der kun er minimale forskelle i trivsel og problemer mellem unge i de fire kommuner, ligesom der også kun er små forskelle mellem de unge på forskellige klassetrin. Derimod har drenge klart bedre trivsel, men også flere problemer med fx kriminalitet og drikkeri end piger.

Der er også etniske forskelle, som dog er mere nuancerede. Hvis man kun måler god trivsel, er der ingen etniske forskelle, men hvis man måler dårlig trivsel og problemer, så forekommer det oftere blandt unge fra hjem, hvor man kun taler et andet sprog end dansk. Hvis man taler både dansk og et fremmedsprog i familien, så er der næsten ligeså god trivsel og få problemer, som hvis man kun taler dansk.

Unge familiesituation spiller også en vis rolle for deres trivsel og problemer. Der er især dårlig trivsel og mange problemer blandt den lille gruppe af de unge, der bor alene eller sammen med andre end deres forældre. Også unge, som bor alene med den ene forælder har dårligere trivsel end dem, der bor sammen med begge deres forældre. Det skal også bemærkes, at de unge, der bor på skift hos deres forældre også har god trivsel.

Forældrenes økonomiske situation og beskæftigelse spiller tilsyneladende også en rolle for de unges trivsel. Hvis forældrene er helt uden for arbejdsmarkedet, har de unge dårligere trivsel og flere problemer. Det samme billede tegner sig, hvis forældrene har økonomiske problemer.

En af de tydeligste indikationer hvad angår trivsel og problemer handler om forældreinteresse. Unge, der har forældre, som interesserer sig meget for, hvad de unge laver i deres fritid, har bedre trivsel og færre problemer, end hvis forældrene ikke interesserer sig så meget for de unges fritid.

For at få et bedre billede af, hvad der betyder noget for de unges trivsel og problemer, har vi gennemført nogle multivariate regressionsanalyser. I disse analyser indgår flere forhold samtidig, så det er muligt at adskille de forhold, som har størst betydning, fra de forhold, der har mindre betydning.

Regressionsanalyse af ”god situation” viser, at de vigtigste parametre for ”god situation” er: Forældrenes økonomiske situation og familiesituation. Desuden har køn, alder, forældrenes interesse for deres børns fritid samt om

de unge går til noget i deres fritid også en vis betydning. Derimod spiller etnisk baggrund, kommune og familiens beskæftigelse ikke nogen selvstændig rolle for, om de unge har god trivsel.

Regressionsanalyse af ”dårlig situation” viser, at de vigtigste parametre for ”dårlig situation” er: Forældrenes interesse for deres børns fritid, alder/klasse/trin, forældrenes økonomiske situation og familiesituation. Desuden har forældrenes beskæftigelsessituation, den etniske baggrund og om de unge går til noget i deres fritid også en vis betydning. Derimod spiller køn og kommune ikke nogen selvstændig rolle for, om de unge har dårlig trivsel.

På baggrund af analyserne kan vi konkludere, at unges deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter har en positiv betydning for deres trivsel. Men det er imidlertid ikke det mest afgørende for deres positive trivsel. Familiens økonomi og familiesituation samt forældrenes interesse for hvad deres børn foretager sig i fritiden, ser ud til at spille en endnu større rolle.

2.6 Forbedringer

På baggrund af undersøgelsens resultater kan peges på følgende forslag i forhold til at minimere barriererne for deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter:

- Forældrenes interesse for deres børns fritid har afgørende betydning for de unges deltagelse. Resultaterne peger i retning af fokus på familiesocialisering til de organiserede fritidstilbud samt en indsats rettet mod forældre til børn, som ikke deltager i fritidsaktiviteter. Forældrene er en kernemålgruppe, når det handler om, at få de ikke aktive til at deltage i organiserede fritidsaktiviteter. Erfaringer viser, at unge fx er startet med at gå til noget, når trænere eller medarbejdere som er kendte i et boligområde tager personlig kontakt til forældrene forud for sæsonstart.
- Det er vigtigt at fastholde en bred vifte af fritidstilbud, som har fokus på oplevelse og at have det sjovt, og desuden at være opmærksom på prioriteringen mellem disciplin, fællesskab og fremførelse i fritidstilbuddene. Der kunne også tilbydes foreninger, som indeholder flere forskellige discipliner.
- Et styrket samarbejde mellem det frivillige foreningsliv og de kommunale tilbud, for at få flere udsatte unge med i de organiserede tilbud. For at rekruttere og fastholde nogle grupper af unge, kan der være brug for øget opbakning til de frivillige ledere. De yder typisk en indsats på baggrund af deres interesse for disciplinen, og er ’ild-

sjæle' ift. netop disciplinen holdet og klubben, men de risikerer at "brænde ud" ift. behovet for socialpædagogisk indsats.

- Nogle foreninger oplever, at det er en stor udfordring at få tilstrækkelig med trænere og andre frivillige til at hjælpe til med at få aktiviteterne til at fungere. Samarbejde mellem fx den boligsociale indsats, det opsøgende arbejde og forældregrupper kan evt. bidrage til dette.
- Visse fritidsaktiviteter, fx forskellige former for kampsport, som ikke nødvendigvis kræver udbyggede faciliteter kan komme ud, hvor de unge er på skoler og i boligområder. Desuden kunne der blive stillet faciliteter/arenaer til rådighed, hvor voksne og unge i fællesskab definerer, hvad der skal foregå.
- Socialforvaltningerne skal være villige til at betale for fritidsaktiviteter, hvis økonomien er et problem for deltagelse, samt tænke den unges fritidsliv med ind i den forebyggende indsats.
- Et generelt arbejde for at nedbryde de køns-, aldersmæssige og etniske barrierer, der er i organiseringen af tilbud.

3 Præsentation af kommuner

I dette kapitel præsenteres en række relevante nøgletal om kommunerne samt de fritidsmuligheder, de unge i kommunerne har.

3.1 Kommunerne og deres befolkning

Der er udarbejdet en karakteristik af de enkelte involverede kommuner, der omfatter et udtræk af udvalgte statistiske oplysninger om kommunernes befolkninger og udgifter til fx kultur og fritid.

Statistisk karakteristik af fire kommuner. 2011.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Hele landet
Befolkning:					
Befolkningstal	50.081	47.753	31.056	69.521	5.560.534
Befolkningstæthed	2200	613	254	120	130
Procentdel 7-16 årige	12,3	12,9	12,3	13,4	12,3
Procentdel med dansk oprindelse	84,2	77,6	91,4	92,6	89,5
Sociale forhold:					
Socio-økonomisk index*	115	116	99	97	100
Ledighedsprocent	5,7	7,9	7,1	5,6	6,2
Procentdel på kontanthjælp mv.	2,9	3,3	3,1	2,8	2,8
Foranstaltninger for børn/unge, pr. 1000 indbyggere	3,3	2,1	1,4	2,5	2,7
Anmeldelser pr. 1000 indb.:					
Straffelovsovertrædelser i alt	86,7	80,6	74,6	66,5	83,9
Heraf vold	3,3	2,8	2,5	3,1	3,2
Heraf ejendomsforbrydelser	81,8	76,5	70,8	61,0	78,7
Heraf hærværk	4,3	6,2	5,3	5,6	5,4
Indkomst:					
Ækvivaleret familieindkomst**	212.000	219.000	213.000	218.000	215.000
Biblioteksaktivitet pr. indbygger:					
Bestand af bøger mv.	4,5	3,2	4,3	3,8	3,9
Udlån af bøger mv.	10,0	7,4	8,1	6,7	8,0
Udgifter pr. indbygger:					
Kulturområdet	537	586	481	470	558
Sport og fritid	1.410	1.277	997	1.017	1.350

* Sammenvejning af en række kommunale udgifter til sociale formål.

** Disponibel familieindkomst, som er korregeret for antal familiemedlemmer i 2010.

Kilde: Danmarks Statistik: Statistikbanken

Tabellen viser, at der er forskel på antal indbyggere og befolkningstæthed i de 4 kommuner. Hvidovre og Høje-Taastrup har begge ca. 50.000 indbyggere, men Hvidovre har en meget højere befolkningstæthed. Holbæk og Halsnæs har begge en relativt lille befolkningstæthed, men Holbæk har dobbelt så mange indbyggere som Halsnæs.

Der er stort set samme procentdel unge i aldersgruppen 7-16 år – ca. 13 %. Derimod er der forskel på den etniske sammensætning, idet 93 % af Holbæks befolkning har dansk baggrund mens det gælder for 78 % af Høje-Taastrups befolkning. Halsnæs har næsten samme procentdel, som Holbæk, mens Hvidovre ligger midt imellem.

Der er væsentlig forskel i det socio-økonomiske index mellem de fire kommuner. Dette viser, at Hvidovre og Høje-Taastrup kommuner bruger flere penge på sociale forhold (ca. 15 %), end Halsnæs og Holbæk kommuner. Der kan være mange årsager til disse forskelle, som ikke nødvendigvis udtrykker, at den ene kommune er mere socialt orienteret end den anden, fx hvis der er mange gamle, arbejdsløse eller andre sociale problemer.

Procentdelen som er enten ledige eller modtager kontanthjælp varierer noget mellem de fire kommuner. Høje-Taastrup Kommune er tydeligvis den kommune med flest ledige og kontanthjælpsmodtagere, mens Hvidovre og Holbæk har færrest.

Foranstaltninger for børn og unge (fx anbringelser og rådgivning) kan være et udtryk for de unges trivsel og sociale problemer, men det kan også være et udtryk for, at kommunen gør noget ved problemerne. Hvidovre er tydeligvis den kommune, der har flest foranstaltninger pr. indbygger, mens Halsnæs har færrest foranstaltninger.

Kriminaliteten er udtrykt som antal anmeldelser af straffelovsovertrædelser pr. indbyggere, og vi har opdelt i forskellige kriminalitetstyper. Hvidovre er den kommune med flest straffelovsovertrædelser, mens Holbæk har færrest. Grunden til at Hvidovre ligger højest er, at der er flest ejendomsforbrydelser, fx tyveri og indbrud, men Hvidovre ligger også højest med vold. Høje-Taastrup ligger derimod højest, når det handler om hærværk.

Indkomstmæssigt er der ikke særlige forskelle mellem de fire kommuner, når man måler indkomsten som den gennemsnitlige ækvivalerede disponible indkomst, dvs. man har korrigeret familieindkomsten for antal familied medlemmer. Der er ikke taget hensyn til indkomstfordelingen i de enkelte kommuner.

Biblioteksforholdene varierer meget mellem kommunerne. Hvidovre har den højeste aktivitet og den største bestand af bøger mv. (inkl. musik og spil), mens Holbæk har den laveste aktivitet. Endelig har vi medtaget oplysninger om, hvor mange penge pr. indbygger kommunerne bruger på kulturområdet og på sport/fritid. På kulturområdet ligger Høje-Taastrup kommune højest og på sport/fritid ligger Hvidovre højest, mens Holbæk ligger lavest på kulturområdet og Halsnæs lavest på sport/fritid.

3.2 Den sociale profil

En del af undersøgelsen har bestået af en spørgeskemaundersøgelse blandt de unge i kommunernes 5. – 9. klasser. I de følgende tabeller er vist, hvilken profil de adspurgte elever i de fire kommuner har med hensyn til køn, etnisk baggrund, boligforhold, beskæftigelse og økonomi. I analyserne er der anvendt en standardiseret klassefordeling, dvs. data er blevet vægtet, således at eventuelle forskelle i klassefordelingen er blevet korrigeret.

Køn

Der er stort set lige mange drenge og piger, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, både samlet set og i de enkelte kommuner.

Fordeling på køn. De 4 kommuner. Søjleprocent.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Piger	52	50	51	50	51
Drenge	48	50	49	50	49
I alt	100	100	100	100	100
Antal - N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

Standardiseret klassefordeling

Etnisk baggrund

For at få et indtryk af de unges etniske baggrund, er der spurgt om, hvilket sprog de taler i deres hjem. De havde mulighed for at vælge enten ”dansk”, ”både dansk og et andet sprog” eller ”mest et andet sprog end dansk”.

Hvilket sprog tales hjemme? Søjleprocent.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Dansk	73	65	81	81	75
Både dansk og et andet sprog	20	23	14	13	18
Mest et andet sprog end dansk	7	12	6	6	8
I alt	100	100	100	100	100
Antal - N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

Standardiseret klassefordeling

Tabellen viser, at der tales dansk i tre fjerdedele af de udspurgte elevers hjem, og kun i 8 % af hjemmene tales der mest et andet sprog end dansk. Høje-Taastrup er den kommune, hvor der er flest med en anden etnisk baggrund end dansk, mens Halsnæs og Holbæk er de kommuner, hvor den største procentdel har etnisk dansk baggrund.

Boligsituation

De unge er dels blevet spurgt om, hvem de bor sammen med, og dels om de har deres eget værelse.

Hvem bor de unge sammen med? Søjleprocent.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Både min mor og min far	67	70	64	63	66
Hos begge på skift	17	16	21	20	18
Hos den ene forælder	14	13	15	14	14
Alene/sammen med andre	1	2	1	3	2
I alt	100	100	100	100	100
Antal - N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

Standardiseret klassefordeling

To tredjedele af de unge bor sammen med både deres far og mor, mens næsten 20 % bor hos forældrene på skift. Ca. 15 % bor kun hos den ene forælder og 2 % bor alene eller sammen med andre end deres forældre. Der er flest i Høje-Taastrup, der bor sammen med både deres far og mor, mens der er flest i Halsnæs og Holbæk, der bor på skift hos forældrene.

Har de deres eget værelse? Søjleprocent.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Ja	84	80	89	89	85
Ja, men kun hos min mor eller far	7	6	7	7	7
Nej	9	14	4	5	8
I alt	100	100	100	100	100
Antal - N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

Standardiseret klassefordeling

85 % af de unge har deres eget værelse og 7 % har eget værelse hos en af forældrene. Kun 8 % har ikke eget værelse. Høje-Taastrup adskiller sig lidt fra de øvrige kommuner, idet 14 % ikke har eget værelse, mens det kun er tilfældet for ca. 5 % i Halsnæs og Holbæk.

Forældrenes beskæftigelse og økonomi

De unge er ligeledes blevet spurgt om deres socioøkonomiske baggrund i form af deres forældres beskæftigelse og deres forældres økonomiske situation.

Forældrenes beskæftigelse. Søjleprocent.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Begge har arbejde	70	67	73	72	70
Den ene har arbejde	25	26	22	22	24
Uden beskæftigelse*	4	7	4	6	5
I alt	100	100	100	100	100
Antal - N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

Standardiseret klassefordeling

* Arbejdsløs, syg, førtidspension, uddannelse mv.

70 % af de unge har svaret, at begge deres forældre er i beskæftigelse, mens det for 24 % af de unge gælder, at mindst den ene er i beskæftigelse og kun 5 % hvor begge forældrene er uden beskæftigelse.

Procentdelen uden beskæftigelse er størst i Høje-Taastrup Kommune, mens den er lavest i Hvidovre og Halsnæs, selvom forskellene mellem kommunerne er meget begrænsede.

For at få et indtryk af de unges økonomiske situation, er de blevet stillet et spørgsmål om forældrenes økonomi. De kunne svare:

- *De klarer sig godt økonomisk*
- *De har af og til problemer med økonomien*
- *De har næsten hele tiden penge-problemer*

Det har ikke været let at svare på for alle de unge, og mere end 20 % har ikke besvaret spørgsmålet.

Hvordan er dine forældres økonomi? Søjleprocent.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
De klarer sig godt økonomisk	76	76	72	70	73
De har af og til problemer med økonomien	20	22	23	24	22
De har næsten hele tiden penge-problemer	4	2	5	5	4
I alt	100	100	100	100	100
Antal - N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

Standardiseret klassefordeling
Ekskl. uoplyste.

Næsten tre fjerdedele af de unge mener, at deres forældre klarer sig godt økonomisk, mens kun 5 % mener, de har problemer hele tiden.

Forskellene mellem kommunerne er meget begrænsede. Der er flest, der klarer sig godt økonomisk i Høje-Taastrup, mens det er færrest i Holbæk.

3.3 Sammenfatning

Det samlede billede af de 4 kommuner viser, at der nok er visse forskelle, men det er alligevel ikke meget store forskelle.

Hvidovre er beliggende tæt på København, som er fuldt udbygget og har ingen nævneværdige landlige områder. Det er en ret gennemsnitlig befolkning, også når det gælder den del, der har anden etnisk baggrund end dansk. Den sociale situation er ret gennemsnitlig uden de helt store problemer med arbejdsløshed og kontanthjælp. Der er en del kriminalitet i Hvidovre, især ejendomsforbrydelser. Hvidovre Kommune bruger relativt mange penge på

sport og fritid. Pr. indbygger har deres biblioteker både en væsentlig større bestand af bøger og højere udlån.

Høje-Taastrup ligger også i nærheden af København, men har en noget mere landlig karakter, og en væsentlig lavere befolkningstæthed end Hvidovre. Høje-Taastrup adskiller sig især ved at have relativt mange indbyggere med anden etnisk baggrund end dansk. Den sociale situation er ikke så god og beskæftigelsessituationen er mindre god. Blandt de unge er der dog flere, der bor sammen med både deres far og mor, men der er færre, der har deres eget værelse. Der er ikke specielt meget kriminalitet i Høje-Taastrup, bortset fra en del tilfælde af hærværk. Kommunen bruger ikke specielt mange penge på kultur, sport og fritid.

Halsnæs er en mindre kommune, der ligger i det nordlige Sjælland uden for det egentlige hovedstadsområde. Det er betydeligt mindre tæt bebygget end Hvidovre og Høje-Taastrup og der er store landlige områder, og befolkningen bor dermed med større afstande. Der er relativt få med anden etnisk baggrund end dansk. Arbejdsløsheden ligger lidt over landsgennemsnittet, og kommunen bruger stort set de samme penge på sociale forhold, som landsgennemsnittet. Der er relativt mange unge, der ikke bor sammen med både mor og far. Kriminaliteten er relativt lav på alle områder. Kommunen bruger ikke ret meget på kultur, sport og fritid.

Holbæk er en ret stor kommune, som ligger langt fra København og er centrum i sit eget lokalområde. Det er en kommune med både by og land og en række mindre lokalområder i kommunen. Der er relativt få med anden etnisk baggrund end dansk og den sociale situation er nogenlunde som landsgennemsnittet. Det samme er arbejdsløsheden. Kriminaliteten er også lav. Der er relativt mange unge, der ikke bor sammen med både mor og far. Kommunen bruger færre penge end landsgennemsnittet til både kultur, sport og fritid.

Samlet set er der altså mange lighedspunkter mellem de 4 kommuner. Men de adskiller sig også, når det handler om at bruge penge på kultur, sport og fritid. Gennemgående ligger de mere eller mindre under landsgennemsnittet, bortset fra Hvidovre Kommune. I næste kapitel vil vi se, i hvilket omfang det giver sig udslag i de unges fritidsmuligheder og aktiviteter.

4 Fritid i kommunerne

I dette afsnit præsenteres de enkelte kommuners tilbud af foreninger, klubber, udbud af fritids- og kulturtilbud samt midlertidige tilbud.

4.1 Fritidsforeninger og -klubber

Der er som led i projektet foretaget en kortlægning af, hvor mange fritidsforeninger, der eksisterer inden for hver af de 4 kommuner – og som optager børn og unge som medlemmer (til og med 18 år).

Kortlægningen er baseret på de oplysninger, der er tilgængelige via kommunernes hjemmesider, enten via kommunernes egne oversigter over, hvad der findes af fritidstilbud eller henvisninger fra kommunerne til hjemmesider for fritidsforeninger, i det omfang disse har været tilgængelige – i disse tilfælde er det vurderet om den enkelte forening henvender sig til børn og unge.

Gennemgangen viser, at mange fritidsforeninger har hjemmesider, som er ”indadrettede” og mange foreninger slet ikke har oplysninger om, hvem der kan melde sig ind, og hvilke aldersgrupper de henvender sig til.

Der har i projektet ikke været ressourcer til at opsøge hver enkelt forening/klub og indhente oplysninger – og sigtet med kortlægningen er da også primært at vise de respektive kommuner, hvorledes foreningslivet fremstår for fx unge og forældre, der vil undersøge, om der findes relevante fritidsaktiviteter deres børn. Kortlægningen er derfor behæftet med en vis usikkerhed, da der kan forekomme fritidsforeninger, som kommunerne ikke har på deres oversigter.

Kortlægningen gav følgende resultat i samlet antal fritidstilbud (aktiviteter), som er relevante for kommunens unge. Antallet skal forstås således, at fx en idrætsforening kan dække over flere forskellige aktivitetstilbud – fx både fodbold, håndbold, gymnastik mm., og de tæller så med hver især. Det har i kortlægningen ikke været muligt at afdække størrelsen af de enkelte fritidstilbud, forstået som antal af ”pladser”.

Antal fritidstilbud for børn og unge i 4 kommuner

Kommune	Antal fritidstilbud
Hvidovre	119
Høje-Taastrup	106
Holbæk	281
Halsnæs	67

Tabellen viser, at Holbæk er den kommune med klart flest fritidstilbud til unge, efterfulgt af Hvidovre og Høje-Taastrup, mens Halsnæs er den kommune med færrest fritidstilbud.

Det store antal aktivitetstilbud i Holbæk kommune er imidlertid udtryk for, at lokalsamfundene i kommunen har hver deres idrætsforeninger, som tilbyder diverse aktiviteter, mens man i tættere kommuner har større enkeltforeninger med kun én aktivitet på programmet, men som dækker en langt større del af kommunen. Strukturen i udbuddet af aktiviteter er således væsentligt forskellig mellem en bykommune og en landkommune. Antallet af foreninger kan derfor ikke alene tages som mål for, hvor gode fritidsmulighederne i en kommune er. I nedenstående tabel er vist fritidstilbuddene opdelt i 15 hovedgrupper.

Antal fritidstilbud i 4 kommuner - opdelt på hovedgrupper af aktiviteter.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Holbæk	Halsnæs
Fodbold	18	22	31	5
Håndbold	2	4	11	4
Andre holdsport	8	6	19	2
Individuel sport	22	23	60	19
Kampsport/selvforsvar	7	4	13	8
Fitness mv.	0	1	0	0
Motion (løb, svømning)	12	6	26	5
Gymnastik mv.	5	11	25	5
Dans mv.	5	1	11	7
Ridning	2	2	10	3
Spejder	8	5	20	4
Musik/sang	3	16	9	1
Kreative aktiviteter	7	3	28	1
Andre aktiviteter	31	2	18	3
I alt	119	106	281	67

Under ”kreative aktiviteter” samt ”andre aktiviteter” er medtaget hobbyklubber. Imidlertid optræder der ikke hobbyklubber i alle kommuners præsentationer af fritidstilbud. Hobbyklubber er således inkluderet i opgørelserne af tilbud i Hvidovre og Holbæk, mens dette ikke er tilfældet i Høje-Taastrup og Halsnæs i det omfang, der findes hobbyklubber her. Der er medtaget de hobbyklubber, som vi anser som potentielt relevante i forhold til børn og unge.

Karakteristik af fritidstilbud i kommunerne

Den følgende præsentation af kommunernes kultur- og fritidstilbud er primært baseret på de kvalitative interview i de enkelte kommuner.

Hvidovre

I Hvidovre findes der et bredt udvalg af de mere traditionelle sportsgrene som fodbold, håndbold, basketball, hockey og volleyball. I forhold til de lidt mere specielle holdsportsgrene findes der bl.a. curling, ishockey og skaterhockey.

Hvidovre er også bredt repræsenteret på de individuelle sportsgrene, bl.a. er der hele 10 badmintonklubber. Desuden er der bl.a. en tennisklub, en bordtennisklub, forskellige former for sejlsport, skydning, skøjteløb og en petanqueklub. Også forskellige former for motion, såsom løb, svømning og cykling og gymnastik er dækket af klubber.

Af øvrige, ikke sportslige aktiviteter, kan nævnes billedskolen, musikskolen og en sangforening samt cirkus.

Hvidovre Kommune er altså repræsenteret på en lang række af de traditionelle foreninger og klubtilbud. Men som det også bliver nævnt i et interview, halter kommunen bagud i forhold til tilbud om parkour, streetfit og andre skateraktiviteter, der ikke er organiseret på klub eller foreningsplan, selvom baner mv. kan benyttes.

Høje-Taastrup

Nøglepersonerne inden for kultur- og fritidslivet tegner et billede af, at der er gode faciliteter til udfoldelser i fritidslivet samt et mangfoldigt udbud af idrætsforeninger. Der er også særlige eliteidrætsmuligheder inden for bl.a. disciplinerne gymnastik, svømning, pigefodbold og bueskydning. Blandt de mere særegne tilbud er der en skibakke med lift.

En af de nøglepersoner, som arbejder med de mere udsatte unge, giver udtryk for at de unge har muligheder gennem de etablerede systemer til at starte noget op, de synes er spændende. Derfor er løsningen ikke at tilføje flere tilbud til specifikke områder, men i højere grad få sikret en koordinering af de eksisterende tilbud og skabe en dynamik, som sikrer, at de unge profiterer af og udvikler sig i tilbuddene og med aktiviteterne.

På det kulturelle område er tilbuddene til de unge tilsyneladende mere begrænsede. I kortlægningen af kulturområdet i 2010 konkluderes bl.a. at der er: *"fravær af tilbud til unge med en brugerorienteret tilgang til kunst og kultur,"* samt at *"Unge i aldersgruppen 14-30 år på forhånd er defineret som en særlig målgruppe"* i kulturpolitikken. (jf. Statusrapport for fritids- og kulturområdet i Høje-Taastrup Kommune 2010).

Generelt er nøglepersonernes udsagn, at *"der ikke mangler nogle tilbud", "der er alle muligheder", "der er noget for alle" "der er tilstrækkeligt med tilbud"* - også til de unge som har interesse for at tegne, male, spille musik eller lave dramatik. Der er nemlig en musikskole, en billedskole og en dramaskole. Der er også midlertidige aktiviteter iværksat i et samarbejde mellem kultur og uddannelsesområdet fx MY World Images om kunst og kulturoplevelser for de ældste elever i folkeskolen og gymnasieelever.

Halsnæs

De interviewede nøglepersoner karakteriserer kommunens fritidsmuligheder for de unge med et billede af, at der er mange og gode idrætsfaciliteter til rådighed inden for fodbold, tennis, badminton, svømning, sejlsport, musik osv., samt at der er en mangfoldig vifte af frivillige klubber og fritidstilbud også inden for de knapt så udbredte aktivitetsmuligheder som eksempelvis rugby og taifu.

Inden for kultur er der flere tilbud – fx kulturskolen, aktiviteter i Gjethuset i Frederiksværk, musikcontaineren i Hundested m.m. Der er desuden en del fritidsaktiviteter i forbindelse med kysterne - sejlsport, fiskeri, kitesurfing m.m.

De eksisterende faciliteter er traditionelle og der kunne fremadrettet arbejdes på, også at kunne tilgodese unges behov for at have steder, hvor de kan mødes og lave fx parkour, LAN parties m.m.

Af særlige indsatser kan fremhæves et tilbud i forbindelse med håndbold og fodbold hvor træning, lektiehjælp og sund kost kombineres. Et andet eksempel er, at samarbejdet mellem de kommunale klubber og ungdomsskolen muliggør undervisning i klubberne.

Holbæk

I kommunalt regi er der i Holbæk Kommune: ungdomsskole, musikskole, ungdomsklubber og enkelte væresteder for unge i lokalområderne. På fritidsklubområdet er der bl.a. i Holbæk Cirkus Kæphøj, som er en klub baseret på cirkusaktiviteter. I et af kommunens boligsociale områder er endvidere henholdsvis en pige- og en drengeklub. Tilbud som er en del af et fritidsbaseret kriminalitetsforebyggende projekt, som bl.a. også indeholder et lommepengeprojekt.

Værftet er en nyetableret ungdomsklubscafé primært for unge mellem 13 og 18 år og beliggende ved Holbæk havn. Det skal opfylde et behov, som øvrige ungdomsaktiviteter ikke tilgodeser og samtidig være et sted for alle unge og med udbredt brugerstyring.

Desuden er der en gang om måneden Centerfest – et sodavandsdiskotek for de 13-18 årige.

Af særlige udendørs faciliteter kan næves Danmarks farligste legeplads. Et udendørsareal med forskellige faciliteter og som i vinterhalvåret bliver til skøjtebanen Isrosen. Der er også søbad med forskellige faciliteter ved fjorden.

Nøglepersonerne karakteriserer tilbuddene til de unge med mange velkørende foreninger både idræts – og kreative foreninger herunder er der gode tilbud hvad angår teater.

Midlertidige aktiviteter

Hvidovre, Høje-Taastrup og Holbæk Kommuner har en række midlertidige tilbagevendende aktiviteter, som unge kan deltage i.

Forskellige aktiviteter i skoleferier

I kommunerne er der ferieaktiviteter rettet mod alle skolebørn. Det er midlertidige aktiviteter, som foregår i de unges skoleferier, og som tilbydes i et samarbejde mellem fx foreninger, skoler, SFO'er og klubber.

Der er tale om en bred vifte af aktiviteter fx zumba, skriveværksted, filmnat, skak og cirkus. De unge vil typisk også kunne komme med forslag til aktiviteter. Et samlet katalog med aktiviteterne uddeles til de unge i.

Nogle af aktiviteterne foregår over få dage, nogle har ugers varighed, mens andre foregår en bestemt dag hver uge i en periode over 3-4 uger. Det er gratis at deltage i næsten alle aktiviteter. Formålet kan være at introducere unge til foreningslivet eller som kriminalitetsforebyggende indsats.

”Vi får et blad hver sommer med sommerferieaktiviteter, som kommer til alle unge i kommunen. Der er rigtig mange fede ting. Vi bliver tilbudt en række af muligheder, det kan være syværksted, babysitterkursus, knallertkørerkort og basketball. Mulighederne begrænser sig, når vi er over 15 år, der er stadigvæk noget... Jeg bruger det som tidsfordriv, for at få tiden til at gå og vælger det som jeg interesserer mig for. Jeg har ikke mulighed for at gå til det, men jeg vil gerne spille det, og det har jeg muligheden for gennem sommerferieaktiviteterne.” (Ung).

GAM3 er et privat koncept med streetaktiviteter fx fodbold, basketball, dans og fit med træning enkelte dage i udvalgte perioder. Det foregår i enkelte boligområder.

Der er blandt de interviewede nøglepersoner forskellige holdninger til disse midlertidige tilbud. På den ene side ses det positivt at mange deltager og at det tilgodeser de mindre organiserede aktiviteter. På den anden side er tilbuddet ikke forankret og efter den forholdsvis korte periode er dette tilbud ikke længere tilgængeligt for de unge.

Åben hal

Sjov lørdag er et åbent aften halarrangement i Hvidovre Kommune. Det foregår 4-6 gange om året, hvor mellem 400-600 børn og unge deltager i aktiviteter fx fodbold, svømning, bordtennis og hoppeborg i et fritidscenter i tidsrummet mellem kl.17 til 24. Det er gratis at deltage.

I Høje-Taastrup Kommune er *Åben hal* et fodboldtilbud til unge, som giver de unge et alternativ til at være på gaden. Samtidig har de unge mulighed for at tale med unge rollemodeller om fremtid og uddannelse.

4.2 De unges aktivitetsmønster

Der har været et formål med undersøgelsen at kortlægge, hvilke faste og regelmæssige ting, de unge går til.

Hvad går de til?

Vi har givet dem muligheden for at vælge frit, idet de selv skulle skrive maksimalt fem ting, de går til. I følgende tabel er vist ”ranglisten” over de 40 største fritidsaktiviteter i de fire kommuner.

Alle 4 kommuner	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk
fodbold	fodbold	fodbold	fodbold	Fodbold
håndbold	dans	svømning	håndbold	håndbold
Ridning	fitness	håndbold	badminton	Ridning
badminton	håndbold	badminton	ridning	badminton
svømning	svømning	fitness	fitness	svømning
Dans	ridning	ridning	svømning	gymnastik
Fitness	badminton	gymnastik	dans	Spejder
gymnastik	gymnastik	spejder	spejder	Dans
Spejder	spejder	dans	løb	Fitness
Tennis	guitar	tennis	karate	springgymnastik
Guitar	karate	karate	springgymnastik	Tennis
Karate	basketball	boksning	gymnastik	Zumba
Løb	tennis	løb	Klaver/keyboard	Guitar
springgymnastik	parkour	basketball	tennis	skydning
boksning	volleyball	springgymnastik	guitar	bordtennis
Klaver/keyboard	floorball	teater/drama	zumba	styrketræning
Zumba	ishockey	bordtennis	volleyball	Løb
basketball	boksning	cykling	boksning	Parkour
Parkour	taek-wondo	Klaver/keyboard	selvforsvar	Klaver/keyboard
bordtennis	atletik	guitar	cykling	Karate
styrketræning	løb	taek-wondo	rugby	Band
teater/drama	musik	hip hop	parkour	basketball
volleyball	styrketræning	musik	sang	Kor
skydning	Klaver/keyboard	gokart	Motor-cross	Musik
Musik	teater/drama	zumba	trampolin	teater/drama
Sang	bordtennis	parkour	styrketræning	boksning
taek-wondo	sang	styrketræning	sjipning	Sang
Cykling	skydning	thai-boksning	bordtennis	Rytmask gymnastik
Kor	judo	kampsport	hip hop	trommer
Band	zumba	billedskole	sejlsport	Golf
hip hop	kajak/kano	kor	golf	taek-wondo
trommer	cirkus	skydning	kajak/kano	Cykling
Golf	rollespil	Motor-cross	skateboard	hip hop
Atletik	trommer	volleyball	trommer	Klatring
Floorball	kor	band	kor	Cirkus
Motor-cross	amerikanskfodbold	ungdomsskole	fægtning	volleyball
Ishockey	shinson	bmX	hardball	jiu-jitsu
Judo	porcelænsmaling	rollespil	brydning	Holbæk garden
Rollespil	golf	tysk	løbehjul	hardball
jiu-jitsu	skøjteløb	sang	skydning	Atletik

Det er en pæn blanding af forskellige fritidsaktiviteter. Nogle aktiviteter er næsten de samme i de 4 kommuner, men der er også store variationer. Eksempelvis er fodbold, håndbold, badminton, ridning, svømning, fitness og gymnastik i toppen i alle kommunerne.

For at få et bedre overblik over aktiviteterne har vi samlet dem i 15 hovedkategorier, som er vist i næste tabel.

Procentdel af unge i 4 kommuner, der går til faste fritidsaktiviteter

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Fodbold	27	32	29	34	31
Individuel sport	12	13	19	19	16
Motion (fx løb, svømning)	8	11	11	13	11
Spiller musik/synger	9	6	9	11	9
Håndbold	6	7	12	13	9
Kampsport	9	8	9	5	8
Gymnastik mv.	4	8	8	13	8
Dans	11	5	5	6	7
Ridning	5	5	9	10	7
Holdsport i øvrigt	9	3	6	4	6
Fitness/styrketræning	8	7	6	5	6
Spejder	3	4	4	6	4
Kreative aktiviteter i øvrigt	3	3	2	3	3
Parkour	2	2	2	3	2
Andre aktiviteter	3	4	3	3	3
Antal - N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083
Standardiseret klassefordeling. 5.-9. klasse					

Unge i de forskellige kommuner adskiller sig fra hinanden, når det handler om, hvilke aktiviteter de går til.

De unge i Hvidovre Kommune adskiller sig ved, at der er relativt mange, der går til holdsport (ekskl. fodbold og håndbold), dans og fitness/styrketræning. Derimod er der relativt få i Hvidovre der går til fodbold, gymnastik mv., individuel sport og motion.

De unge i Høje-Taastrup adskiller sig kun meget lidt fra de andre kommuner. Man kan blot nævne, at der er relativt få, der spiller musik/synger, men til gengæld er nogle, der går til andre kreative aktiviteter og 'andre aktiviteter'. De unge i Halsnæs Kommune adskiller sig heller ikke særligt fra de øvrige kommuner.

De unge i Holbæk Kommune adskiller sig derimod en hel del fra de andre kommuners unge. I Holbæk er der relativt mange, der går til fodbold og håndbold, gymnastik mv., motion, spejder og spiller musik/synger. Til gengæld er der relativt få, der går til fitness/styrketræning og kampsport.

Man kan sige, at Hvidovre og Holbæk repræsenterer lidt forskellige "kulturer". Mens Holbæk repræsenterer de mere "klassiske" fritidsaktiviteter, så repræsenterer Hvidovre mere "moderne" aktiviteter.

Hvor mange aktiviteter går de til?

Når det handler om faste aktiviteter, har vi spurgt de unge, om hvor mange aktiviteter de har gået til i løbet af det sidste år.

Hvor mange faste aktiviteter har de unge gået til i løbet af det seneste år?

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Ingen aktiviteter	18,9	25,6	21,4	16,7	20,4
1 aktivitet	36,7	36,2	34,5	32,8	35,1
2 aktiviteter	28,0	23,5	26,8	30,0	27,2
3 aktiviteter	10,8	9,2	11,0	13,8	11,3
4 aktiviteter	3,6	3,4	3,7	4,7	3,9
5 eller flere aktiviteter	2,0	2,0	2,6	2,0	2,1
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Antal - N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

Standardiseret klassefordeling. 5.-9. klasse.

Vi kan se, at der er en femtedel af de unge, som ikke har gået til noget i løbet af det seneste år.

I den anden ende af skalaen er der 2 %, som har gået til fem eller flere aktiviteter.

Der er en vis forskel på kommunerne. Høje-Taastrup er tydeligvis den kommune, hvor de unge går til mindst, mens Holbæk er den kommune, hvor de unge går til mest. Halsnæs og Hvidovre er på samme niveau, men der er større spredning i Halsnæs kommune.

Et udpluk fra interview med de unge illustrer variationen i aktivitetsmønstre også over tid:

"Da jeg var mindre, gik jeg til springgymnastik og håndbold. Senere startede jeg til ridning. Jeg rider stadigvæk nogle gange, selv om jeg ikke går til det længere. Desuden spiller jeg fløjte... Jeg har gået i SFO. I de ældste klasser, gad jeg ikke rigtig længere at være i ungdomsklubben. Nu som ældre har jeg fået arbejde, og det går jeg mere op i, end at jeg skal gå til noget." (Pige 15 år).

"Jeg har gået til meget sport – gymnastik, håndbold og nu badminton. Jeg går ikke i ungdomsklub, fordi jeg nu bruger alt min tid på badminton" (Pige 15 år).

"Jeg har altid spillet fodbold - lige siden jeg startede i skolen, og når fodboldsæsonen var slut spillede jeg badminton. Parkour så fedt ud, og det startede jeg på og lavede i ½ år. For en del år siden spurgte en pædagog, om jeg ville deltage i et motionsløb. Det ville jeg gerne prøve. Jeg havde ikke løbetrænet før. Hun spurgte efterfølgende, om jeg ikke ville starte til løb – og så gik jeg til løbetræning i en periode. Nu løber jeg selv i weekenderne." (Dreng 16 år).

Selvorganiserede aktiviteter, dvs. ikke i klub eller forening

En anden type aktiviteter er selvorganiserede aktiviteter. Spørgsmålet var formuleret således: *Dyrker du regelmæssigt noget uden at være med i en klub eller forening?* Her er altså tale om regelmæssige aktiviteter, som ikke foregår i en klub eller forening. Desuden er der nævnt en række aktiviteter, som typisk foregår uden for klubber og foreninger.

- Boldspil med venner
- Løb
- Svømmer
- Parkour
- Skating
- Sejler
- Styrketræner
- Andet – skriv hvad

De unge skulle angive, hvor ofte de deltager i disse aktiviteter. Vi har imidlertid valgt at se bort fra dem, der kun dyrker disse aktiviteter 'en gang imellem', fordi vi vurderer, at det ikke lever op til kravet om regelmæssighed. Vi har desuden udeladt kategorien andet, fordi vi vurderer, at mange af svarene enten er indeholdt i de andre kategorier eller ikke er helt seriøse.

Procentdel i 4 kommuner, der deltager i forskellige selvorganiserede fritidsaktiviteter.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Boldspil med venner	36	40	38	37	38
Løber regelmæssigt	32	25	34	32	31
Styrketræner selv	22	16	17	18	18
Svømmer selv	8	10	7	8	8
Parkour	4	5	4	4	4
Skater	3	2	5	2	3
Sejler	1	1	2	1	1
Mindst én aktivitet*	56	52	60	56	56
Antal – N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

* Mindst en gang om ugen

Standardiseret klassefordeling. 5.-9. klasse.

Tabellen viser for det første, at 56 % af de unge regelmæssigt deltager i selvorganiserede aktiviteter. Cirka en tredjedel dyrker 'boldspil med venner' og 'løber regelmæssigt', mens ca. 20 % 'styrketræner selv', og ca. 10 % svømmer selv. Kun ganske få dyrker parkour, skater og sejler.

Men tabellen viser også, at der kun er begrænsede forskelle på de unge i de fire kommuner, når det handler om selvorganiserede aktiviteter. Halsnæs Kommune har den højeste procentdel på 60 % (mindst én aktivitet), mens Høje-Taastrup Kommune har den laveste på 52 %. Der er heller ikke markante forskelle i de enkelte aktiviteter. Man kan dog nævne, at der er relativt få, der løber i Høje-Taastrup, og at der er relativt mange, der selv styrketræner i Hvidovre.

Øvrige aktiviteter

Den tredje type aktiviteter handler om andre aktiviteter, som ikke allerede er nævnt i spørgeskemaet. Spørgsmålet var formuleret således: *Laver du eller går du til noget, som du ikke allerede har nævnt?* Her er altså tale om en opsamlingskategori, hvor de unge kan angive aktiviteter, de ikke allerede har beskrevet i spørgeskemaet. Der er nævnt en række aktiviteter, som typisk kan falde i denne kategori.

- Dans
- Musik
- Teater
- Filmklub
- Anden kulturel forening
- Spejder
- Rollespil
- Fanklub
- Supporter
- Politisk arbejde, miljøorganisation mm.
- Frivilligt socialt arbejde
- Andet – skriv hvad

Vi har i analyserne udeladt kategorien 'andet', fordi vi vurderer, at mange af svarene enten er irrelevante eller ikke er helt seriøse. Der er typisk mange, der har angivet et (erhvervs)arbejde, som vi ikke medregner til fritidsaktiviteter.

Procentdel i 4 kommuner, der deltager i 'andre' fritidsaktiviteter.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Spiller musik	3,7	2,9	3,9	5,7	4,1
Danser	3,9	3,1	3,3	2,3	3,1
Rollespil	2,4	1,6	1,1	1,7	1,8
Frivilligt socialt arbejde	1,3	1,8	1,8	1,2	1,5
Fanklub	1,6	1,0	1,3	1,4	1,3
Spejder	1,1	1,0	1,3	1,7	1,3
Spiller teater	1,2	1,4	0,4	1,3	1,1
Supporter	0,2	0,5	0,6	0,6	0,5
Politisk arbejde	0,9	0,3	0,3	0,6	0,5
Går i filmklub	0,6	0,5	0,3	0,5	0,5
Anden kulturel forening	0,4	0,3	0,4	0,3	0,4
Mindst én aktivitet	13,7	11,5	11,3	13,6	12,7
Antal – N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

Standardiseret klassefordeling. 5.-9. klasse.

Tabellen viser for det første, at 13 % har nævnt nogle andre aktiviteter. Det drejer sig om 4 %, som nu har nævnt musik og 3 %, som har nævnt dans. Alt i alt er det nogle aktiviteter, som ikke dyrkes af ret mange.

Tabellen viser også, at der kun er begrænsede forskelle på de unge i de fire kommuner, når det handler om 'andre' aktiviteter.

Ungdomsklub og ungdomsskole

Der er en stor del af børn og unge i undersøgelsen, som går i fritidsklub, ungdomsklub og ungdomsskole. Vi har valgt at behandle dem samlet, fordi der som regel er tale om kommunale tilbud, som i praksis retter sig mod lidt forskellige aldersgrupper. Der er imidlertid også en del, der går både i ungdomsklub og ungdomsskole.

Procentdel, der går i ungdomsklub eller ungdomsskole. 4 kommuner.

	Går i fritids- /ungdomsklub	Går i Ungdoms- skole	Ungdomsklub/ ung- domsskole
Alle	35	11	38
Kommune:			
Hvidovre	40	11	43
Høje Taastrup	44	12	46
Halsnæs	31	17	33
Holbæk	26	7	28

Standardiseret klassefordeling. 5.-9. klasse.

35 % går i fritidsklub eller ungdomsklub og 11 % går i ungdomsskole, mens 38 % går enten i ungdomsklub eller ungdomsskole. Det svarer altså til godt en tredjedel af de unge i de fire kommuner. Der er visse forskelle mellem de fire kommuner. Hvidovre og Høje-Taastrup ligger på nogenlunde samme niveau, både når det handler om ungdomsklub og ungdomsskole. Halsnæs Kommune ligger lidt lavere og Holbæk kommune endnu lidt lavere, når det handler om procentdelen, der går i ungdomsklub eller ungdomsskole. Man bemærker imidlertid, at der er relativt mange i Halsnæs kommune, der går i ungdomsskole. Det kan dog skyldes at klubberne er organiseret under ungdomsskolen, hvorfor andelen her må tages med et vist forbehold.

Midlertidige aktiviteter

I tre af de fire kommuner har de unge haft muligheden for at gå til nogle enkeltstående aktiviteter, som har haft til formål at inddrage de unge i nye og anderledes aktiviteter. Der har været lidt forskel på aktiviteterne, men i tre af kommunerne har man haft følgende to aktiviteter:

- Ferieaktiviteter med fx cirkusskole, kajak, skak, badminton, dyrskue, street-basket mm.
- GAM3, med bl.a. street-basket og street-dance.

Procentdel, der deltager i midlertidige aktivitetstilbud. 3 kommuner.

	Ferieaktiviteter		GAM3	
	Har delta- get	Hørt om det, men ikke deltaget	Har delta- get	Hørt om det, men ikke deltaget
Alle	18	57	5	17
Kommune:				
Hvidovre	11	58	7	20
Høje Taastrup	22	60	3	16
Holbæk	22	54	3	13

Ekskl. Halsnæs Kommune

Standardiseret klassefordeling. 5.-9. klasse.

Tabellen viser, at 18 % af de unge i de tre kommuner, der deltaget i ferieaktiviteterne, mens 57 % har hørt om det uden at deltage. Det betyder, at sam-

let set 75 % af de unge har hørt om ferieaktiviteterne. Tabellen viser også, at flest deltager i Høje-Taastrup og Holbæk kommuner. De unges deltagelse i GAM3 er betydeligt lavere end i ferieaktiviteterne. Det er da også tale om et langt mere begrænset tilbud primært rettet mod unge i konkrete boligområder. Kun 5 % har deltaget i GAM3 og 17 % har kendskab til det uden at deltage. Deltagelsesprocenten har været størst i Hvidovre Kommune.

Bibliotek

Biblioteker har en særlig status i det kulturelle og fritidsmæssige liv i Danmark. Det er et åbent sted, hvor alle må komme gratis. Selv om biblioteker er centreret omkring bøger og musik, så kan det også fungere som et 'værested' for alle aldersgrupper – også børn og unge.

Procentdel i 4 kommuner, der benytter biblioteket (ikke skolebibliotek).

	Mindst én gang om ugen	Mindst en gang om måneden	Sjældnere	Aldrig	Total
Alle	14	17	43	26	100
Kommune:					
Hvidovre	15	17	42	27	100
Høje Taastrup	16	18	43	23	100
Halsnæs	14	17	41	28	100
Holbæk	11	16	46	27	100

Standardiseret klassefordeling. 5.-9. klasse.

Tabellen viser, at 14 % af de unge i de fire udvalgte kommuner benytter biblioteket en gang om ugen, og 17 % benytter det mindst en gang om måneden. Der er altså næsten en tredjedel af de unge, der kommer på biblioteket mindst en gang om måneden. Desuden er der 26 % der siger, at de 'aldrig' benytter biblioteket. Det er desuden interessant, at svarene fra de fire kommuner er næsten ens, når det gælder de unges biblioteksbenyttelse.

Lege- og idrætsfaciliteter

En anden måde at undersøge de unges fritidsaktivitet er at spørge om, hvilke fritidsfaciliteter de unge benytter. I spørgeskemaundersøgelsen blev der spurgt til, om de unge benytter de faciliteter, som fremgår af tabellen.

Procentdel af de unge i 4 kommuner, der benytter forskellige fritidsfaciliteter.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Svømmehal	39	39	38	35	38
Havn og strand	32	24	49	34	34
Fodboldbaner	35	38	28	15	29
Idrætscenter	35	27	24	14	25
Parker og naturområder	26	22	28	20	24
Legepladser	17	19	18	7	15
Torve og pladser	16	13	15	12	14
Street basket	5	6	11	3	6
Parkourbane	6	6	4	6	6
Skateboardbane	4	4	9	4	5
Petanquebane	1	1	1	1	1
Mindst én af faciliteterne	78	76	84	69	76
Antal – N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

Standardiseret klassefordeling. 5.-9. klasse.

Tabellen viser, at de unge benytter et bredt udsnit af fritidsfaciliteter, som typisk stilles til rådighed af kommunerne. Der er nogle lokale forskelle, som handler om kommunernes beliggenhed. Eksempelvis er der mange i Halsnæs, der bruger havn og strand, fordi dette er tilgængeligt i kommunen. Men det generelle billede er i øvrigt ret ensartet.

”Der er en skøjtebane i byen, som jeg er glad for, og der tilbringer jeg meget tid. Jeg er medlem af et politisk parti, og jeg bruger tid på det ungdomspolitiske arbejde. Ellers må jeg fokusere på skole og lektier, fordi jeg gerne vil starte på en ungdomsuddannelse.” (Pige 16 år).

Tilfredshed med fritidsaktiviteter

I spørgeskemaundersøgelsen er de unge blevet spurgt om deres generelle tilfredshed med fritidsaktiviteterne. *Hvordan er du tilfreds med de fritidsaktiviteter, der er for dig?* Her kunne de svare ved at give dem en karakter fra den karakterskala de kender fra skolen – fra -3 til 12.

Desværre er der ca. 20 % af de unge, der ikke har besvaret spørgsmålet og resultaterne skal derfor tolkes med varsomhed.

Tilfredshed med fritidsaktiviteter i 4 kommuner. Karakterskala og gennemsnit					
Karakter:	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
-3	3	3	2	3	3
00	2	2	2	1	2
02	4	4	3	4	4
4	12	11	9	11	11
7	26	24	26	24	25
10	24	28	27	27	26
12	29	28	31	30	30
I alt	100	100	100	100	100
Gennemsnit	8,16	8,36	8,61	8,45	8,38
Antal - N	1270	1133	874	1309	4586
Standardiseret klassefordeling. 5.-9. klasse. Ekskl. uoplyste					

Tabellen viser, at der er meget stor lighed mellem de fire kommuner. De unges karaktergivning er overraskende ens. Halsnæs kommune har det højeste gennemsnit på 8,61, mens Hvidovre kommune har det laveste gennemsnit på 8,16 – det svarer kun til en forskel på ca. 5 %.

4.3 Sammenfatning

Som vi netop har konstateret, er de unges karaktergivning ret ens, når det handler om tilfredshed med fritidsaktiviteter i de 4 kommuner, men med Halsnæs som den mest tilfredse kommune og Hvidovre som den mest utilfredse. Dette er helt modsat hvor mange penge kommunerne bruger på sport og fritid, idet Hvidovre bruger mest og Halsnæs bruger mindst.

Hvis man forsøger at tælle, hvor mange fritidstilbud der er til unge, så er Holbæk den kommune med flest fritidstilbud til unge, efterfulgt af Hvidovre og Høje-Taastrup, mens Halsnæs er den kommune med færrest fritidstilbud. Men disse forskelle afspejler i vidt omfang kommunernes karakter af by- og landkommuner. I Holbæk Kommune er der således en række lokal-samfund, som har hver deres små idrætsforeninger. Antallet af foreninger kan derfor ikke alene tages som mål for, hvor gode fritidsmulighederne i en kommune er. I realiteten findes næsten alle former for fritidsaktiviteter i alle 4 kommuner, men naturligvis i større eller mindre omfang. Samlet set spænder alle kommunerne faktisk meget bredt, når det gælder aktivitetstilbud.

Når det handler om at gå til noget, så viser vores undersøgelse, at de unge i Hvidovre Kommune adskiller sig lidt ved, at der er relativt mange, der går til holdsport (ekskl. fodbold og håndbold), dans og fitness/styrketræning. Derimod er der relativt få i Hvidovre der går til fodbold, gymnastik mv., individuel sport og motion. De unge i Høje-Taastrup og Halsnæs adskiller sig imidlertid kun meget lidt fra de andre kommuner. Det gør de unge i Holbæk Kommune derimod. I Holbæk er der således relativt mange, der går til fodbold og håndbold, gymnastik mv., motion, spejder og spiller musik/synger. Til gengæld er der relativt få, der går til fitness/styrketræning og kampsport. Man kan sige, at Hvidovre og Holbæk repræsenterer lidt forskellige ”kulturer”. Mens Holbæk repræsenterer de mere ”klassiske” fritidsaktiviteter, så repræsenterer Hvidovre mere ”moderne” aktiviteter.

Vi har også undersøgt de selvorganiserede aktiviteter, som ikke foregår i en klub eller forening fx boldspil med venner, løb, svømning, skating, osv. Her viste sig, at 56 % af de unge regelmæssigt deltager i selvorganiserede aktiviteter. Cirka en tredjedel dyrker ’boldspil med venner’ og ’løber regelmæssigt’, mens ca. 20 % ’styrketræner selv’, og ca. 10 % svømmer selv. Kun ganske få dyrker parkour, skater og sejler. Der er imidlertid kun begrænsede forskelle på de unge i de fire kommuner, når det handler om selvorganiserede aktiviteter. Halsnæs Kommune har den højeste procentdel på 60 % (mindst én aktivitet), mens Høje-Taastrup Kommune har den laveste på 52 %. Der er heller ikke markante forskelle i de enkelte aktiviteter.

Undersøgelsen har også spurgt ind til en tredje type aktiviteter, som måske er mere perifere. Det er en opsamlingskategori, hvor de unge kan angive aktiviteter, de ikke allerede har beskrevet i spørgeskemaet. Her blev nævnt

dans, musik, rollespil, politisk arbejde og frivilligt socialt arbejde. Der var imidlertid kun 13 % af de unge, der nævnte sådanne aktiviteter, og der var tale om ret begrænsede forskelle på de unge i de fire kommuner.

Udover de nævnte typer af fritidsaktiviteter er en stor del af børn og unge i undersøgelsen, som går i fritidsklub, ungdomsklub og ungdomsskole. Det drejer sig om 35 %, der går i fritidsklub eller ungdomsklub, 11 % som går i ungdomsskole, mens 38 % går enten i ungdomsklub eller ungdomsskole. Hvidovre og Høje-Taastrup ligger på nogenlunde samme niveau, både når det handler om ungdomsklub og ungdomsskole. Halsnæs Kommune ligger derimod lidt lavere og Holbæk Kommune endnu lidt lavere, når det handler om procentdelen, der går i ungdomsklub eller ungdomsskole.

Biblioteker er et åbent sted, hvor alle må komme gratis. Nogle låner bøger og musik, mens andre bruger det som et værested. Undersøgelsen viser, at 14 % af de unge i de fire udvalgte kommuner benytter biblioteket en gang om ugen, og 17 % benytter det mindst en gang om måneden. Der er altså næsten en tredjedel af de unge, der kommer på biblioteket mindst en gang om måneden, og svarene fra de fire kommuner er næsten ens. Dette er overraskende ift. variationen mellem antal bøger og udlån, hvor Hvidovre Kommune lå meget over de andre kommuner, men det giver sig tilsyneladende ikke udslag ift. ungegruppen.

Endelig er de unge blevet spurgt om de benytter en række af de fritidsfaciliteter, som findes i næsten alle kommuner, fx legepladser, svømmehaller, parker, havne osv. Her viser det sig, at de unge bruger et bredt udsnit af de faciliteter, der er til rådighed. Der er enkelte lokale forskelle, som kan skyldes de naturlige forudsætninger, der findes i de forskellige kommuner, fx skove og strande.

5 Aktiviteterne

Et vigtigt formål med undersøgelsen er at beskrive de unges fritidsaktiviteter, sådan som de er blevet belyst i en omfattende spørgeskemaundersøgelse blandt elever i 5.-9. klasse i de fire kommuner. I dette kapitel viser vi først en karakteristik af de aktiviteter, som de unge går til regelmæssigt - både med hensyn til hvor meget tid de unge bruger på dem, hvad de koster, hvem der betaler, i hvilket regi det foregår, og endelig de unges begrundelser for aktiviteterne og hvem, der har fået dem til at gå til det.

Desuden ser vi nærmere på hvem, der deltager i forskellige fritidsaktiviteter – ikke kun de organiserede aktiviteter, men også de selvorganiserede aktiviteter samt ungdomsklubber og biblioteker. I disse analyser er det især køn, alder/klasse og etnisk baggrund, som inddrages.

Endelig gennemfører vi en analyse af det samlede aktivitetsmønster, hvor det er hensigten at pege på forhold, som især er bestemmende for om de unge er aktive i deres fritid, eller omvendt er meget passive.

5.1 Karakteristik af de aktiviteter de unge går til

Vi har spurgt meget bredt til hvad de unge går til i deres fritid. Det er blevet til en liste med mere end 150 enkeltaktiviteter. Vi har imidlertid samlet disse aktiviteter i nogle hovedgrupper, som ligner hinanden. Den procentdel, der går til aktiviteterne fremgår af følgende tabel, som er rangordnet efter, hvor mange unge, der går til det.

Procentdel i 4 kommuner, der går til faste fritidsaktiviteter. Hovedgrupper.

Fodbold	31
Individuel sport, fx badminton, tennis	16
Motion (fx løb, svømning)	11
Spiller musik/synger	9
Håndbold	9
Kampsport	8
Gymnastik, herunder aerobic o.l.	8
Dans	7
Ridning	7
Holdsport i øvrigt, fx basketball, ishockey	5
Fitness/styrketræning	6
Spejder	4
Kreative aktiviteter, fx tegning, drama	3
Parkour	2
Andre aktiviteter	3
Antal - N	6.083

Standardiseret klassefordeling. 5.-9. klasse

Fodbold er i en særlig klasse, og næsten en tredjedel af de unge i undersøgelsen går til fodbold.

"Fodbold er jo en speciel idrætsgren, på den måde, at der stort set ikke en dreng, som ikke på et eller andet tidspunkt har været medlem af en fodbold-

klub eller har spillet fodbold.” De har alle sammen været ind over den sport.”. (Nøgleperson).

På andenpladsen kommer individuel sport, fx badminton og tennis, som 16 % af de unge går til. På tredjepladsen kommer motion, fx løb og svømning, som dyrkes af 11 %, mens 9 % dyrker musik/sang og håndbold.

I det følgende vises resultaterne af besvarelser fra de unge, som går til forskellige aktiviteter. Disse er blevet spurgt om:

- Hvor meget tid de bruger på aktiviteten
- Om de gerne vil bruge mere tid på aktiviteten
- De årlige udgifter til aktiviteten
- Hvem der betaler udgifterne til aktiviteten
- I hvilket regi aktiviteten foregår, fx i en klub eller privat
- Grunde til at gå aktiviteten
- Hvem, der har opfordret til at starte på aktiviteten

Hvor meget tid bruger de på forskellige fritidsaktiviteter – opdelt på fritidsaktiviteter. Procent

	Hvor meget tid bruger du på det?			
	Kun lidt tid	Nogen tid	Megen tid	I alt
Fodbold	9	37	54	100
Individuel sport	29	46	25	100
Motion (fx løb, svømning)	31	42	27	100
Spiller musik/synger	24	48	28	100
Håndbold	14	42	44	100
Kampsport	20	50	30	100
Gymnastik mv.	29	44	27	100
Dans	23	52	25	100
Ridning	12	32	57	100
Holdsport i øvrigt	22	39	38	100
Fitness/styrketræning	14	55	31	100
Spejder	28	51	22	100
Kreative aktiviteter	21	44	35	100
Parkour	26	44	30	100
Andre aktiviteter	23	49	29	100
Alle	20	43	37	100

Tabellen viser, at ridning og fodbold er de aktiviteter, som de unge vurderer til at bruge mest tid på, og mindst halvdelen svarer at de bruger 'megen tid' på disse aktiviteter. Derimod bruger udøverne af spejder, gymnastik og individuel sport, ikke så meget tid på deres aktiviteter.

Vil de gerne bruge mere tid på forskellige fritidsaktiviteter? – opdelt på fritidsaktiviteter. Procent

	Vil du gerne bruge mere tid på det?			
	Mere tid	Mindre tid	Tilpas tid	I alt
Fodbold	36	6	57	100
Individuel sport	32	14	54	100
Motion (fx løb, svømning)	33	12	54	100
Spiller musik/synger	44	8	48	100
Håndbold	31	12	58	100
Kampsport	24	13	63	100
Gymnastik mv.	31	10	59	100
Dans	39	9	52	100
Ridning	44	6	50	100
Holdsport i øvrigt	37	8	56	100
Fitness/styrketræning	49	2	48	100
Spejder	18	19	63	100
Kreative aktiviteter	39	11	50	100
Parkour	56	8	37	100
Andre aktiviteter	35	8	57	100
Alle	36	9	55	100

Der er stor forskel på, om de unge vil bruge mere tid på deres fritidsaktivitet. Parkour, fitness, ridning og musik/sang er de aktiviteter, som de unge oftest vil bruge mere tid på, mens spejder er den aktivitet de vil bruge mindre tid på. I de fleste tilfælde bruger de dog en passende tid.

Årlige udgifter til forskellige fritidsaktiviteter – opdelt på fritidsaktiviteter. Procent

Hvad koster det årligt?					
	Under 500 kr.	500 - 1.000 kr.	1.000 - 2.000 kr.	Mere end 2.000 kr.	I alt
Fodbold	9	39	30	22	100
Individuel sport	30	32	16	22	100
Motion (fx løb, svømning)	35	31	15	18	100
Spiller musik/synger	31	21	17	31	100
Håndbold	17	41	27	15	100
Kampsport	29	34	21	16	100
Gymnastik mv.	37	34	12	17	100
Dans	24	27	22	28	100
Ridning	9	13	14	63	100
Holdsport i øvrigt	21	28	24	26	100
Fitness/styrketræning	27	13	34	25	100
Spejder	31	35	19	15	100
Kreative aktiviteter	37	30	23	10	100
Parkour	40	28	16	15	100
Andre aktiviteter	52	15	12	21	100
Alle	23	30	22	24	100
Ekskl. uoplyste					

Ekskl. uoplyste

Ridning er helt klart den aktivitet, som koster mest, og der er et stort spring ned til de næst dyreste, som er fitness. I den billige ende findes især parkour, motion og kreative aktiviteter. Det skal dog bemærkes, at en tredjedel af de unge ikke kender prisen på deres aktivitet, og det betyder en vis usikkerhed på resultaterne.

Hvem betaler for fritidsaktiviteter – opdelt på fritidsaktiviteter. Procent

	Hvem betaler?					
	Kun mig selv	Kun forældre	Både forældre og mig selv	Kommunen betaler	Gratis/ billigt fordi jeg hjælper til	Andre
Fodbold	3	72	21	1	1	1
Individuel sport	6	76	11	2	2	2
Motion (fx løb, svømning)	11	73	8	1	5	3
Spiller musik/synger	5	73	9	2	10	2
Håndbold	3	78	17	0	1	1
Kampsport	7	76	10	2	3	2
Gymnastik mv.	6	80	5	2	6	1
Dans	4	82	5	2	6	2
Ridning	3	64	27	1	5	1
Holdsport i øvrigt	9	70	15	0	3	3
Fitness/styrketræning	15	65	12	3	2	3
Spejder	3	79	12	0	3	3
Kreative aktiviteter	2	82	4	4	5	3
Parkour	19	48	16	4	10	3
Andre aktiviteter	17	34	10	17	18	3
Alle	6	72	14	2	4	2

Det er helt overvejende forældrene, der betaler de unges fritidsaktiviteter, evt. sammen med de unge selv.

Hvordan foregår det? – opdelt på fritidsaktiviteter. Procent

	Hvordan foregår det?					
	I en klub eller forening	Hos privat firma	Gratis i en periode	Noget jeg og venner selv planlægger	Andet	Ved ikke/uoplyst
Fodbold	93	1	1	2	0	3
Individuel sport	88	2	2	2	1	4
Motion (fx løb, svømning)	61	6	3	12	6	8
Spiller musik/synger	29	20	4	3	25	18
Håndbold	91	1	1	1	1	6
Kampsport	79	8	5	1	1	6
Gymnastik mv.	76	11	3	1	2	9
Dans	33	53	4	2	2	7
Ridning	26	60	0	4	6	3
Holdsport i øvrigt	74	3	4	10	2	7
Fitness/styrketræning	9	82	1	4	0	3
Spejder	88	2	3	0	0	7
Kreative aktiviteter	49	16	6	0	10	19
Parkour	40	3	9	33	3	12
Andre aktiviteter	38	8	12	7	17	19
Alle	67	15	3	4	4	7

Langt de fleste aktiviteter foregår i en klub/forening, men der er nogle undtagelser, fx ridning, dans og fitness, som især foregår i et privat firma.

Procentdel, der går til fritidsaktiviteter af forskellige grunde – opdelt på fritidsaktiviteter

	Det er sjovt	Det er sundt	Der er fællesskab	Der er konkurrence	Ligger tæt på	Forældrenes ønske	Nemt at komme til	Det er billigt
Fodbold	83	55	42	29	6	5	4	1
Individuel sport	79	48	24	19	11	9	8	3
Motion (fx løb, svømning)	64	65	19	11	8	17	11	6
Spiller musik/synger	81	6	20	3	12	12	11	4
Håndbold	80	55	52	28	5	3	4	1
Kampsport	64	57	20	20	8	14	5	3
Gymnastik mv.	83	62	33	7	10	5	8	3
Dans	83	48	26	8	7	4	8	4
Ridning	88	40	31	17	9	2	4	1
Holdsport i øvrigt	82	49	37	22	6	6	7	3
Fitness/styrketræning	49	85	14	3	17	6	14	4
Spejder	81	27	60	5	10	6	9	4
Kreative aktiviteter	87	11	47	2	11	4	12	5
Parkour	88	52	31	8	11	1	9	7
Andre aktiviteter	74	20	30	10	12	7	10	9
Alle	78	49	32	17	9	7	7	3

Den vigtigste begrundelse for at gå til en aktivitet er at det er 'sjovt' og det gælder næsten alle aktiviteterne. Men der er også en del, der mener det er fordi det er 'sundt', og det gælder især fitness. Fællesskabet er i højsædet i håndbold og spejder, mens konkurrenceelementet spiller en vis rolle i fodbold og håndbold. Forældrenes ønske forekommer i kampsport og motion. Der er næsten ingen, der har svaret 'billigt'.

Procentdel, der er blevet opfordret/inspireret til at gå til forskellige fritidsaktiviteter – opdelt på fritidsaktiviteter

	Mig selv	Venner	Forældre	Søskende	Anden familie	Andre
Fodbold	82	38	23	7	4	3
Individuel sport	71	34	26	7	6	4
Motion (fx løb, svømning)	71	18	41	9	5	5
Spiller musik/synger	84	19	32	6	6	6
Håndbold	73	47	26	8	6	4
Kampsport	70	28	31	8	5	6
Gymnastik mv.	80	33	27	6	2	5
Dans	78	40	19	5	4	4
Ridning	84	25	21	9	5	6
Holdsport i øvrigt	66	42	24	7	3	8
Fitness/styrketræning	85	33	22	6	4	5
Spejder	62	50	30	13	7	5
Kreative aktiviteter	84	34	20	5	5	6
Parkour	73	39	8	5	5	5
Andre aktiviteter	79	29	21	4	3	12
Alle	77	33	26	7	5	5

I langt de fleste tilfælde er det de unge selv, som har besluttet sig for at gå til deres fritidsaktiviteter, men vennerne spiller også en stor rolle, når det handler om spejder, håndbold og anden holdsport. Pigerne har i højere grad end drengene selv valgt at gå til deres fritidsaktivitet. En forklaring kan være, at det netop er fordi, de i højere grad går til individuelle aktiviteter. Forældrene spiller en vis rolle ved motion og søskende spiller en rolle ved spejder.

5.2 Hvem deltager i fritidsaktiviteterne?

I dette afsnit analyserer vi hvilke grupper af unge, der deltager i de forskellige aktiviteter.

- Faste aktiviteter, dvs. man går fast til noget i sin fritid
- Selvorganiserede aktiviteter, der ikke foregår i en klub
- Øvrige aktiviteter og midlertidige aktiviteter
- Ungdomsklub/ungdomsskole
- Bibliotek

Vi har anvendt følgende tre kendetegn ved de unge, som vi anser for centrale:

- Klassetrin, som indirekte er et udtryk for alder
- Køn
- Etnisk baggrund, som er udtrykt ved det sprog, der tales i hjemmet

5.3 Faste aktiviteter

Aktivitetsmønsteret varierer en del mellem forskellige aldersgrupper og klassetrin. Det viser følgende tabel.

Procentdel på forskellige klassetrin i 4 kommuner, der går til faste fritidsaktiviteter.						
	5. klasse	6. klasse	7. klasse	8. klasse	9. klasse	Total
Fodbold	33	35	31	28	23	31
Individuel sport	18	17	17	12	13	16
Motion (fx løb, svømning)	15	10	11	9	8	11
Spiller musik/synger	8	9	9	9	8	9
Håndbold	11	10	8	8	9	9
Kampsport	8	9	7	7	7	8
Gymnastik mv.	10	8	9	8	6	8
Dans	8	9	6	6	6	7
Ridning	7	9	7	7	6	7
Holdsport i øvrigt	5	6	6	6	5	5
Fitness/styrketræning	0	2	4	12	17	6
Spejder	7	5	3	3	2	4
Kreative aktiviteter	3	3	3	2	3	3
Parkour	3	2	3	3	2	2
Andre aktiviteter	2	1	4	5	6	3
Antal - N	1.368	1.417	1.253	1.058	992	6.083
Standardiseret klassefordeling						

Det generelle billede er, at de unge bliver mindre aktive med stigende alder. Det er især tydeligt, når man ser på fodbold, individuel sport, motion, gymnastik og spejder.

Derimod er der det omvendte billede for fitness/styrketræning, hvor der er en større del i de højeste klassetrin. Men der er mange aktiviteter, hvor der ikke er særlig stor forskel på deltagelsen i de forskellige klassetrin.

Procentdel af drenge og piger i 4 kommuner, der går til forskellige faste fritidsaktiviteter.

	Drenge	Piger	Total
Fodbold	43	19	31
Individuel sport	19	13	16
Motion (fx løb, svømning)	10	11	11
Spiller musik/synger	8	10	9
Håndbold	8	11	9
Kampsport	10	5	8
Gymnastik mv.	4	13	8
Dans	1	14	7
Ridning	0	14	7
Holdsport i øvrigt	8	3	6
Fitness/styrketræning	7	6	6
Spejder	5	4	4
Kreative aktiviteter i øvrigt	1	4	3
Parkour	4	1	2
Andre aktiviteter	3	4	3
Antal - N	2.961	2.868	6.083
Standardiseret klassefordeling			

Flere drenge end piger går til fodbold, individuel sport, holdsport, kampsport og parkour. Mens der er flere piger, som går til ridning, gymnastik, dans og kreative aktiviteter. Der er en ret lige kønsmæssig deltagelse i fitness/styrketræning, spejder, håndbold og spiller/synger.

Procentdel af unge med forskellig etnisk baggrund i 4 kommuner, der går til forskellige faste fritidsaktiviteter.

	Hvilket sprog bliver der talt i hjemmet?			Total
	Dansk	Både dansk og et andet sprog	Mest et andet sprog end dansk	
Fodbold	31	29	30	31
Individuel sport	17	13	13	16
Motion (fx løb, svømning)	11	10	8	11
Spiller musik/synger	10	7	5	9
Håndbold	10	7	5	9
Kampsport	7	9	9	8
Gymnastik mv.	9	6	5	8
Dans	8	6	4	7
Ridning	8	4	4	7
Holdsport i øvrigt	5	6	7	6
Fitness/styrketræning	7	6	6	6
Spejder	5	3	2	4
Kreative aktiviteter i øvrigt	3	2	1	3
Parkour	2	2	2	2
Andre aktiviteter	3	3	4	3
Antal - N	4.325	1.020	444	6.083
Standardiseret klassefordeling				

Der er en række sportsgrene og aktiviteter, hvor procentdelen er højere blandt unge med dansk baggrund. Det gælder bl.a. individuel sport, musik/sang, håndbold, gymnastik, dans, ridning og spejder. Der er kun et par aktiviteter, hvor det er unge med anden etnisk baggrund, der har højeste procentdel, og det er holdsport (bortset fra fodbold og håndbold) og kampsport.

Aktivitetsmønstret varierer altså en del imellem de forskellige grupper af unge – køn, alder og etnisk baggrund. Der er især forskelle mellem drenge og piger. Desuden er der visse forskelle mellem de fire kommuner.

5.4 Selvorganiserede aktiviteter

En anden type aktiviteter er de selvorganiserede aktiviteter, det vil sige aktiviteter som de unge gør uden at det er i klub eller foreninger. Spørgsmålet var formuleret således: *Dyrker du regelmæssigt noget uden at være med i en klub eller forening?* Her er altså tale om regelmæssige aktiviteter, som ikke foregår i en klub eller forening. Desuden er der nævnt en række aktiviteter, som typisk foregår uden for klubber og foreninger.

- Boldspil med venner
- Løb
- Svømmer
- Parkour
- Skating
- Sejler
- Styrketræner
- Andet – skriv hvad

De unge skulle angive, hvor ofte de deltager i disse aktiviteter. Vi har imidlertid valgt at se bort fra dem, der kun dyrker disse aktiviteter 'en gang imellem', fordi vi vurderer, at det ikke lever op til kravet om regelmæssighed. Vi har desuden udeladt kategorien andet, fordi vi vurderer, at mange af svarene enten er indeholdt i de andre kategorier eller ikke er helt seriøse.

De selvorganiserede aktiviteter varierer mellem forskellige aldersgrupper og klassetrin. Det viser følgende tabel.

Procentdel på forskellige klassetrin i 4 kommuner, der deltager i forskellige selvorganiserede fritidsaktiviteter.

	5. klasse	6. klasse	7. klasse	8. klasse	9. klasse	Total
Boldspil med venner	41	44	38	33	28	38
Løber regelmæssigt	26	30	34	31	33	31
Styrketræner selv	9	13	19	26	28	18
Svømmer selv	13	9	7	5	6	8
Parkour	4	5	4	4	4	4
Skater	4	4	2	2	2	3
Sejler	1	1	2	1	1	1
Mindst én aktivitet*	54	60	55	52	56	56
Antal - N	1.368	1.417	1.253	1.058	992	6.083

* Mindst en gang om ugen

Boldspil med venner er en aktivitet, som bliver mindre og mindre, jo højere klassetrin der er tale om. Den højeste procentdel er i 6. klassetrin. Løb er en aktivitet, der stort set forekommer lige meget på alle klassetrin, bortset fra at eleverne i 5. klasse ikke løber så meget, som de andre.

Styrketræning er en aktivitet, som meget tydeligt vokser med højere klassetrin, mens svømning derimod er en aktivitet, der bliver mindre med højere klassetrin.

Parkour, skater og sejler er aktiviteter, som forekommer ret sjældent og der er ikke væsentlige forskelle mellem klassetrinene.

Procentdel af drenge og piger i 4 kommuner, der går til forskellige selvorganiserede fritidsaktiviteter.

	Drenge	Piger	Total
Boldspil med venner	50	27	38
Løber regelmæssigt	27	36	31
Styrketræner selv	24	14	18
Svømmer selv	7	10	8
Parkour	8	1	4
Skater	4	1	3
Sejler	1	1	1
Mindst én aktivitet*	66	49	56
Antal - N	2.961	2.868	6.083

Standardiseret klassefordeling

* Mindst en gang om ugen

Drengene deltager oftere end pigerne i boldspil med venner, styrketræning, parkour og skater. Derimod deltager pigerne oftere i at løbe og svømme.

Procentdel af unge med forskellig etnisk baggrund i 4 kommuner, der deltager i selvorganiserede fritidsaktiviteter.

	Hvilket sprog bliver der talt i hjemmet?			Total
	Dansk	Både dansk og et andet sprog	Mest et andet sprog end dansk	
Boldspil med venner	36	45	44	38
Løber regelmæssigt	32	30	25	31
Styrketræner selv	19	15	19	18
Svømmer selv	8	10	10	8
Parkour	4	5	5	4
Skater	3	3	3	3
Sejler	1	1	1	1
Mindst én aktivitet*	56	60	56	56
Antal – N	4.325	1.020	444	6.083

Standardiseret klassefordeling

* Mindst en gang om ugen

Tabellen viser imidlertid, at der ikke er væsentlige forskelle mellem unge med forskellig etnisk baggrund. Det eneste område, hvor man kan konstatere forskelle er boldspil med venner, hvor unge med anden etnisk baggrund end dansk er mere aktive, end unge med dansk baggrund. Desuden kan man nævne, at unge fra hjem, hvor man mest taler et andet sprog end dansk, ikke så ofte løber.

5.5 Øvrige aktiviteter og midlertidige

Den tredje type aktiviteter handler om andre aktiviteter, som ikke allerede er nævnt i spørgeskemaet. Spørgsmålet var formuleret således: *Laver du eller går du til noget, som du ikke allerede har nævnt?* Her er altså tale om en opsamlingskategori, hvor de unge kan angive aktiviteter, de ikke allerede har beskrevet i spørgeskemaet. Der er nævnt en række aktiviteter, som typisk kan falde i denne kategori.

- Dans
- Musik
- Teater
- Filmklub
- Anden kulturel forening
- Spejder
- Rollespil
- Fanklub
- Supporter
- Politisk arbejde, miljøorganisation mm.
- Frivilligt socialt arbejde
- Andet – skriv hvad

Vi har i analyserne udeladt kategorien 'andet', fordi vi vurderer, at mange af svarene enten er irrelevante eller ikke er helt seriøse. Der er typisk mange, der har angivet et (erhvervs)arbejde, som vi ikke medregner til fritidsaktiviteter.

Procentdel i 4 kommuner, der deltager i 'andre' fritidsaktiviteter.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Spiller musik	3,7	2,9	3,9	5,7	4,1
Danser	3,9	3,1	3,3	2,3	3,1
Rollespil	2,4	1,6	1,1	1,7	1,8
Frivilligt socialt arbejde	1,3	1,8	1,8	1,2	1,5
Fanklub	1,6	1,0	1,3	1,4	1,3
Spejder	1,1	1,0	1,3	1,7	1,3
Spiller teater	1,2	1,4	0,4	1,3	1,1
Supporter	0,2	0,5	0,6	0,6	0,5
Politisk arbejde	0,9	0,3	0,3	0,6	0,5
Går i filmklub	0,6	0,5	0,3	0,5	0,5
Anden kulturel forening	0,4	0,3	0,4	0,3	0,4
Mindst én aktivitet	13,7	11,5	11,3	13,6	12,7
Antal - N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083
Standardiseret klassefordeling					

Tabellen viser for det første, at 13 % har nævnt nogle andre aktiviteter. Det drejer sig om 4 %, som nu har nævnt musik og 3 %, som har nævnt dans. Alt i alt er det nogle aktiviteter, som ikke dyrkes af ret mange. Tabellen viser også, at der kun er begrænsede forskelle på de unge i de fire kommuner, når det handler om 'andre' aktiviteter.

Midlertidige aktiviteter

Vedrørende de midlertidige ferieaktiviteter bliver deltagelsesprocenten mindre med alderen/klassetrinnet. Til gengæld er der ikke nævneværdig forskel på drenges og pigers deltagelse i ferieaktiviteterne, men unge med dansk baggrund deltager oftere end unge med anden etnisk baggrund. Man kan også konstatere, at informationsniveauet er lidt højere blandt unge med dansk baggrund. Det er en større andel af dem, der er aktive, som deltager i de midlertidige aktiviteter i skoleferierne, end de som er aktive med selvorganiserede aktiviteter og de, der ikke er aktive. Deltagerne er også unge, som har begået ulovligheder, men en lavere andel, end de der ikke har. Endvidere er der tendens til at informationerne om de midlertidige aktiviteter lettere når de unge, som allerede går til noget.

5.6 Ungdomsklub og ungdomsskole

Der er en stor del af børn og unge i undersøgelsen, som går i fritidsklub, ungdomsklub og ungdomsskole. Vi har valgt at behandle dem samlet, fordi der som regel er tale om kommunale tilbud, og de retter sig i praksis mod lidt forskellige aldersgrupper. Der er imidlertid også en del, der går både i ungdomsklub og ungdomsskole.

Procentdel, der går i ungdomsklub eller ungdomsskole. 4 kommuner.

	Går i fritids- /ungdomsklub	Går i Ungdomssko- le	Går i enten ung- domsklub eller ung- domsskole
Alle	35	11	38
Klassetrin:			
5. klasse	53	9	53
6. klasse	40	9	40
7. klasse	38	14	41
8. klasse	21	12	26
9. klasse	17	14	24
Køn:			
Drenge	37	11	40
Piger	34	11	38
Etnisk baggrund:			
Taler dansk	37	11	40
Taler både dansk og andet	31	10	34
Taler kun et andet sprog	31	13	36

Standardiseret klassefordeling

35 % går i fritidsklub eller ungdomsklub og 11 % går i ungdomsskole, mens 38 % går enten i ungdomsklub eller ungdomsskole. Det svarer altså til godt en tredjedel af de unge i de fire kommuner.

Men der er visse forskelle mellem de fire kommuner. Hvidovre og Høje-Taastrup ligger på nogenlunde samme niveau, både når det handler om ungdomsklub og ungdomsskole. Halsnæs Kommune ligger lidt lavere og Holbæk kommune endnu lidt lavere, når det handler om procentdelen, der går i ungdomsklub eller ungdomsskole. Man bemærker imidlertid, at der er relativt mange i Halsnæs Kommune, der går i ungdomsskole. Det kan imidlertid skyldes, at ungdomsklubberne er organiseret herunder.

Hvis man ser på klassetrin, så viser tabellen, at det er de lavere klassetrin, der oftest går i fritids/ungdomsklub, mens de ældre klassetrin oftest går i ungdomsskole. Men samlet set går de lavere klassetrin oftere i ungdomsklub eller ungdomsskole end de højere klassetrin. Tabellen viser, at der næsten ikke er forskel på drenges og pigers deltagelse i ungdomsklub eller ungdomsskole, men unge med dansk baggrund går lidt oftere i ungdomsklub/-skole end unge med anden etnisk baggrund.

5.7 Bibliotek

Unge i de mindre klasser bruger biblioteket lidt mere end de dem fra de større klasser, og pigerne bruger det mere end drengene. Den største forskel er der imidlertid i forhold til den etniske baggrund, hvor unge med anden etnisk baggrund end dansk bruger biblioteket betydeligt mere end unge med dansk baggrund.

Den gruppe som bruger biblioteket allermest er piger, der kommer fra hjem, hvor man kun taler et andet sprog end dansk – i denne gruppe bruger 37 % biblioteket mindst en gang om ugen.

Procentdel i 4 kommuner, der benytter biblioteket (ikke skolebibliotek).

	Mindst én gang om ugen	Mindst en gang om måneden	Sjældnere	Aldrig	Total
Alle	14	17	43	26	100
Klassetrin:					
5. klasse	19	19	43	20	100
6. klasse	16	19	43	22	100
7. klasse	13	17	42	28	100
8. klasse	8	16	45	31	100
9. klasse	11	14	42	33	100
Køn:					
Pige	16	20	43	21	100
Dreng	11	14	44	32	100
Etnisk baggrund:					
Taler dansk	10	17	46	27	100
Taler både dansk og andet	22	22	37	19	100
Taler kun et andet sprog	27	12	32	30	100

Et interessant spørgsmål er, hvad de unge bruger biblioteket til? Er det for at låne bøger eller bruger de det også til andre formål.

I følgende tabel har vi set nærmere på den gruppe (en tredjedel), som bruger biblioteket mindst en gang om måneden.

Hvad bruger unge bibliotek til? Kun dem der kommer der mindst en gang om måneden. Procentdel

	Ofte	En gang imellem	Aldrig	Total
Låner bøger	42	51	7	100
Bruger computer/internet	16	34	50	100
Sidder og læser	10	42	48	100
Går til aktiviteter på biblioteket	8	12	80	100
Mødes med venner	19	36	45	100

42 % svarer, at de ofte låner bøger, mens 7 % aldrig låner bøger, men der er også 19 %, som ofte mødes med venner på biblioteket. Desuden er der en gruppe, som bruger computer/internet eller sidder og læser på biblioteket. Derimod er det sjældent, at de går til særlige aktiviteter på biblioteket.

5.8 Samlet aktivitetsniveau

Vi har opdelt de unges aktivitetsniveau i følgende fire kategorier. Der er tale om en rangordning, hvor det organiserede går forud for det selvorganiserede:

- Går til noget nu, dvs. noget organiseret
- Går til noget selvorganiseret, dvs. går til noget regelmæssigt mindst en gang om ugen, uden at det er i en klub eller forening, eller til noget andet, som ikke er nævnt.
- Går i ungdoms-/fritidsklub eller ungdomsskole, men de går ikke til noget andet.
- Går ikke til noget nu.

I de følgende analyser vil vi inddrage følgende kendetegn ved de unge:

- klassestrin/alder
- køn
- etnisk baggrund m(hvilket sprog de taler hjemme)
- forældrenes beskæftigelsessituation
- forældrenes økonomiske problemer (de unges vurdering)
- bo-/familiesituation (hvem bor de hos)
- Forældrenes interesse for, hvad de unge laver i fritiden

Aktivitetsniveau i 4 kommuner. 5. - 9. klasse. Procent

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Går til noget nu	70	64	63	72	68
Selvorganiseret/andet	19	21	24	18	20
Kun ungdomsklub/-skole	3	4	3	3	3
Går ikke til noget	8	10	9	7	9
Total	100	100	100	100	100
Antal – N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

Standardiseret klassefordeling

Der er et ret ensartet aktivitetsmønster i de fire kommuner, men dog med visse variationer. De unge i Holbæk og Hvidovre er dem, der oftest går til noget organiseret nu, mens de unge i Høje-Taastrup og Halsnæs er lidt mindre aktive med at gå til noget. I den anden ende af spektret er de unge i Høje-Taastrup dem, der oftest er helt passive, dvs. de går ikke til noget, mens de unge i Holbæk er dem, der sjældent er helt passive.

”Da jeg var lille var der mange tilbud, og jeg gik til fodbold og bordtennis. Nu er der ikke noget specielt... Jeg går ikke til noget – men arbejder.”
(Dreng 16 år).

Aktivitetsniveau i 5. - 9. klasse. 4 kommuner. Procent

	5. klasse	6. klasse	7. klasse	8. klasse	9. klasse
Går til noget nu	74	69	66	66	61
Selvorganiseret/andet	16	21	20	21	25
Kun ungdomsklub/-skole	4	2	4	2	2
Går ikke til noget	6	7	9	11	12
Total	100	100	100	100	100
Antal – N	1.368	1.417	1.253	1.058	992

Jo lavere klassetrin, des flere går til en fritidsaktivitet. 74 % af eleverne i 5. klasse går til noget nu, mens det er tilfældet for 61 % af eleverne i 9. klasse. Omvendt er det 12 % af eleverne i 9. klasse der slet ikke går til noget, mens det er tilfældet for 6 % af eleverne i 5. klasse.

Aktivitetsniveau blandt drenge og piger i 5. - 9. klasse. 4 kommuner. Procent

	Piger	Drenge	Total
Går til noget nu	66	71	68
Selvorganiseret/andet	21	20	20
Kun ungdomsklub/-skole	4	3	3
Går ikke til noget	9	7	9
Total	100	100	100
Antal – N	2.961	2.868	6.083

Standardiseret klassefordeling

Drengene er lidt mere aktive end pigerne, når det gælder at gå til organiserede fritidsaktiviteter. Men forskellene er ikke så store på de to køn.

Aktivitetsniveau blandt elever med forskellig etnisk baggrund i 5. - 9. klasse. 4 kommuner. Procent

	Dansk	Både dansk og et andet sprog	Mest et andet sprog end dansk	Total
Går til noget nu	72	58	56	68
Selvorganiseret/andet	17	30	29	20
Kun ungdomsklub/-skole	3	3	5	3
Går ikke til noget	8	10	11	9
Total	100	100	100	100
Antal – N	4.325	1.020	444	6.083

Standardiseret klassefordeling

Etnisk baggrund spiller en vis rolle for aktivitetsmønstret. Unge med dansk baggrund går meget oftere til en organiseret fritidsaktivitet, mens unge med anden etnisk baggrund meget oftere deltager i selvorganiserede fritidsaktiviteter. Derimod er der ikke så stor forskel på den procentdel, der ikke går til noget.

Aktivitetsniveau blandt elever med forskellig beskæftigelsessituation for forældrene. 4 kommuner. Procent

	Begge har arbejde	Den ene har arbejde	Arbejdsløs/syg/ førtidspension	Total
Går til noget nu	73	59	45	68
Selvorganiseret/andet	18	25	34	20
Kun ungdomsklub/-skole	2	5	6	3
Går ikke til noget	7	10	15	9
Total	100	100	100	100
Antal – N	4.039	1.381	310	6.083

Standardiseret klassefordeling

Der er store forskelle i aktivitetsmønstret, når man betragter forældrenes beskæftigelsessituation. De unge, hvis forældre begge er i beskæftigelse er betydeligt mere aktive, end dem, hvor kun den ene forælder er i beskæftigelse. Den kategori, hvor aktiviteten er lavest, er blandt unge, hvor forældrene er arbejdsløse, syge eller på førtidspension.

**Aktivitetsniveau blandt elever med forskellig økonomisk situation i familien.
4 kommuner. Procent**

	De klarer sig godt økonomisk	De har problemer med økonomien*	Total
Går til noget nu	72	63	68
Selvorganiseret/andet	19	23	20
Kun ungdomsklub/-skole	2	4	3
Går ikke til noget	7	10	9
Total	100	100	100
Antal – N	3.370	1.218	6.083

* Af og til eller hele tiden. Standardiseret klassefordeling

Der er en tendens til, at unge, der kommer fra hjem, hvor den økonomiske situation er god, samtidig også er mere aktive omkring fritidsaktiviteter.

Aktivitet blandt unge med forskellig bo-/familiesituation. 4 kommuner. Procent

	Bor både min mor og min far	Bor hos begge på skift	Bor hos den ene	Bor alene eller sammen med andre end forældre	Total
Går til noget nu	71	68	58	57	68
Selvorganiseret/andet	19	20	26	33	20
Kun ungdomsklub/-skole	3	4	4	5	3
Går ikke til noget	7	8	12	5	9
Total	100	100	100	100	100
Antal – N	3805	1062	800	98	6.083

Standardiseret klassefordeling

De unges aktivitetsniveau er lavere, hvis de kun bor hos den ene forælder eller hvis de bor alene eller sammen med andre end forældrene. Derimod er der ingen nævneværdig forskel mellem om de unge bor sammen med begge forældrene eller om de bor på skift hos dem.

**Aktivitetsniveau blandt elever med forskellig forældreinteresse.
4 kommuner. Procent**

	Interesserer dine forældre sig for hvad du laver i din fritid?				Total
	Nej	Ja, men kun lidt	Ja, en del	Ja, meget	
Går til noget nu	41	57	70	80	68
Selvorganiseret/andet	33	28	19	14	20
Kun ungdomsklub/-skole	6	4	3	1	3
Går ikke til noget	20	11	8	5	9
Total	100	100	100	100	100
Antal – N	331	1340	2514	1611	6.083

Standardiseret klassefordeling

Forældreinteresse er tydeligvis en meget vigtig forklaring på de unges fritidsaktivitet. Jo mere forældrene interesserer sig for, hvad deres børn laver i fritiden, des flere unge går til noget i deres fritid, og des færre går ikke til noget.

5.9 Regressionsanalyse

På baggrund af de ovenstående analyser, kan vi sammenfatte en række sammenhænge mellem de unges fritidsaktiviteter og de forskellige baggrundsvARIABLE. Dette har vi gjort med logistiske regressionsanalyser, som er i stand til at tage hensyn til flere forskellige forhold samtidig, og samtidig vise hvilken sammenhængskraft der er, dvs. hvor meget de forskellige forhold betyder. Der er en lille gruppe på 3 %, som kun går i ungdomsklub/ungdomsskole. Vi har valgt ikke at udføre regressionsanalyse på denne gruppe.

Går til noget i fritiden - Logistisk regressionsanalyse.

	B	Wald	Exp(B)	Sign.
Kommune*				
Høje-Taastrup	0,230	0,057	1,023	0,811
Halsnæs	0,236	6,007	1,266	0,014
Holbæk	0,392	15,406	1,480	0,000
Klassetrin	0,136	29,276	1,145	0,000
Køn	-0,292	17,625	0,747	0,000
Etnisk baggrund**				
Både dansk og et fremmed sprog	0,525	33,636	1,691	0,000
Mest et fremmed sprog	0,557	18,338	1,746	0,000
Familieform***				
Bor hos begge på skift	0,156	2,951	1,169	0,086
Bor kun hos den ene	0,290	8,103	1,336	0,004
Bor alene/sammen med andre	-0,087	0,089	0,917	0,766
Forældrenes økonomi****				
Har af og til problemer	0,137	2,691	1,147	0,101
Har næsten altid problemer	-0,040	0,055	0,961	0,814
Beskæftigelse*****				
Kun den ene har arbejde	0,480	35,199	1,617	0,000
Begge er arbejdsløse/pension	0,770	21,427	2,159	0,000
Forældrenes interesse for børns fritid*****				
Interesserer sig kun lidt	-0,475	8,855	0,622	0,003
Interesserer sig en del	-1,007	42,710	0,365	0,000
Interesserer sig meget	-1,598	96,179	0,202	0,000
Konstant	-0,569	12,470	0,517	0,000
Referencekategorier: * Hvidovre Kommune ** Taler kun dansk i hjemmet *** Bor sammen med både far og mor **** Forældre har ikke økonomiske problemer ***** Både far og mor har arbejde ***** Forældre interesserer sig ikke for deres børns fritid				

Regressionsanalysen viser, at næsten alle de variable, der indgår i vores regressionsmodel, udgør en forklaring på forskellen på, hvor mange, der går til en eller anden fritidsaktivitet på undersøgelsestidspunktet. Opfattelsen af forældrenes økonomi, spiller imidlertid ingen rolle.

Analysen viser også, at forældreinteressen, forældrenes beskæftigelsessituation og den etniske baggrund (hvilket sprog de taler hjemme), har størst betydning (se Exp(B)). Desuden har køn og klassetrin (alderen) en mindre betydning, ligesom det betyder noget, hvilken kommune man bor i, idet unge i Halsnæs og Holbæk kommuner i noget mindre grad går til noget i fritiden sammenlignet med Hvidovre og Høje Taastrup.

Deltager i noget selvorganiseret/andet i fritiden - Logistisk regressionsanalyse.

	B	Wald	Exp(B)	Sign.
Kommune*				
Høje-Taastrup	0,032	0,088	1,032	0,767
Halsnæs	-0,108	1,003	0,898	0,317
Holbæk	-0,271	5,938	0,763	0,015
Klassetrin				
	-0,089	10,036	0,915	0,002
Køn				
	0,149	3,686	1,160	0,055
Etnisk baggrund**				
Både dansk og et fremmed sprog	-0,639	43,394	0,528	0,000
Mest et fremmed sprog	-0,482	11,644	0,618	0,001
Familieform***				
Bor hos begge på skift	-0,109	1,132	0,897	0,287
Bor kun hos den ene	-0,227	4,071	0,797	0,044
Bor alene/sammen med andre	-0,240	0,639	0,786	0,424
Forældrenes økonomi****				
Har af og til problemer	0,007	0,006	1,007	0,939
Har næsten altid problemer	-0,115	0,408	0,891	0,523
Beskæftigelse*****				
Kun den ene har arbejde	-0,304	11,413	0,738	0,001
Begge er arbejdsløse/pension	-0,377	4,462	0,686	0,035
Forældrenes interesse for børns fritid*****				
Interesserer sig kun lidt	0,095	0,319	1,099	0,572
Interesserer sig en del	0,542	11,077	1,720	0,001
Interesserer sig meget	1,037	35,396	2,820	0,000
Konstant	1,437	50,217	4,207	0,000
Referencekategorier: * Hvidovre Kommune ** Taler kun dansk i hjemmet *** Bor sammen med både far og mor **** Forældre har ikke økonomiske problemer ***** Både far og mor har arbejde ***** Forældre interesserer sig ikke for deres børns fritid				

Regressionsanalysen viser, at det er forældrenes beskæftigelsessituation, etnisk baggrund (hvilket sprog de taler hjemme), forældrenes interesse og de unges alder (klassetrin) der udgør en forklaring på forskellen på, hvor mange, der deltager i selvorganiserede aktiviteter. Mens køn, familiesituation, forældrenes økonomi og kommune ikke spiller nogen rolle. Analysen viser også, at det er forældreinteressen og den etniske baggrund (hvilket sprog de taler hjemme), har størst betydning (se Exp(B)), mens alder og forældrenes beskæftigelse betyder mindre.

Deltager ikke i noget i fritiden - Logistisk regressionsanalyse.

	B	Wald	Exp(B)	Sign.
Kommune*				
Høje-Taastrup	-0,118	0,498	0,889	0,481
Halsnæs	-0,324	3,823	0,723	0,051
Holbæk	-0,363	4,412	0,696	0,036
Klassetrin				
	-0,209	23,591	0,811	0,000
Køn				
	0,298	6,217	1,347	0,013
Etnisk baggrund**				
Både dansk og et fremmed sprog	-0,212	1,919	0,809	0,166
Mest et fremmed sprog	-0,227	1,105	0,797	0,293
Familieform***				
Bor hos begge på skift	-0,132	0,697	0,877	0,404
Bor kun hos den ene	-0,289	3,276	0,749	0,070
Bor alene/sammen med andre	0,937	2,335	2,553	0,127
Forældrenes økonomi****				
Har af og til problemer	-0,237	3,054	0,789	0,081
Har næsten altid problemer	0,401	1,714	1,493	0,191
Beskæftigelse*****				
Kun den ene har arbejde	-0,391	8,489	0,676	0,004
Begge er arbejdsløse/pension	-0,664	7,313	0,515	0,007
Forældrenes interesse for børns fritid*****				
Interesserer sig kun lidt	0,656	9,349	1,928	0,002
Interesserer sig en del	1,066	26,206	2,905	0,000
Interesserer sig meget	1,497	41,340	4,467	0,000
Konstant	2,563	81,106	12,974	0,000
<i>Referencekategorier:</i> * Hvidovre Kommune ** Taler kun dansk i hjemmet *** Bor sammen med både far og mor **** Forældre har ikke økonomiske problemer ***** Både far og mor har arbejde ***** Forældre interesserer sig ikke for deres børns fritid				

Regressionsanalysen viser, at det er de unges alder (klassetrin), forældrenes interesse og forældrenes beskæftigelse betyder mest for om de 'ikke går til noget'.

Desuden er der mindre forskelle mellem drenge og piger. Derimod er der ikke signifikante forskelle mellem de forskellige kommuner, familiesituation og forældrenes økonomi.

5.10 Sammenfatning

Det kan konstateres, at langt de fleste unge er aktive i deres fritid. To tredjedele af de unge fra 5.- 9. klasse går til en eller anden fritidsaktivitet nu, og 80 % siger, at de har gået til noget i løbet af det seneste år.

Flest går til fodbold, nemlig 31 % af de unge. På andenpladsen kommer individuel sport, fx badminton og tennis, som 16 % af de unge går til. På tredjepladsen kommer motion, fx løb og svømning, som dyrkes af 11 %, mens 9 % dyrker musik/sang og håndbold. Kampsport og gymnastik dyrker 8 % af de unge.

Ridning og fodbold er de aktiviteter, som de unge bruger mest tid på. Spejder, gymnastik og individuel sport bruger de mindre tid på. 36 % af de unge vil gerne bruge mere tid på deres fritidsinteresser, og det gælder særligt de som går til parkour, fitness, ridning og musik/sang. 55 % bruger tilpas tid på deres fritidsaktivitet og 9 % vil gerne bruge mindre tid.

Ridning er langt den dyreste fritidsaktivitet og billigst er kreative aktiviteter, gymnastik, motion og parkour. Det er overvejende forældrene, der betaler for de unges fritidsaktiviteter, hvilket gælder for 72 % af aktiviteterne.

Det er de unge selv, der beslutter at gå til en fritidsaktivitet, og venner spiller også en rolle, særligt inden for holdsport og spejder.

Samlet set går 68 % af de unge til noget nu. 20 % laver udelukkende noget selvorganiseret. 3 % går kun i klub og 9 % går ikke til noget.

Der er nogle klare forskelle i aktiviteten mellem forskellige grupper af unge: alder, køn, etnicitet og sociale forhold har bl.a. betydning for de unges fritidsmønstre:

- Jo ældre de unge er, des færre er aktive. Styrketræning og fitness afviger fra denne tendens.
- Drenge er lidt mere aktive end piger, og en del discipliner er stærkt domineret af det ene køn. Pigerne går især til gymnastik, dans og ridning. Drengene dominerer indenfor kampsport, fodbold og individuelle sportsgrene. Mest kønsblandet er fitness og motion. Men også spejder og musik/sang er der stort set lige mange piger som drenge der går til.

- Unge med dansk baggrund er mere aktive end unge med anden etnisk baggrund. Kun fodbold er der næsten den samme andel etnisk danske som unge med minoritetsbaggrund som udøvere. Således er det primært de unge med etnisk dansk baggrund som går til musik/sang, gymnastik, dans, ridning og spejder. Kampsport og anden holdsport herunder bl.a. basketball, går en større andel af minoritets unge til end unge med etnisk dansk baggrund.
- De unge er mere aktive, hvis forældrene begge er i beskæftigelse.
- Familiens økonomiske situation betyder noget for de unges aktivitet, således er andelen af aktive i organiserede tilbud højere blandt unge, som vurderer deres families økonomi som god.
- De unge er mest aktive, når de bor sammen med begge forældre eller bor hos dem på skift.
- Forældrenes interesse: Det betyder rigtig meget, om forældrene interesserer sig for, hvad de unge laver i fritiden. Jo større interesse, des mere aktive er de unge.

Der er også nogle mindre forskelle mellem aktiviteten i de fire udvalgte kommuner. De unge er lidt mere aktive i Hvidovre Kommune og i Holbæk Kommune, end i Høje-Taastrup Kommune og Halsnæs Kommune. Men når det gælder den gruppe, som ikke går til noget, er der næsten ingen forskelle, idet mellem 7-9 % ikke går til noget, laver ikke noget selvorganiseret og går heller ikke i fritids/ungdomsklub.

56 % af de unge laver regelmæssigt selvorganiserede fritidsaktiviteter. Selvorganiseret fritidsaktivitet udøves af flere drenge end piger samt af flere med anden etnisk baggrund end dansk end af etniske danske.

Ca. en tredjedel af de unge går i fritids- /ungdomsklub eller ungdomsskole. Det gælder for flere af de yngre end af de ældre - således 53 % fra 5. klassetrin og 24 % fra 9. klassetrin.

Der er også flere yngre end ældre, der bruger de kommunale biblioteker. Den gruppe der bruger bibliotekerne mest er piger med anden etnisk baggrund. Fra denne gruppe bruger 37 % biblioteket mindst en gang om ugen. Den samlede andel for alle unge er 14 %.

Det er en større andel af dem, der er aktive, som deltager i de midlertidige aktiviteter i skoleferierne, end de som er aktive med selvorganiserede aktiviteter og de, der ikke er aktive.

Regressionsanalysen viser, at næsten alle de variable, der indgår i vores regressionsmodel, udgør en forklaring på forskellen på, hvor mange, der går til en eller anden fritidsaktivitet på undersøgelsestidspunktet. Opfattelsen af forældrenes økonomi, spiller imidlertid ingen rolle. Analysen viser også, at

forældreinteressen, forældrenes beskæftigelsessituation og den etniske baggrund (hvilket sprog de taler hjemme), har størst betydning (se Exp(B)). Desuden har køn og klassetrin (alderen) en mindre betydning, ligesom det betyder noget, hvilken kommune man bor i, idet unge i Halsnæs og Holbæk kommuner i noget mindre grad går til noget i fritiden sammenlignet med Hvidovre og Høje Taastrup.

Regressionsanalysen viser, at det er forældrenes beskæftigelsessituation, etnisk baggrund (hvilket sprog de taler hjemme), forældrenes interesse og de unges alder (klassetrin) der udgør en forklaring på forskellen på, hvor mange, der deltager i selvorganiserede aktiviteter. Mens køn, familiesituation, forældrenes økonomi og kommune ikke spiller nogen rolle. Analysen viser også, at det er forældreinteressen og den etniske baggrund (hvilket sprog de taler hjemme), har størst betydning (se Exp(B)), mens alder og forældrenes beskæftigelse betyder mindre.

Regressionsanalysen viser, at det er de unges alder (klassetrin), forældrenes interesse og forældrenes beskæftigelse betyder mest for om de 'ikke går til noget'. Desuden er der mindre forskelle mellem drenge og piger. Derimod er der ikke signifikante forskelle mellem de forskellige kommuner, familiesituation og forældrenes økonomi.

6 Tilfredshed og ønsker

6.1 Tilfredshed med fritidsaktiviteter

I spørgeskemaundersøgelsen er de unge blevet spurgt om deres generelle tilfredshed med fritidsaktiviteterne. *Hvordan er du tilfreds med de fritidsaktiviteter, der er for dig?* Her kunne de svare ved at give dem en karakter fra den karakterskala de kender fra skolen – fra -3 til 12.

**Tilfredshed med fritidsaktiviteter i 4 kommuner – opdelt på klassetrin.
Karakterskala og gennemsnit**

	5. klasse	6. klasse	7. klasse	8. klasse	9. klasse	Total
-3	2	2	3	4	3	3
00	1	2	2	2	2	2
02	2	2	3	6	6	4
4	7	9	12	13	15	11
7	19	23	27	27	30	25
10	27	28	27	25	25	26
12	42	35	26	23	18	30
I alt	100	100	100	100	100	100
Gennemsnit	9,35	8,83	8,17	7,72	7,46	8,38
Antal - N	990	1065	935	814	782	4586

Ekskl. uoplyste

Det er helt tydeligt, at de unge i 5. klasse er de mest tilfredse, mens de unge i 9. klasse er de mindst tilfredse. Der er en helt klar alderstendens.

**Tilfredshed med fritidsaktiviteter i 4 kommuner – opdelt på køn.
Karakterskala og gennemsnit**

	Piger	Drenge	Total
-3	2	3	3
00	2	2	2
02	4	3	4
4	12	10	11
7	26	24	25
10	28	25	26
12	26	33	30
I alt	100	100	100
Gennemsnit	8,25	8,52	8,38
Antal - N	2258	2289	4586

Standardiseret klassefordeling
Ekskl. uoplyste

Drengene er mere tilfredse end pigerne med fritidsaktiviteterne.

**Tilfredshed med fritidsaktiviteter i 4 kommuner – opdelt på etnisk baggrund.
Karakterskala og gennemsnit**

	Hvilket sprog bliver der talt i hjemmet?			
	Dansk	Både dansk og et andet sprog	Mest et andet sprog end dansk	Total
-3	2	4	8	3
00	2	1	2	2
02	3	5	4	4
4	10	12	13	11
7	25	24	25	25
10	27	25	19	26
12	30	28	28	30
I alt	100	100	100	100
Gennemsnit	8,54	8,13	7,44	8,38
Antal - N	3401	780	331	4586

Standardiseret klassefordeling
Ekskl. uoplyste

Unge med dansk baggrund er betydeligt mere tilfredse med fritidsaktiviteter end unge med anden etnisk baggrund – især dem, hvor man mest taler et andet sprog end dansk hjemme.

Tilfredshed med fritidsaktiviteter i 4 kommuner – opdelt efter hvad de gør nu. Karakterskala og gennemsnit

	Går til noget nu	Går til noget selv- organiseret	Kun i ungdoms- klub/ ungdomsskole	Går ikke til noget	Total
-3	1	5	5	10	3
00	1	3	5	6	2
02	2	7	6	9	4
4	7	19	17	25	11
7	22	31	40	30	25
10	30	19	15	12	26
12	36	15	11	9	30
I alt	100	100	100	100	100
Gennemsnit	9,14	6,66	6,24	5,21	8,38
Antal - N	3350	846	113	277	4586

Der er meget stor forskel i tilfredshed, når man tager hensyn til de unges deltagelse i fritidsaktiviteter. De unge, der går til noget nu er betydeligt mere tilfredse end dem, der ikke går til noget. Den gruppe med mindst tilfredshed er dem, der slet ikke går til noget.

Gennemsnitkarakter for tilfredshed, blandt unge der går til forskellige aktiviteter i 4 kommuner, der går til forskellige faste fritidsaktiviteter.

	Gennemsnit
Parkour	9,55
Kreative aktiviteter i øvrigt	9,37
Ridning	9,27
Spejder	9,26
Håndbold	9,15
Fodbold	9,11
Spiller musik/synger	8,97
Gymnastik mv.	8,93
Holdsport i øvrigt	8,87
Dans	8,81
Individuel sport	8,78
Motion (fx løb, svømning)	8,75
Kampsport	8,61
Andre aktiviteter	8,34
Fitness/styrketræning	8,09
Alle, der går til noget	9,14
Standardiseret klassefordeling	

6.2 Hvad vil de unge gerne deltage i?

Selv om der er en udbredt tilfredshed med fritidsaktiviteterne, så er der tydeligvis også en gruppe, som er mindre tilfredse. Men alle er blevet spurgt om, hvad de synes, der burde laves om og om de savner bestemte fritidstilbud. De unge er blevet spurgt om, hvilke aktiviteter de gerne vil gå til. Der er imidlertid forskel på deres situation. Størstedelen af de unge går til noget allerede, men der er også nogle, som kun går til noget selvorganiseret eller går i ungdomsklub/ungdomsskole.

Endelig er der nogle, som slet ikke går til noget, og hvad kunne de godt tænke sig at gå til?

Procentdel der gerne vil gå til forskellige fritidsaktiviteter – opdelt efter hvad de gør nu

	Går til noget nu	Går til noget selvorganiseret	Kun i ungdomsklub/ ungdomsskole	Går ikke til noget	Total
Fodbold	4	7	4	5	5
Individuel sport	6	9	5	8	6
Motion (fx løb, svømning)	2	3	2	2	2
Spiller musik/synger	3	3	1	2	3
Håndbold	2	2	2	1	2
Kampsport	4	6	3	6	5
Gymnastik mv.	2	2	2	2	2
Dans	4	5	10	4	4
Ridning	2	2	4	4	2
Holdsport i øvrigt	3	3	4	3	3
Fitness/styrketræning	1	2	1	2	2
Spejder	0	0	1	0	0
Kreative aktiviteter i øvrigt	1	1	2	3	1
Parkour	2	3	1	2	2
Andre aktiviteter	1	1	2	1	1
Antal - N	4.135	1.239	185	527	6.083

Tabellen viser, at de unge i det store hele vælger nogle af de samme aktiviteter, som allerede eksisterer. Det er individuel sport, fodbold, kampsport og dans, som nævnes mest. Hvis vi specielt ser på den gruppe af unge, som **ikke** går til noget nu, har de oftest nævnt individuel sport og kampsport, efterfulgt af fodbold, dans og ridning. Den gruppe, som kun går i ungdoms-klub/-ungdomsskole nævner især dans, som noget de kunne tænke sig. Desuden nævner de individuel sport, fodbold, ridning og anden holdsport. Den gruppe der kun går til selvorganiserede aktiviteter har især nævnt individuel sport, fodbold, kampsport og dans.

Procentdel i 4 kommuner, der gerne vil gå til forskellige fritidsaktiviteter.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Fodbold	4	6	2	5	5
Individuel sport	6	6	8	7	6
Motion (fx løb, svømning)	2	3	2	3	2
Spiller musik/synger	3	3	3	2	3
Håndbold	1	2	2	3	2
Kampsport	5	4	5	5	5
Gymnastik mv.	2	2	1	3	2
Dans	4	4	3	5	4
Ridning	2	2	2	3	2
Holdsport i øvrigt	3	3	4	2	3
Fitness/styrketræning	2	1	1	1	2
Spejder	0	0	0	0	0
Kreative aktiviteter i øvrigt	1	2	1	2	1
Parkour	1	2	3	2	2
Andre aktiviteter	1	1	1	1	1
Antal - N	1.730	1.525	1.111	1.717	6.083

Standardiseret klassefordeling

Hvad savner de?

Tabellen viser de hyppigste svar på, hvilke bestemte fritidstilbud de unge savner. Det er tilbud, som findes de fleste steder. Men der er også svar som: 'organiserede ture', 'edb' og 'netcafé/computercafé/LAN party'.

Fodbold	31
Ridning	22
Dans	20
Boksning	15
Parkour	15
Basketball	14
Klub/ungdomsskole	12
Faciliteter	12
Organiserede ture	11
Håndbold	10
Svømning	9
Gymnastik	8
Teater/drama	8
Edb	7
Hip hop	7
Tennis	7
Badminton	6
Spejder	6
Netcafé/computercafé/LAN party	6
Kampsport	5
Tegning	5
Zumba	5
Skydning	5
Skateboard	5
Rollespil	5

6.3 Hvad skal der laves om?

I spørgeskemaundersøgelsen blev de unge spurgt om, hvad de synes der skal laves om ved fritidstilbuddene.

Der var meget stor variation i besvarelsene og der var mange, som svarede. De mest gennemgående svar var:

- Det skal være billigere eller gratis.
- Det ligger for langt væk.
- Bedre og flere faciliteter.
- Bedre tidspunkter (i året, i ugen eller i døgnet).
- Mere spændende udvalg af aktiviteter.
- Ønske om bestemte aktiviteter, fx rollespil, amerikansk fodbold, klaver, rytmehold, poledancing, osv.
- Opdeling i aldersgrupper og begyndere/øvede.
- Bedre oplysning om aktivitetstilbud.

Nyere aktiviteter fx fitness, zumba og parkour

Fitness er en af de nyere fritidsaktiviteter, som mange unge går til og efterspørger. Fitness kan omfatte både styrketræning og/eller deltagelse på varierede hold. Noglepersoner fortæller i interview, at også de unge under 15 år efterspørger muligheden for at dyrke fitness og styrketræning. Erfaringen er baseret på årlige trivselsundersøgelser af alle elever i 8.klasse i Hvidovre Kommune. Der er ifølge sundhedsplejersken ikke sundhedsfaglige argumenter imod at også unge under 15 år skulle gå til styrketræning m.m., men som for alle aldersgrupper gælder at fagkyndig instruktion er afgørende.

Desuden er der i øjeblikket meget fokus på parkour, og det er en disciplin som nogle dyrker, men få går til. Der er imidlertid nogle gymnastikforeninger som er i gang med at etablere hold i indeværende sæson. Også zumba er der mange som dyrker, og det må også karakteriseres som en af de nyere fritidsaktiviteter.

Interessen for fitness, zumba og parkour peger på en tendens til de mere selvorganiserede aktiviteter blandt unge fx netop at kunne komme i fitnesscentret, når det passer ind i hverdagen samt at kunne dyrke en variation af discipliner fx motion, dans og gymnastik på individuel organiserede tidspunkter og med varieret kontinuitet.

Flere discipliner i samme forening

”Der skulle være en sportsklub, hvor man kunne lave sport sammen med sine venner. Der skulle laves en liste i starten af året, som viste hvilke aktiviteter der var. De unge skulle selv bestemme, hvilke aktiviteter der skulle være – og ikke altid fodbold”. (Ung).

Interviewene med nøglepersonerne peger på behov for tilbud til unge, som går på tværs af de forskellige idrætsgrene og foreninger. Tilbud som fx vil medføre, at de unge som melder sig ud af deres tidligere foretrukne disciplin har mulighed for at prøve andre.

I Høje-Taastrup Kommune har der været lavet tilbud til bl.a. gymnasieelever og 10. klasses elever om at komme lige efter skoletid og prøve at spille volleyball og basketball. Basketball blev etableret. Erfaringerne peger på, at den anden disciplin måske skulle have været en individuel idræt fx en klatrevæg, fordi det tiltaler andre end de, der er interesserede i holdsport, og at der skal være en klub, som vil løfte det.

Der kunne også være behov for foreningstilbud, som rummer muligheden for at dyrke flere discipliner. Som et konkret eksempel henviser nøglepersonerne til ”Sport to go” i Ålborg Kommune, hvor unge efter skoletid kan deltage i flere forskellige discipliner med foreningstrænere, og på den måde blive introduceret til discipliner og også få en personlig adgang og kendskab til trænere og andre som interesser sig for det samme. Hvilket kan betyde nemmere adgang til at begynde til en aktivitet sammen med nogle, som man allerede kender og at møde op og tage kontakt til en træner, som man allerede har haft træning hos.

Vedrørende overgangene fx fra ungdomsklub til foreninger peger nøglepersonerne på, at det tilsyneladende primært er baseret på det personlige kendskab og overlap mellem medarbejdere og frivillige i de to sektorer. Denne undersøgelse viser også, at kun meget få unge er blevet opfordret fra lærere og pædagoger til at gå til en fritidsaktivitet. Det er hovedsageligt dem selv (77 %) eller venner som har fået dem til at gå til fritidsaktiviteterne (33 %). En større andel af unge i Holbæk Kommune og i Halsnæs Kommune angiver, at det er venner som har fået dem til at gå til fritidsaktiviteten, hvilket kan hænge sammen med at holddisciplinerne er mere udbredte her end i de to bykommuner.

Initiativet ”Sport to go” henter bl.a. inspiration fra fitnesscentre, hvor man møder op et bestemt sted i et givent tidsrum. De unge går således et sted hen, hvor der er flere forskellige sports- og bevægelsesmuligheder at vælge imellem og med trænere fra de forskellige discipliners foreninger. De underviser i det basale. Der er mulighed for at gå i 12 ugers forløb eller en hel sæson. Hvert år er niveauet det samme. Foretrækker de unge at komme ud over det basale niveau, så er det i foreningerne de skal fortsætte. Der er også mulighed for at blive ved med at komme og prøve forskellige discipliner og blive instrueret af instruktører – men der er fortsat tale om basis begynderniveau.

Nystartet som 13 årig

I interviewene bliver der peget på, at der kan være en mangel på tilbud til unge som gerne vil mestre en disciplin i fx 13 års alderen. Nogle af aktivitetstilbuddene er baseret på, at de unge allerede som børn er socialiseret ind i og har lært disciplinen. En af nøglepersonerne siger:

"Du kan ikke være stjerne fra dag et, og det kan være svært som 13 årig at starte til en aktivitet, fordi der ikke er et hold til nybegyndere i den aldersgruppe." (Nøgleperson)

Der har fx været vist interesse blandt nogle unge for at lære at svømme, men hvor der ikke tidligere fandtes begynderhold for de ældre unge. Det kan afholde nogle fra at starte til en aktivitet – ikke at være god til det. Det bliver kedeligt at være den mindre gode til aktiviteten.

Sport for sjov i foreningerne

Der er aktiviteter, hvor konkurrence ikke er i fokus. Men generelt er der tilsyneladende en tendens til mangel på tilbud, hvor disciplinen kan dyrkes primært for at have det sjovt. Dette kan også være en af forklaringerne på etableringen af lukkede hold, som nogle nøglepersoner har erfaret at der er en del af bl.a. inden for fodbold.

"At det ville være meget rart, hvis alt ikke gik op i konkurrence. Hvis det var muligt at dyrke fx fodbold, svømning, ridning osv. på et hyggeplan, men hvor man stadig fik undervisning og var på et hold. Bare at træne - uden at det er op til konkurrencer og stævne." (Ung).

"Flere ture" og "mere fællesskab og flere sjove ting, man kan hygge sig med". (Ung).

En af nøglepersonerne efterspørger således idrætstilbud som er bredere aktivitetsmæssigt funderet og med fokus på oplevelse frem for præstation samt med en anden mindre forpligtende tilknytning.

Målgruppen kunne være de 13 årige og tilbuddene kunne tage udgangspunkt i unge, som har toppet i deres aktivitet, og som har brug for adgang til at starte forfra med fokus på oplevelsen.

Et utraditionelt tilbud kunne også være at gå til "bold", som en blok hvor man kunne spille håndbold, volleyball og basketball sammen. Det kunne også være krop og bevægelse, som har kampsport og gymnastikken med. Det kunne organiseret mere løst og med fx mulighed for at komme et par gange om ugen.

Et ungemødested

”Et mødested for unge på tværs af de geografiske områder etableret med en åben kultur omkring netop mødet mellem unge mennesker” (Ung).

De unge fra 15 år og ældre efterspørger et sted at være. De beskriver deres ønske som en sofa i stil med den i den amerikanske tv-serie Venner, hvor alle kommer og slå sig ned. De ønsker at stedet netop kan være for alle, og ikke kun for dem inden for deres egen gruppering.

De unge i en af kommunerne har et ungekulturhus til deres rådighed og en leder af stedet som understøtter ideer og projekter. Pt. foregår der forskellige aktiviteter og mest rollespil, computerspil, musik og desuden holder en af de frivillige ungdomsforeninger til i lokalerne, som i øvrigt er beliggende på en attraktiv plads midt i byen og tæt på offentlig transport. De fysiske rammer udgøres bl.a. af et lydstudie, sofagrube, køkken og mødebord samt en computerafdeling med netværk. Desuden er der en café, som er fyldt med unge, når der er arrangementer, og ellers lukket.

Nogle af de interviewede unge fra en ungdomsklub forankret i et boligområdet oplever fordelene ved det lokale tilbud, fordi der hverken er mobilitets- eller økonomiske barrierer forbundet med at komme i klubben. Men de savner på den anden side – det mødested, hvor alle på tværs af køn, etnicitet og social gruppetilhørsforhold kan komme og hænge ud og være sammen.

Der er også unge med erfaringer fra klubfester på tværs af alle ungdomsklubber i kommunen, som husker tilbage på og beskriver disse arrangementer som det ypperste.

Endelig er der nogle som efterspørger et udendørs areal som mødested, som ikke er baseret på, at de skal forbruge. De har allerede et område i en park, hvor de mødes, men der er brug for læ og lys. I Holbæk Kommune er den mest benyttede udendørsfacilitet et areal som i sommerhalvåret fungerer som Danmarks farligste legeplads og i vinterhalvåret omdannes til skøjtebanen Isrosen.

Endelig peger noglepersonerne som arbejder med de udsatte unge – også dem over 18 år på behov for en klub til særligt de unge mænd med anden etnisk baggrund end dansk. Noglepersonernes erfaring er, at det skal være et sted, hvor der er pædagogisk uddannet personale, der kan tale med de unge og motivere dem til at tage uddannelse og/eller få et arbejde og hjælpe dem med det.

Længere sæson og mere af det samme

De unge efterspørger at fritidsaktiviteternes sæson bliver forlænget og at aktivitetstilbuddenes ferieperioder er kortere. Der er således ønske om mere af det samme oftere. Nogle nævner muligheden for at kunne gå til spejder flere gange om ugen. Udvidelse af varigheden af aktiviteten pr. gang bliver også efterspurgt, således nævnes at fx svømning kun er en halv time om ugen, og at det er for lidt. Tidspunkterne for fritidsaktiviteterne er også et tema blandt de unge, nemlig at der skulle være flere tidspunkter med de samme aktiviteter. Desuden fremhæves en problemstilling med, at nogle af aktiviteterne slutter meget sent, og andre begynder rigtigt tidligt, så de unge ikke kan nå dem, fordi de endnu ikke har fået fri fra skole.

Overgangen mellem ung og voksen samt tilbud til 15 +

Hvad angår udbud af tilbud fortæller de unge også om et stort og varieret udbud, men de oplever det imidlertid begrænset efter folkeskolealderen.

"Når man starter i gymnasiet, så er det for alvor slut [med fritidstilbud]. I 10. klasse er der fortsat noget hist og pist. Derefter bliver man ekskluderet fra kommunen... – der er ikke nogle steder, man kan tage hen, uden at man skal bruge penge, når man er stoppet i folkeskolen." (Ung).

"Når man bliver 18 år, så er der bare lukket og slukket, hvad angår tilbud" (Ung).

Der er eksempler på ungdomsklubber, som fordi der er et behov og en efterspørgsel fra de unge over 18 år, fortsat lader dem komme i tilbuddet, selv om det formelt er en klub til og med 17 år. Andre tilbud fx en pigeclub i et udsat boligområde har erfaring for at alderssammensætningen er bedst, hvis pigerne kan komme indtil de afslutter 9.klasse. Eller bliver aldersspredningen for stor, og det vil afholde nogle af de yngre fra at komme. Der er imidlertid en efterspørgsel fra pigerne i 9.klasse ift. At kunne komme i en klub også ud over dette klassetrin.

Aldersgrænser

Aldersgrænser og aldersopdeling er afgørende temaer blandt de unge i interviewene. Nogle unge oplever at være afgrænset fra fritidstilbud på grund af deres alder og de efterspørger, *"at der også er noget for de unge"*. Konkret bliver fx fitness, kajak og en ungdomsafdeling i Hvidovre roklub nævnt, samt at ungdomsskolens rollespilstilbud skulle være en mulighed for ældre aldersgrupper. Desuden beskriver de unge temaet om alders- og niveaugruppering ved de forskellige discipliner - fx så ældre ikke skal deltage med helt unge samt alderssvarende kultur og træning. En af de unge skriver: *"Det skal ikke være for alle aldre, men fx fra 3-5 klasse og fra 7-9 klasse, og så skal det ikke være så børnehageagtigt, men lidt mere professionelt"*. En anden opfordrer til, at gymnastik bliver delt op i to hold, et ikke øvet hold og et øvet hold, og efterspørger det konkret for piger i aldersgruppen

11-15 år. Der bliver også efterspurgt et fodboldhold for piger, som er lidt nybegyndere og ca. 15 år.

Socialiseret til fritidstilbud gennem forældre og børn aktiviteter

At der er forældre og børn idræts- og fritidsmuligheder – det er en af mulighederne for at få børn og unge integreret i fritidsaktiviteter. Et foreningsfundament, hvor forældrene er aktive kunne styrkes. Det kunne også være tilbud, hvor forældre og unge kunne deltage sammen i en aktivitet. Ikke som nu, hvor de primært har mulighed for at gå hver for sig. I et af lokalsamfundene i en af kommunerne har de fx et svømmetilbud for familiemedlemmer.

6.4 Sammenfatning

De fleste unge er meget tilfredse med de fritidsaktiviteter, der er for dem i deres kommune. 30 % giver topkarakteren 12. Hovedparten, nemlig 81 % giver karakter mellem 7 og 12 på den karakterskala, som de kender fra skolen, når de vurderer deres tilfredshed.

De yngste er de mest tilfredse, og jo ældre des mere utilfredshed er der med de fritidsmuligheder, der er for dem. De kvalitative interview kan give nogle bud på forklaringerne på de ældres utilfredshed. Fx er udbudsviften generelt smallere jo ældre de bliver. Nogle efterspørger også, at have mulighed for at gå til noget efter 13 års alderen, som man ikke tidligere har dyrket og derfor gerne vil gå til på basisniveau. Samt tilbud til unge i den aldersgruppe, som primært er motiveret til at have det sjovt, og mindre konkurrence. Nogle af nøglepersonerne supplerer med, at de oplever, at de unge efterspørger flere discipliner i samme forening og henviser herunder til erfaringerne fra ”Sport to go”, hvor unge efter skoletid møder op et bestemt sted og i et givent tidsrum, men har flere forskellige aktiviteter at vælge imellem og bliver introduceret til disse af trænere fra hver disciplin. Et ungdomsted, som unge fra fx 15 år og op efter vil bruge uanset hvilken gruppering de tilhører, er også et ønske de unge fremkommer med i interviewene.

Samlet set er 10 % af de unge tilfredse med fritidsaktiviteterne. De unge med dansk etnisk baggrund er mere tilfredse end de unge med anden etnisk baggrund end dansk. Og de som ikke går til noget er betydeligt mere utilfredse, end de unge der går til noget. De tre dårligste karakter bliver således kun givet af 4 % af de unge som går til noget, men af 25 % af de unge som ikke går til noget, og af ca. 15 % af de som enten går til noget selvorganiseret eller som kun går i ungdomsklub/ungdomsskole.

Størst tilfredshed er der med fritidstilbuddene blandt de unge som går til parkour, kreative aktiviteter, ridning og spejder. Og mindst blandt de unge som går til fitness/styrketræning, kampsport og motion.

Kampsport, fodbold og dans er især de discipliner de unge efterspørger mulighed for at gå til. De som ikke går til noget i øjeblikket, og de som kun går i ungdomsklub/ungdomsskole vil gerne gå til ridning. Særligt dans er efterspurgt blandt de som kun går i ungdomsklub/ungdomsskole. Fodbold er den mest efterspurgte disciplin blandt dem som laver selvorganiserede fritidsaktiviteter. De efterspørger også kampsport, og det samme gør de som ikke går til noget. Der er også en del som efterspørger individuelle sportsgrene, men ønsket kan imidlertid vanskeligt sammenholdes med de øvrige, fordi der er tale om en samlet kategori, som indeholder både svømning, badminton, tennis m.fl. Ses på efterspørgslen i de forskellige kommuner er der flest ligheder. Dog efterspørger flest fodbold i Høje-Taastrup Kommune og individuelle sportsgrene i Halsnæs Kommune.

I interview beskriver nøglepersonerne en tendens til interesse for nyere aktiviteter blandt de unge - fx fitness, zumba og parkour og forklarer interessen med at de unge kan dyrke en variation af discipliner på individuelt organiserede tidspunkter og med varieret kontinuitet. De unges besvarelser viser imidlertid, at det primært er de mere fællesskabsorienterede og kontinuerligt forpligtende aktiviteter som fodbold, ridning og dans, de savner. Der er også en del som gerne vil gå til boksning, parkour og basketball. Desuden efterspørges på baggrund af de kvalitative interview længere sæson og generelt mere af de samme.

De unges uddybende svar i spørgeskemaet peger på, at følgende skal laves om ved fritidstilbuddene:

- De skal være billigere eller gratis.
- De skal ligge tættere på deres bopæl.
- Bedre og flere faciliteter.
- Bedre tidspunkter (i året, i ugen eller i døgnet).
- Bredere spændende udvalg af aktiviteter.
- Bestemte aktiviteter, fx rollespil, amerikansk fodbold, klaver, rytmehold, poledancing.
- Opdeling i aldersgrupper og i begyndere og øvede.
- Bedre oplysning om aktivitetstilbud.

7 Barrierer

Et komplekst felt af henholdsvis muligheder og begrænsninger er på spil for unge, hvad angår om de går til fritidsaktiviteter, samt hvilke de går til. De barrierer, der er for de unges indgang, deltagelse og fastholdelse i fritidsaktiviteter kan være både strukturelle og individuelle. Af strukturelle barrierer er fx om der er tilbud til rådighed, beliggenhed og pris. Der kan også være tale om alder, køn og åbnings/træningstider, som strukturelle barrierer for unges deltagelse i specifikke fritidsaktiviteter.

Individuelle barrierer kan være knyttet til mobilitet, familiens økonomiske prioritering af de unges fritidsinteresser samt fx om forældrene bakker op om den unges fritidsaktivitet. Forældres og venners socialisering til fritidsaktiviteter er en central del af mulighedsbetingelserne for de unges deltagelse. Hvorimod fx kombination af begrænset vennekreds, manglende økonomisk råderum samt forældre som ikke interesserer sig for den unges fritid hæmmer deltagelse i organiserede foreningsmæssige fritidsaktiviteter. Modsat fremmer en kombination af tilbud til rådighed i nærområdet, forældre opbakning samt venner som interesserer sig for en given disciplin tilgængeligheden for de unge. En konstrueret case hentet fra det samlede interviewmateriale kan illustrere kompleksiteten af muligheder og barrierer hvad angår unges indgang, deltagelse og fastholdelse i fritidsaktiviteter.

Håndbold er en del af livsstilen i Mathildes familie. Mor er medlem af klubbens bestyrelse, far træner et hold og storesøster er både hjælpetræner og spiller. Indgangen til håndboldaktiviteten er lige til for Mathilde, fordi hun gennem familien er socialiseret til denne specifikke sportsgren og til foreningslivet generelt. Hun ved at tilbuddet eksisterer, har været der mange gange gennem sin opvækst, kender kulturen og normerne i klubben og kender mange af de andre medlemmer. Både værdimæssigt og praktisk er der opbakning fra hendes familie til at tilrettelægge hverdagen under hensynstagen til træning, ture samt økonomisk prioritering ift. kontingent, udstyr m.m.. Da Mathilde bliver skadet i håndbold og derfor ikke kan fortsætte, får hun gennem idræt i skolen interesse for kampsport. Hun oplever imidlertid, at det er vanskeligt for hende at gå til det, fordi forældrene har modstand mod disciplinen, fordi klubben er langt væk fra hendes bopæl, samt fordi det i hendes lokalmiljø primært betragtes som en drengesport.

7.1 Hvorfor holder de unge op?

Noglepersonerne indikerer en zapperkultur i de unges deltagelsesmønster i fritidsaktiviteter. En berømmelseskultur bliver beskrevet: *"stjerne for en aften"* og en brug og smid væk kultur med udsagn som *"Det har jeg prøvet"*, *"Der er ikke noget tilbud til mig"*, *"det er for sent at begynde på"*. De unges perspektiv fra interview synes ikke umiddelbart at understøtte en zapperadfærd, fordi de netop har gode bevæggrunde for at fravælge en eller flere af deres fritidsaktivitet. Nogle fravælger at gå til noget, fordi de prioriterer arbejde og skole andre satser på en enkelt disciplin. Nogle bliver ved med at dyrke deres interesse selvorganiseret og ikke i klub.

Halvdelen af de unge har erfaring med ophør. Der er ikke forskel mellem kommunerne, hvad angår andelen af unge som er holdt op med en fritidsaktivitet i løbet af det seneste år, og heller ikke hvad angår andelen på de forskellige årsager til at holde op.

”Det har med selvtillid at gøre - De unge bliver hængende de steder, hvor de føler sig godt tilpas, og hvor de føler, at de gør det godt, er gode og hvor andre værdsætter dem.” (Nøgleperson fra idrætsforening).

Risikoen for at unge holde op fra en af de mindre sportsgrene, kan ifølge nøglepersoner være større end fra majoritetssportsgrenene, fordi de unge ikke mødes med kendskab til og anerkendelse fra andre i fx deres skolemiljø for deres sport. Men der er også unge, som er tilstrækkeligt dedikerede til deres aktivitet, og derfor ikke lader forventninger fra andre influere på deres eventuelle valg og fravalg af fritidsaktivitet.

”Nogle som dyrker fx cykelsport – de er lidt ligeglade med de andre. De fortsætter alligevel i deres sport. Nogle kommer derop, hvor det betyder så meget for dem. Og at de fx er eneren, og de bliver ved. De som ikke er fuldstændige dedikerede støder ind i forventningerne fra de andre.” (Nøgleperson).

Hvorfor holdt du op? Kun unge, der er holdt op med en aktivitet i løbet af det sidste år. Højest tre svar. Antal og procent.

	Antal	Procent
For kedeligt.....	1216	46
Fik lyst til noget andet.....	542	20
Jeg havde ikke tid.....	412	16
Tidspunktet passede mig ikke	372	14
Mine venner holdt op	284	11
Jeg blev skadet.....	245	9
For lidt tid til kammeratskab.....	224	8
Kunne ikke lide de andre	150	6
Aktiviteten holdt op	172	7
Kunne ikke lide de voksne	153	6
Det blev for besværligt for mig.....	143	5
For meget konkurrence	96	4
Det var for dyrt.....	97	4
Jeg fik arbejde	67	3
Jeg er flyttet.....	82	3
Jeg blev for gammel	62	2
Jeg blev mobbet	31	1
Skulle hjælpe til derhjemme.....	19	1
For besværligt for forældre	24	1
Andet.....	393	15

Af de unge som er stoppet med en fritidsaktivitet, svarer de 46 % at det skyldes, at de synes, det er for kedeligt. Det er således tilbuddet, som ikke længere kan fastholde den unges interesse.

36 % har mere personlige og positive årsager til fravalg af fritidsaktivitet, nemlig at de fik lyst til noget andet, eller ikke havde tid til at deltage.

"Jeg har ikke så meget tid efter skole, fordi jeg arbejder til kl. 18.30 - 5 ud af 7 dage, og det er derfor jeg ikke har tid til at gå til sport. Jeg vil hellere arbejde. Tidligere har jeg gået til fodbold". (Ung).

Når de unge stopper med en aktivitet oplever de, at det giver dem mulighed for og tid til at prøve andre, bruge mere tid på en af deres øvrige aktiviteter eller være mere hjemme. Men de oplever også at miste venner, netop fordi meget af deres hverdag tidligere er gået med aktiviteten og det sociale samvær der.

"Fordelen ved at stoppe var, at jeg har kunnet prøve noget nyt, og det kunne være sjovt. Det har imidlertid været hårdt at stoppe, fordi man så skal forlade nogle af sine venner. Da jeg holdt op med at ride, mistede jeg over halvdelen af min vennekreds, fordi de var alle ude fra rideskolen, og jeg kom aldrig derud. Det handler også om, når man starter et sted, så er man lidt genert. Så det er ikke altid, at du på en sæson lærer så mange at kende og mindre, hvis man er der med en veninde". (Ung).

Hvorfor holdt du op? Fordelt på køn og klassetrin. Kun dem, der er holdt op med en aktivitet. Rækkeprocent.

	For kedeligt	Lyst til noget andet	Havde ikke tid	Dårligt tidspunkt	Venner holdt op	Blev skadet
Piger	44	24	18	16	11	11
Drenge.....	49	17	13	12	10	8
5. klasse	54	22	11	10	10	4
6. klasse	47	15	13	14	12	7
7. klasse	43	21	16	16	11	11
8. klasse	43	23	20	17	9	14
9. klasse	36	24	22	16	10	15
I alt	45	20	16	14	11	9

Der er kønsmæssige forskelle. At stoppe til en aktivitet fordi man har lyst til noget andet, og fordi man ikke har tid, angiver en signifikant større andel piger end drenge.

Desuden er der aldersmæssige forskelle, idet jo ældre jo større andel stopper, fordi de synes at deres aktivitet er for kedelig, og fordi de ikke har tid.

Skader er også begrundelse for flere, jo ældre de er. At have lyst til noget andet giver især de yngste og de ældste som begrundelse for at stoppe. Der er ikke forskel på begrundelserne for etniske danske unge og unge med en anden etnisk baggrund end dansk.

Nøglepersoner fra foreningerne har erfaret, at de yngre går til flere forskellige fritidsaktiviteter.

"Men i løbet af skolealderen ved 12-13 års alderen – så vælger de fx en af flere sportsgrene, som de er gode til." (Nøgleperson fra idrætsforening).

Fra interview med unge, som tidligere har været foreningsaktive, men ikke er det længere, er følgende udsagn, hvad angår fravalget, kommet frem:

"Jeg stoppede til aktiviteten, fordi enten skulle jeg op på et hold for de rigtig øvede, eller også skulle jeg lære det samme en gang til på samme niveau." (Ung).

"Jeg stoppede i foreningen, fordi det var for kompliceret med reglerne. Det var uklart, hvad det gik ud på. De interne regler fik vi ikke at vide." (Ung).

En anden fortæller, at han har prøvet meget forskelligt og at det har været spændende de første par måneder, men når han så ikke kunne komme et par gange, så faldt han fra. Og det var ikke interessant i det lange løb. Erfaringer viser, at når han ikke kan honorere kravet om den faste kontinuerlige mødestruktur i foreningsaktiviteterne, holder han op. Det vil også typisk have afgørende konsekvenser for både måden at indgå i fællesskabet på og på graden af udfordringerne i disciplinen, når deltagelse ikke er regelmæssig.

Nogle fravælger de klubber, som til dels tilbyder lignende aktiviteter som de fx dyrker på selvorganiseret vis, men hvor kulturen i klubberne er at blive bedst, og hvor der er konkurrence. Det gælder imidlertid kun for 4 % af de unge, at for meget konkurrence er en af årsagerne til, at de er stoppet.

"Jeg stoppede altid lige inden konkurrencerne – det gjorde jeg også til karate, når vi skulle prøves af, så stoppede jeg... jeg interesserede mig ikke nok for den sport til at ville konkurrere ... det var ikke en sportslig interesse – og jeg gad ikke konkurrere eller at få medalje i det – det var jeg slet ikke interesseret i. Det var bare for sjov." (Ung).

"Det blev for meget med konkurrencen og et pres fra klubben og ift. sponsorer... det handler kun om at blive bedre og bedre – og ikke bare gøre det for at gøre det." (Ung).

Aldersspredning

En for bred aldersspredning er et af temaerne fra interview med de unge hvad angår årsager til at stoppe til aktiviteter.

”Jeg stoppede hurtigt, fordi det var primært små børn jeg var sammen med. Der var ingen udfordring... et aldersspektrum fra 11 år til 16 år er ret stort, både for den 11 årige og for en på 16 år... jeg manglede engagement i holdet dengang. Jeg var den eneste på min alder, og disciplinen var heller ikke sjov, når der var så stor aldersforskel.” (Ung).

En pige fortæller:

”Grunden til at stoppe var, at jeg først spillede med drengene, så rykkede jeg et hold op, hvor pigerne var 4 år ældre end mig – det var ikke sjovt. Jeg følte mig meget lille, og de var meget modne i forhold til mig... jeg kunne ikke rigtig følge med dem, kunne ikke rigtig snakke med dem og kunne ikke rigtig få noget fællesskab med dem. Det var ikke rart at komme til træning, og jeg stoppede også rimeligt hurtigt.” (Ung).

Nogle har imidlertid også erfaring for, at aldersspredning ikke er afgørende, når det sportslige niveau matcher og der er flere jævnaldrende ikke på holdet men i klubben. Rollemodeller er vigtige, og derfor betyder det noget for de unges deltagelse, om der er hold og deltagere af eget køn i de ældre aldersgrupper. Aldersspredning fremstår ifølge interviewede nøglepersoner også som en væsentlig barriere, hvad angår de unges deltagelse i ungdoms-klubber.

Disciplin, fællesskab og fremførelse

Interview med de unge viser, at disse tre elementer; disciplinen, det sociale fællesskab og fremførelsen skal indgå som del af aktiviteten for, at de bliver fastholdt og at der er en rimelig overensstemmelse mellem prioriteringen mellem de tre elementer og den enkeltes forventninger.

For nogle af de unge betyder det sociale fællesskab meget og de lægger vægt på, at der ud over disciplinen er ture, hyggeaftner m.m..

”Vi startede to fra klassen, men min veninde hoppede fra, fordi det ikke lige var hende. Derefter var der en periode, hvor jeg lige skulle lære de andre at kende. Og det tog lidt tid. Men klubben var god til at lave arrangementer, og det var nemmere at falde til, fordi klubben lavede grillfester og overnatninger, og det gjorde det nemmere at blive rystet sammen.” (Ung).

Nogle af nøglepersonerne oplever, at en del af det sociale fællesskab i klubben har vanskelige vilkår, fordi der er en tendens til, at de unge bliver kørt til og fra holdaktiviteterne iført sportstøj, hvorfor der ikke bliver socialt samvær i omklædningsrummet eller, som en del af en udvidet 3. halvleg.

De oplever også, en tendens til at badning efter sport er individuelt og foregår hjemme, mere end fælles i klubhuset. Erfaringer som bl.a. stammer fra en klub med nye moderne klubhusfaciliteter til henholdsvis piger og drenge. Der er også nogle, som har vanskeligt ved at få frivillige til at drive de sociale aktiviteter i klubhuset. Det kan også være klubber, hvor det primært er de ældre medlemmer, som bruger klubbens fælles faciliteter til socialt fællesskab, og det kan afholde de unge fra at betragte det, som en mulighed for dem. Det sociale fællesskab foregår også for de unge klubmedlemmer via facebook og ikke udelukkende som en del af klubhussamværet.

Der vil også være forskel på, om den unge ser sig om medlem af en klub, med de forskellige fællesskabsrettede aktiviteter, som der er mulighed for at deltage i der, eller om den unge primært opfatter sig og agerer som medlem af et hold.

Frivillige foreningsrepræsentanter har erfaringer med medlemstallet som en pyramide med mange børn i de yngre aldersgrupper og færre jo ældre de bliver. De angiver flere forklaringer på frafald, fx at det kan være vanskeligt at tilgodese de unges efterspørgsel efter fællesskab, når det er op imod de muligheder nogle af dem har gennem fx deres skole og ungdomsuddannelse.

”Der bliver noget andet socialt, som vi ikke kan tilbyde herfra. Vi er resultatorienteret, og vi trænere har også et liv ved siden af, så det er svært. Der er mulighed for, at de kan lave noget socialt her i klubben, men vi er nok ikke så gode til at sørge for at lave noget socialt med de unge. Vi forsøger at holde på dem, prøver at få dem med som hjælpetrænere og uddanner dem, for at give dem et incitament til at fortsætte i klubben.” (Frivillige i forening).

”Igen pyramiden eller tragten – der puttes en masse ned i tragten og nogle går et år, og så var det ikke den sportsgren, så finder de en anden. Det kan være at naboens børn eller vennerne går til noget andet. Men det hænger også sammen med, om man får en succesoplevelse – er man god eller bliver bedre, så er det nemmere at blive hængende. Går man til en sportsgren og fornemmer at man ikke er god, så falder man fra. Lige meget hvilken sportsgren det er.” (Frivillig i forening).

Kombinationen af gennem en årrække at have gået til den samme fritidsaktivitet, mestrer den og at der i lokalområdet ikke er yderligere muligheder for at gå på højere niveauer, får nogle til at stoppe. Nogle unge fravælger den mindre lokale klub for at afprøve deres talent i en større klub, og lever det ikke op til forventningerne kan konsekvensen blive, at de helt fravælger disciplinen.

Nogle unge får andre interesser, prioriteringer og vil netop prøve noget andet efter at have dyrket den samme idrætsgren i flere år.

De aktive piger med dansk etnisk baggrund holder op

Jo flere aktiviteter den unge går til, jo mere sandsynligt er det, at vedkommende har erfaringer med at stoppe til en fritidsaktivitet inden for det seneste år. En nøgleperson med erfaringer fra årsagerne til at unge på 8.klassetrin stopper, fortæller, at de ønsker en mindre struktureret hverdag efter skoletid, med plads til spontanitet med venner. Nogle har gennem deres opvækst brugt meget tid og ressourcer på deres fritidsinteresse og mister motivationen til at lade deres øvrige hverdagsliv være styret af strukturen omkring aktiviteten, hvorfor de stopper. En anden nøgleperson peger på, at der netop mangler tilbud til den gruppe af unge som i denne aldersgruppe dropper ud fra en rimelig tidskrævende fritidsaktivitet, hvor de måske har toppet, og som kan have brug for at starte forfra, med et større fokus på oplevelse frem for præstation.

Der er ikke forskelle mellem kommunerne hvad angår hvilke aldersgrupper, der stopper med en fritidsaktivitet. Den entydige tendens er at jo yngre jo større andel stopper til en fritidsaktivitet.

Gik til noget sidste år, som de ikke går til i år. Antal og svarprocent.

	Antal	procent
5. klasse	656	25
6. klasse	682	26
7. klasse	553	21
8. klasse	407	15
9. klasse	358	14
I alt	2656	100

Hvad angår køn og etnicitet er der forskelle mellem kommunerne. Flere piger end drenge har erfaring med ophør, nemlig 54 %. Særligt i Hvidovre Kommune og Halsnæs Kommune er det en væsentlig større del af pigerne end drengene – der inden for det seneste år er holdt op med en fritidsaktivitet. Det kan fx hænge sammen med at dans er en stor fritidsaktivitet i Hvidovre Kommune, og at det mest er piger der går til det.

Gik til noget sidste år, som de ikke går til i år. Procent.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Piger	59	52	55	51	54
Drenge.....	41	48	45	49	45
Dansk	73	64	82	79	74
Dansk og et andet sprog	19	24	12	15	18
Mest et andet sprog end dansk	8	12	6	6	8
I alt	100	100	100	100	100

7.2 Det skal være sjovt

De unge går til fritidsaktiviteter, fordi det er sjovt. Det gælder for næsten 80 % af de unge og inden for alle aktiviteter – primært indenfor ridning og parkour. Der er ikke nævneværdig forskel mellem kommunerne i de unges begrundelser. Ca. halvdelen svarer, at de går til deres fritidsaktivitet, fordi det er sundt. Sundhed betyder især meget inden for motion og gymnastik. Sammenhold og fællesskab spiller især en rolle for dem, der dyrker håndbold, fodbold og andre typer af holdsportsgrene. Beliggenhed, forældrenes ønske og pris har kun betydning for få. Konkurrence spiller generelt en noget mindre rolle, men er dog størst for håndbold og fodbold. At det vedbliver med at være sjovt uanset den unges ambitionsniveau, er ifølge de frivillige helt afgørende for aktivitetens succes og også for at mindske frafald.

”Hvordan de får det sjovt, er også at kunne se at man udvikler sig og bliver bedre og bedre. Det skaber selvtillid, velvære og du føler, at du er noget, når du kan se, at du bliver bedre og bedre.” (Frivillig i forening).

”Jeg kunne ikke lære dem noget til træningen den dag, men alle kom glædestrålende ud af hallen, de havde haft det skide sjovt. Måske skal jeg sætte mit eget ambitionsniveau lidt ned.” (Frivillig i forening).

7.3 Hvorfor går de ikke til det, de gerne vil?

Personlige årsager som ikke at have tid og hellere at ville noget andet, giver hovedparten af unge, nemlig 59 % som årsager til ikke være aktiv.

Hvorfor går de unge ikke til en fritidsaktivitet i 4 kommuner. Procent. Kun unge, der ikke går til noget og som heller ikke plejer at gå til noget.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Har ikke tid.....	35	40	31	33	35
Vil hellere noget andet.	26	22	29	22	24
Fordi venner ikke går der.....	13	17	14	14	15
Det er for besværligt for mig.	13	12	10	9	11
Det er for dyrt.....	8	7	9	15	9
Det ligger for langt væk.....	8	10	8	9	9
Jeg skal hjælpe familien.....	7	7	10	8	8
Er skadet	7	5	8	8	7
Er ikke god nok.	6	6	8	9	7
Bange for at blive mobbet.	3	4	7	6	5
Må ikke gå til noget	5	2	3	3	3
Besværligt for min forældre.....	3	4	4	6	4
Vil gerne, men tror ikke det findes.	3	4	3	5	4
Vil gerne, men der er ikke plads.	4	2	2	2	3
Det er for meget konkurrence.	4	3	3	1	3
Anden årsag.	38	31	28	25	31
Antal – N	321	384	236	279	1220

Om vennerne går til det samme spiller også en væsentligt rolle, 15 % svarer, at de ikke går til noget, fordi vennerne ikke går til det.

"Det er venner – der er startet, og derfor vil jeg også prøve." (Ung).

Under anden årsag har de unge bl.a. skrevet:

- *"Har ikke fået mig meldt til endnu". "Vil gerne fremover"*
- *"Vil hellere være sammen med mine venner/veninder! "Laver andre aktiviteter alene eller sammen med andre fx spille computer, arbejde, ridde"*
- *"Jeg gider ikke" og "Jeg har ikke lyst" "Jeg vil ikke" "Jeg er for doven" "Jeg magter det ikke"*
- *"Jeg kan ikke finde noget ... der interesserer mig! ... der er sjovt" "ved ikke hvad der er" Der er ikke noget jeg vil gå til".*
- *"Ved ikke hvad jeg vil gå til! Kan ikke finde ud af hvad jeg gerne vil gå til."* (Unge).

Nogle vil gerne gå til noget, men bare ikke lige nu. Andre har bevidst valgt at de ikke vil – de gider ikke – eller de vil hellere bruge deres fritid på andet samvær eller deres interesser uden at gå til det. Andre kritiserer udbuddet, fordi de ikke kan finde noget, som de synes er interessant samt ikke kan finde det som er deres interesse.

7.4 Pris og økonomi

"Det er super billigt, fx koster volleyball 550 kr. for en hel sæson. De muligheder jeg har kigget på, når det gælder sport, så er det ikke sådan, at man ikke kan betale sig fra det. Men hjemme hos os er 500 kr. for en hel sæson stadigvæk mange penge, fordi de skal betales med det samme og ikke bare hen over perioden. Men det er ikke dyrt ift. andre steder." (Ung).

I hvilken udstrækning prisen for fritidsaktiviteter og familiers økonomiske råderum udgør barrierer for unges deltagelse bliver i interviewene betragtet ud fra flere optikker:

- Pris ift. hvad man får.
- Muligheder for prioriteringer i privatøkonomien.
- Fattigdom i familier medfører udelukkelse fra fritidsaktiviteter.
- Specifikke fritidsmuligheder begrænset af familiens økonomiske forhold.

En måde at betragte den økonomiske barriere, er at vurdere prisen op imod hvad den unge får for den udgift, der er forbundet med fritidsaktiviteten. Således beskriver en frivillig træner i en gymnastikforening, at kontingent og de øvrige udgifter i forbindelse med aktiviteten er på et rimeligt niveau. Det koster nemlig 1.000 kr. pr. år og for dette medlemsbeløb har den unge mulighed for at deltage i 2 gange træning om ugen i 26 uger, udvalgte

weekender med træning og opvisninger samt få dragt og joggingtøj, som er sponsoreret.

En anden position er, at det først og fremmest handler om familiers økonomiske prioritering og holdning til om og i hvilket omfang der skal være betaling forbundet med unges fritidsaktiviteter. Der kan være forældre, som ikke ønsker at betale kontingent til fritidsaktiviteter, når det er aktiviteter, den unge kan dyrke fx selvorganiseret på boligområdets fællesarealer eller som prioriterer andre udgiftsposter fx statussymboler som mobiltelefoner til de unge højere end betaling for fritidsaktiviteter. En problemstilling vedrørende kontingentbetaling, som de unge fremhæver, er, at det typisk skal betales på en gang fx halvårligt. En mulighed er at få fordelt udgifterne over flere måneder, men det er tilsyneladende ikke en systematisk udbredt praksis i foreningsregi.

At familiers fattigdom medfører fravalg af fritidsaktiviteter har andre undersøgelser belyst og det er også en position som nogle af interviewdeltagerne taler om den økonomiske barriere ud fra. To kvalitative undersøgelser af økonomisk fattige børns hverdagsliv viser, at fattigdom påvirker børns mulighed for at gå til fritidsaktiviteter. Enten fordi familien ikke har råd til at betale kontingent, eller fordi der ikke er penge til at betale for ture og udstyr. Der vil være nogle unge som får deres kontingent betalt af kommunen. I mange familier er børnenes fritidsinteresser og det, at børnene har en hverdag, der ligner andre børns hverdag, højt prioriteret. Flere af forældrene fortæller således om at måtte undvære basale ting for at kunne give børnene muligheder i fritiden³.

En fjerde måde interviewpersonerne anskuer den økonomisk barriere på er helt overordnet, at den unge allerede er reguleret ift. hvilke muligheder familiens økonomiske vilkår skaber hvad angår deltagelse i specifikke fritidsaktiviteter. Nogle tilbud og hold er økonomiske realistiske for nogle og ganske urealistiske for andre. I en kommune nævnes musikskolen som eksempel på et tilbud, som er begrænsende pga. et højt medlemskontingent. En medarbejder som arbejder med piger fra et udsat boligområde beskriver, hvordan discipliner som tennis og ridning er noget de unge end ikke drømmer om at gå til, fordi de ved, at det er en umulighed set ift. deres families økonomisk råderum og prisen for aktiviteterne. En anden fortæller om udgifter forbundet med aktivitetstilbud på højt niveau som kan koste i titusindvis af kroner halvårligt. Endvidere er kontingent tilsyneladende en begrænset del af prisen for fritidsinteresser, hvor udgifter til udstyr, ture m.m. er vigtige dele af den samlede pris, fordi det helt eller delvist er forudsætninger for at deltage og være socialt integreret i aktivitetstilbuddet.

³Sloth, 2004; Espersen, 2006). Dahl, Margrethe Karen (2007):Udsatte børns fritid. Et litteraturstudie. SFI.

Økonomi begrænser unge i at gå til noget organiseret

Økonomi udgør en barriere for de unges overordnede aktivitetsmønster. Således viser analysen i kapitel 4, at unge fra de mere velstillede familier i højere grad deltager i organiserede foreningsaktiviteter, hvorimod de som kommer fra familier med mindre økonomisk råderum i højere grad laver aktiviteter selvorganiseret eller går i ungdomsklub.

Pris udgør derimod tilsyneladende ikke en barriere ift. hvilken disciplin de unge, som går til noget organiseret, går til. En analyse viser, at de unge som vurderer deres forældres økonomi til at være relativt dårlig samt de som har forældre uden for arbejdsmarkedet ikke er begrænset ift. at går til de mest dyre aktiviteter som fx ridning og fitness.

Prisen er heller ikke den ene af de mest afgørende barrierer for unges deltagelse i fritidsaktiviteter, når det samlet betragtes, hvordan de unge prioriterer, hvorfor de går eller ikke går til en aktivitet samt som årsag til at holde op til en aktivitet. Af begrundelser for at gå til en aktivitet rangerer svarmuligheden ”fordi det er billigt” lavest på prioriteringslisten – kun 3 % angiver blandt flere muligheder denne begrundelse.

Blandt den gruppe af unge som ikke går til noget, angiver 9 %, at en af årsagerne er, at der er for dyrt. Der er her forskel mellem kommunerne idet 15 % af de unge i Holbæk Kommune giver denne begrundelse. Begrundelsen ikke at gå til en bestemt fritidsaktivitet, bl.a. fordi det er for dyrt – er i sær brugt om ridning, spejder og fitness. Hvor ridning og fitness også er aktiviteter, som ifølge de unge koster mest, er spejder ikke en af de dyre aktiviteter.

Går ikke til en bestemt fritidsaktivitet, fordi den er for dyr. Procent. Flere svarmuligheder.

	Procent
Ridning	36
Spejder	25
Fitness mv.	22
Anden	21
Musik/ sang	18
Individuelle sportsgrene.....	16
Gymnastik (inkl. zumba)	14
Dans	12
Motion (løb, svømning, cykling)	10
Kampsport/ selvforsvar	9
Kreative aktiviteter	7
Parkour mv.	7
Fodbold	6
Håndbold	5
Holdsport (ikke fodbold og håndbold)	5

4 % af de unge angiver at de er stoppet med en fritidsaktivitet, fordi den var for dyr.

Blandt de unge som i spørgeskemaet har valgt at svare uddybende på, hvad der skal være anderledes. Indgår ”at det skal være gratis eller billigere”, imidlertid som et væsentligt tema. Fx nævnes i Hvidovre Kommune musikskolen, andre skriver at der skal være gratis adgang til hjælpemidler, fx harpiks til håndbold. I Høje-Taastrup Kommuner bliver nævnt bl.a. guitar, fitness og springgymnastik og at transporten til aktiviteterne skal være billigere.

Eksempler på tiltag for at udviske økonomiske barrierer

Af formelle løsninger er muligheden for pædagogisk og økonomisk friplads for unge hvad angår medlemskab af kommunale klubber. I Halsnæs Kommune er det gratis at være medlem i de kommunale klubber, som er et tilbud fra 6.klasse op til 18 år, om end der er brugerbetaling på udvalgte aktiviteter. En skønnet vurdering er, at ændringen fra betaling til gratis tilbud ikke har medført forandring af medlemssammensætningen i klubberne. De unges besvarelser på, hvorvidt de går i enten fritidsklub, ungdomsklub eller ungdomsskole viser, at der er flest unge der bruger tilbuddene i Høje-Taastrup Kommune, nemlig 46 %.

Det gælder for en tredjedel af de unge i Halsnæs Kommune, så umiddelbart ser det ikke ud til, at gratis tilbud giver flere medlemmer.

	Hvidovre	Høje-Taastrup	Halsnæs	Holbæk	Total
Går i enten klub eller ungdomsskole	43	46	33	28	38

I Holbæk er der fx henholdsvis en pige- og en drengeklub i et boligområde, hvor unge gratis kan komme. Kun ved særlige arrangementer eller ture ud af huset indkræves et depositum på 50 kr., som de unge skal betale ved tilmelding, og som de modtager igen, når de møder op til arrangementet. Dette for at deltageren er forpligtet på deres tilmelding.

Fritidspas er en anden formel løsning for at overkomme den økonomiske barriere, fordi det giver udsatte børn og unge mulighed for at få betalt kontingent til en fritidsaktivitet og samtidig får støtte fra en kommunal fritidsvejleder. I Høje-Taastrup Kommune har fritidspas siden 2009 været en permanent ordning. Formålet er at give 6-17 årige børn og unge, som ikke deltager i organiserede fritidsaktiviteter, mulighed for gratis i op til 6 måneder at deltage i en fritidsaktivitet. En opgørelse viser, at halvdelen forsætter i fritidsaktivitet efter perioden med fritidspas. I nogle kommuner problematiseres fritidspas som løsning på den økonomiske barriere, pga. den begrænsede varighed. Fordi antagelsen kan være at familiens økonomiske råderum og prioriteringer ikke er ændret efter den periode passet gælder, og det kan betyde at de unge få stillet en fritidsaktivitet i udsigt, som de så efterfølgen-

de ikke kan deltage i. Noglepersoner ser også mulighed for virksomheder sponsorerede et antal kontingenter årligt til uddeling blandt kommunens unge eller at foreningerne stillede et antal fripladser til rådighed.

I hvilken udstrækning og hvordan unges muligheder for fritidsaktiviteter indgår i det generelle forebyggende arbejde på ungeområdet har ikke været en del af denne undersøgelse, men kunne være en interessant problemstilling at få belyst. Umiddelbare erfaringerne fra bl.a. SSP konsulenterne peger på, at de unges fritid er et fokuseret tema ved i det forebyggende og indsatsgivende arbejde i Socialforvaltningerne - at de unges sagsbehandlere medtænker dette i deres tiltag for de unge.

Af andre løsninger viser nøglepersonsinterviewene, at der i nogle både foreninger og klubber på forskellige måder bliver kompenseret for enkelte medlemmers betaling. Der synes dog ikke klare retningslinier eller procedurer for det. Således siger en af foreningsformændene, at der principielt ikke kan være forskellige betalingsforhold for medlemmer, hvilket gør emnet prekært. Det beskrives som et dilemma – på den ene side ønskes ikke at ringe økonomiske forhold skal afholde unge fra deltagelse. På den anden side kan der ikke være forskel på medlemsbetingelserne. For unge med særligt talent for disciplinen gælder i nogle foreninger særlige forhold. Desuden efterspørges fra foreningerne yderligere indsigt i og støtte til fx at ansøge nationale puljer og fonde. De unge fortæller også om forskellige måder, hvorpå de formår at holde udgifterne til deres aktivitet nede fx reduktion, fordi de er hjælpere ift. aktiviteten.

7.5 Hood og aktiviteternes beliggenhed

Interviewene med de unge viser, at deres til- og fravalg af aktiviteter bl.a. afhænger af deres mulighedsbetingelser. Det omhandler; hvilken vennekreds de er en del af, hvor de geografisk bor i kommunen ift. hvor aktiviteterne er placeret samt tidspunkterne for, hvornår man kan gå til aktiviteterne, og herunder også i hvilken udstrækning de har forældreopbakning dels ift. at opsøge tilbud, støtte deres deltagelse eventuelt med transport eller ved at være frivillige i aktiviteten.

Det gælder for ca. hver 10. af de unge, som ikke går til noget, at det bl.a. skyldes, at det ligger for langt væk. De tilbud, de unge bruger er tilhørende deres hood – det fysiske og identifikationsmæssige rum, som den unge færdes i. Derfor er lokalforankring en af mulighedsbetingelserne for brug af fritidsaktiviteter, viser de kvalitative interview med unge. De beskriver deres brug af aktiviteter som værende dem der er i nærheden af deres bolig, og først når de er ved at afslutte skolens 9.klasse betyder de at orientere sig i væsentligt større omfang mod andre lokalområder i kommunen og måske især i de omkringliggende kommuner.

Undtagelser er unge som fx fravælger lokale tilbud fx pga. kvaliteten i indhold, problematikks fællesskab eller fordi deres ønske om intensitet og optimale træningsbetingelser ikke kan tilgodeses i eget område. For nogle af de unge kan den fysiske afstand være begrænset, men mentalt er det ikke et område i lokalområdet, som er tilgængeligt for dem. Unge fortæller i interview, at det betyder noget at kunne have forældre i ryggen bl.a. til at køre og hente dem, hvis den kollektive trafik ikke er tilstrækkelig, hvis udstyret er tungt eller når cyklen er gået i stykker. Desuden har de erfaringer med, at klubbens voksne kører dem hjem engang imellem.

"Min far kørte mig, og han ventede på mig. Jeg mistede lysten, da jeg selv skulle tage derud, fordi det er lang tid at bruge ½ time hver vej. Det er stort set lige så lang tid, som aktiviteten varer." (Ung).

Et af temaerne i de unges uddybninger i spørgeskemaet ift. hvad der skal være anderledes ved deres fritidsaktiviteter er placeringen, og de efterspørger tilbud tættere på deres bopæl. *"Altså nogen gange kan jeg godt syntes, at noget af det jeg vil gå til ligger for langt væk". "Der kunne måske godt være lidt flere muligheder i stedet for, at man skal langt væk for". "Der kunne godt være flere interessante ting i nærheden"*. (Unge fra spørgeskemaet).

Nogle af de interviewede trænere oplever også afstandsbarrieren ved, at nogle af medlemmerne kun kommer i de uger, hvor træningen foregår på anlægget tæt på deres boligområde og ikke i øvrige uger, hvor træningsfaciliteterne er længere væk. En svømmeklub har erfaret, at flere medlemmer holdt op i forbindelse med afskaffelse af den fælles bustransport, som samlede de unge op i landsbyer i området.

Går ikke til en bestemt fritidsaktivitet, fordi det ligger for langt væk. Procent. Flere svarmuligheder.

	Procent
Parkour mv.	26
Kampsport/ selvforsvar	22
Holdsport (ikke fodbold og håndbold)	22
Kreative aktiviteter	20
Motion (løb, svømning, cykling)	19
Anden	19
Dans	17
Spejder	17
Ridning	15
Individuelle sportsgrene	13
Gymnastik (inkl. zumba)	12
Fitness mv.	10
Håndbold	8
Musik/ sang.....	7
Fodbold.....	6

Begrundelsen angives særligt at de unge som gerne vil gå til parkour, kampsport og holdsport. Det er ikke forskel på andelen mellem kommunerne. Af begrundelse for at gå til noget, angiver ca. hver 10. at en af årsagerne er, at det ligger tæt på.

Blandt de interviewede nøglepersoner er der drøftelser af om der i højere grad kunne arbejdes for at nogle aktiviteter kom derud, hvor de unge var og at det fremherskende logik ikke kun er, at de unge skal komme til foreningernes lokaliteter. Et konkret eksempel er kampsport, hvor foreninger kunne etablere træning også på mindre skoler i lokalområder ved at tage rulle-måtter derud. GAM3 er et eksempel på et privat ad hoc tilbud, som kommer ud i enkelte lokalområder. Det er street-aktiviteter som fx fodbold, basketball, dans og fit med træning enkelt dage i udvalgte perioder. I interview fortæller en med erfaring fra at deltage:

"Det gode ved det [GAM3] var, at der var et arrangement og i sidste ende en konkurrence. Så hvis ens hold var god, så kunne man gå videre, og så var der arrangementer og også præmie. Det foregik hvor vi boede. Det som gjorde det sjovt var, at der var professionelle voksne basketballspillere. De kom fra USA og fra andre lande, og var forbilleder, og jeg fik lyst til det, fordi de kunne og var seje. Det fik mig til at overveje, om jeg skulle gå til basketball, men det gjorde jeg ikke, fordi jeg ikke havde tid til det... Selvom jeg var god til det, spillede tit og var der til stort set hver eneste kamp og træning. Desuden var der mulighed for at betale 50 kr. og få en bold til værdi af 250 kr. og en taske, et par sko eller trøje. Der var mange muligheder. Der var også musik under træningen, som gjorde det interessant at være der. " (Ung).

Desuden drøftes argumenterne med at have lokale tilbud fx klubber i specifikke boligområder. Det er med til at mindske den mobilitetsmæssige barrierer, men kan også føre til utilsigtede opdeling blandt unge.

I Høje-Taastrup er erfaringerne med at placere en gocardbane i et udsat boligområde, at ungegrupper fra forskellige boligområder mødes der i klubben. Et andet eksempel er det kommunale teater i Høje-Taastrup, som arbejder med at inddrage unge fra det boligsociale lokalområde, hvor teatret er beliggende, og som tidligere primært blev brugt af borgere bosiddende uden for lokalområdet.

7.6 At kende de andre og viden om tilbud

At vide at aktiviteten findes og kvaliteten af introduktion til de andre unge og til klubben og aktiviteten generelt, kan være begrænsninger for at gå til noget.

"Folk kender hinanden og klumper sig sammen. Svært at lære nye mennesker at kende. Hvis man skal igennem den proces, så skal man gå til aktiviteten i 3 måneder til et halvt år indtil man har gode kontakter. Det er ikke sjovt at gå og være alene i 3 måneder, så har man allerede mistet lysten." (Ung).

Det kan være vanskeligt at starte til en aktivitet – og nemmest når det er sammen med venner, at man møder op første gang.

"Har man først nogle veninder eller nogle som man kender der dyrker den aktivitet, så er det meget nemmere at gå til det, end hvis man kommer ind og er mutters alene og ikke har set nogle af de mennesker før, så er det svært fordi samtidig med at man skal lære sportsgrenen så skal man tænke på at være social og komme ind i det sociale fællesskab. Det er svært at dyrke en sportsgren, hvor man ikke er inde i fællesskabet. Det synes jeg er svært. De ting hvor jeg har haft en veninde med – der har jeg helt klart holdt længst." (Ung).

At det primært er vennerelationer og mund til mund metoden, som genererer nye medlemmer til foreningerne, er også de interviewede foreningsrepræsentanternes erfaring. Dette set ift. erfaringerne med at skaffe nye medlemmer gennem annoncer – som koster foreningerne dyrt, præsentation af aktiviteten ved byfester og lignende samt arrangementer på skoler, hvor trænerne fra klubberne kommer ud på skolerne og introducerer til aktiviteterne.

Generelt formulerer de unge, at de er velinformerede om aktivitetstilbudde gennem flyers, ungdomsskolens blad og diverse informationer og foldere, som bl.a. bliver delt ud på deres skole samt gennem omdømme og rygter fra andre. Desuden står der en del om forskellige aktiviteter og præstationer i lokalavisen. Det er da også kun 4 % af de som ikke går til noget som har angivet, at en årsag blandt flere er, at de ikke ved om det findes. Et par af de unge som har givet denne begrundelse uddyber:

"Ja jeg vil rigtig godt starte til parkour, street dans og kampsport fx martial arts osv. men jeg ved ikke, hvor der er gode klubber, og hvor man melder sig til det." (Ung).

"Jeg kender ikke rigtig noget til nogle fritidstilbud. Så ja, der burde være mere omtale af dem." (Ung).

I hvilken udstrækning aktivitetstilbuddene er synlige, åbne og rummelige for de unge varierer. En af de primære begrundelser for ikke at gå til noget organiseret, blandt de unge som dyrker selvorganiseret aktiviteter, er at de ikke har undersøgt mulighederne. Desuden skriver nogle unge i deres spørgeskemabesvarelse opfordring til, at der burde reklameres bedre for tilbuddene. Endvidere viser arbejdet med kortlægning af tilbuddene i kommunerne samt nøglepersonernes erfaringer, at der er en tendens til at foreningernes hjemmesider mere skriver ind til medlemmerne (intranet) end ud til potentielle nye medlemmer (internet). Det kan således være vanskeligt at se indgangen til fritidsaktiviteten, som nyt potentielt medlem – hvor foregår aktiviteten, hvem skal man tage kontakt til osv.

Nogle foreninger er ikke interesserede i flere medlemmer, fordi de fx ikke har tilstrækkelig trænerkapacitet, faciliteter og tider i hallen. Andre afholder sig fra de mere socialpædagogiske opgaver, fordi de som frivillige og primært engagerede i disciplinen ikke magter de mere socialpædagogiske opgaver, som nogle gruppe af unge kan kræver.

Lærere og pædagoger har ikke den store indflydelse på indgangen til fritidsaktiviteter til unge. Således svarer kun ca. 1 % af de unge, at de er startet gennem opfordring fra lærere/pædagoger. Der kan med fordel arbejdes med at forbedre formidlingen og overgangene mellem de aktiviteter og discipliner som de unge får kendskab til i skolen og de lokale klubber. Nogle af nøglepersonerne peger på, at det er tilfældigheder, som afgør om der er en mulig overgang for den unge. Det kan fx være et personligt overlap mellem de professionelle medarbejdere på skole, som også er frivillige og engagerede i de frivillige klubber og organisationer.

Katalogerne med aktivitetstilbud udbudt i fx ungdomsskoleregi og via sommerferieaktiviteter har de unge kendskab til, viser erfaringerne fra interview med unge.

"Vi får et blad hver sommer med sommerferieaktiviteter, som kommer til alle unge i kommunen. Der er rigtig mange fede ting. Vi bliver tilbudt en række af muligheder, det kan være syværksted, babysitterkursus, knallertkørekort og basketball. Mulighederne begrænser sig, når vi er over 15 år, men der er stadigvæk noget... (Ung).

De beskriver, hvordan katalogerne bliver uddelt i klasserne i skolen til at tage med hjem, og nogle fortæller, hvordan de ser tilbuddene igennem og lader sig inspirere af de mange muligheder. Der er imidlertid tale om en individuel proces ift. konkret at melde sig til, og i denne fase er det for nogle lettere at lade være med at tilmelde sig end at tilmelde sig. Der er også klubber og foreninger som arbejder meget bevidst med informationer via sms.

7.7 Socialisering og forældreopbakning

I interview tegner de unge et billede af selvfølgelighed og naturlighed forbundet med aktivitetsdeltagelse – at være socialiseret til at gå til noget gennem familie og vennekreds. En af de unge erindrer denne selvfølgelighed ved overgangen til fritidsklub, som direkte forlængelse af et institutionaliseret hverdagsliv.

”Det var obligatorisk, og mine forældre regnede også med, at jeg var der [i fritidsklubben] efter skole. Først senere fik jeg lov til at gå hjem – selv.” (Ung).

Det kan også være en bestemt aktivitet, som den unge nærmest pr. automatik deltager i.

”Vi har altid spillet håndbold. Det er en del af familien og en kæmpe stor del af vores liv – det er familiens måde at være sammen på. Vi er håndboldmennesker.” (Ung).

Det almindeligste er at gå til noget, og deltagelse er forbundet med oplevelsen af at være en del af majoriteten, og dermed at kunne sige, at man går til noget samt være god til noget.

”Alle havde en sport, og derfor var det også godt selv at komme i gang med en, fordi så havde jeg også en sport, ligesom alle de andre og skulle passe den. Det er næsten gruppepres.” (Ung).

Forældres egne aktiviteter og interesser spiller en rolle for de unges vifte af valgmuligheder, og hvorvidt de reelt ser en given aktivitet som relevant og mulig for dem. Socialisering fra forældre og familie i forhold til at gå til noget og også at gå til noget specifikt har betydning for de unges aktivitetsmønstre.

”Hvis far og mor spiller badminton – så er børnene med ude i hallen, og derfor er det også badminton, de starter til.” (Nøgleperson fra idrætsforening).

I interview fortæller de unge om at gå til eller have erfaringer med at gå til de samme aktiviteter som deres forældre, søskende eller familie.

De unge beskriver også at specifikke aktiviteter kan have mere eller mindre værdi i deres familier og at forældrenes engagement i fritidsaktiviteter; værdimæssigt, praktisk og økonomisk har betydning for deres viden om, deltagelse i og fastholdelse i fritidsaktiviteter.

”Det blev et for stort projekt at nå til at starte i en forening. Jeg tænkte ikke lige på mine forældre som det første, som en hjælp ift. at spørge dem, om vi

lige kunne køre derover, så jeg kunne prøve at gå til det. Jeg tænkte mere, at jeg skulle kunne finde ud af, hvordan jeg kunne melde mig til og sådan noget. Det er nok forældrene, der også skal give et spark.”(Ung).

At gå til noget i foreningsregi fremstår for nogle af de unge som det mest almindelige og naturlige. Andre som ikke gennem fx deres familie er socialiseret til foreningslivet møder tilsyneladende begrænsninger, fordi de ikke er bærere af en foreningskultur, foreningssproget og nogle af de logikker, som er indeholdt i foreningslivet. Eksempelvis hvad det kræver af forældreengagement, deltagelse, sæsonopstart og -forløb samt kontingentindbetaling.

Forældredeltagelse og interesse er ifølge de frivillige nødvendigt for de unges deltagelse i foreningsaktiviteter. Uden forældrenes frivillige indsats eksisterer foreningerne ikke, og det er en forudsætning med opbakning og bidrag, fordi der netop er tale om frivillige foreninger. Det er ikke nødvendigvis alle de unges forældre, men de fleste der er brug for i foreningerne. Det gælder fx når børnene skal ud til fx turneringer og stævner, hvor det er nødvendigt, at der er nogle forældre med. Det har også betydning for fastholdelse, at forældre bakker op og følger med og kan snakke om det, når de kommer hjem. De unge kan også godt lide, at forældrene konkret er med til deres aktiviteter. For selv om nogle nøglepersoner fremhæver, at nogle unge og især de ældre ikke altid foretrækker at have forældrene fysisk til stede fx ved kampe og andre fremvisninger, så peger interviewene med de unge på, at de sætter pris på denne del af forældreopbakningen.

Desuden bliver der peget på, at det kræver væsentlige ressourcer og opbakning fra forældrene ift. hverdagens prioriteringer og rutiner, når aktiviteten fx indebærer flere ugentlige træningen og kampe i weekenderne. Der bliver i interview med frivillige i foreninger nævnt aktiviteter, hvor det kræver forældrenes deltagelse ved stævner.

”Så er der dem hvor forældrene hverken kan se sig som arbejdskraft eller er interesseret i deres børns fritidsaktivitet. De bruger tilbuddet som pasningsordning, og ser slet ikke at det kræver involvering. Det er hovedparten af de børn, som falder fra.” (Frivillig i forening).

Som det fremgik af de unges besvarelser tidligere i rapporten, så er det de unge, som har forældre der interesserer sig for deres fritid, som går til organiserede fritidsaktiviteter.

Det er ikke ny viden, at forældrenes interesse og opbakning har betydning for de unges deltagelse i foreningslivet. Derfor bliver der i kommunerne også arbejdet med forskellige tiltag, som fx kompensere for dele af forældrerollen, arbejder med forældrene holdninger til de unges deltagelse i foreningslivet samt mobiliserer forældrene til deltagelse.

- Et tiltag er fx at fritidsdisciplinen ud over træning også indeholder lektiehjælp og mad, som en del af hverdagen de dage hvor træningen foregår.
- Et andet er fædregrupper, hvor der bliver arbejdet med at rekruttere fædre med anden etnisk baggrund end dansk til frivillige i sportsforeninger.
- Et tredje er en personlig kontakt til forældrene til unge piger med anden etnisk baggrund end dansk i forbindelse med deres opstart i en fritidsaktivitet.

En kombination af beliggenhed, pris og forældreopbakning bliver også nævnt som begrænsninger for unge piger med anden etnisk baggrund end dansk. Således har en målrettet kontakt til forældrene, sponsoreret udstyr, kontingentfrihed og træning tæt på bopæl været indgangen til en fritidsaktivitet for en gruppe piger.

For nogle af de unge piger med anden etnisk baggrund kan der være tale om at fx omklædningsfaciliteter udgør en barrierer for deltagelse, fordi både piger og drenge klæder om i samme lokale. De frivillige oplever dog generelt en tendens i retning af at unge kommer omklædt til deres fritidsaktiviteter samt at nogle dele af 3. halvleg med socialt samvær og bad foregår efterfølgende på henholdsvis facebook og i hjemmet.

7.8 Sammenfatning

De unges begrundelser for ikke at gå til noget og deres årsager til at stoppe, er anvendt til analysen af barrierer for unges brug af fritidsaktiviteter. Desuden har vi belyst barriererne: pris, beliggenhed, viden om tilbud samt forældreopbakning.

Næsten halvdelen af de unge, som har erfaring med at stoppe til en aktivitet giver som forklaring, at det er for kedeligt. Næsten alle går da også til noget, fordi det er sjovt, og hermed menes at have det godt, gøre det godt, bliver bedre samt blive værdsat af andre. Flest på de yngste klassetrin (5.-7.) stopper til en fritidsaktivitet, og jo flere aktiviteter de går til, jo flere har erfaring med at stoppe. Jo ældre jo flere giver – at det er for kedeligt – som begrundelse for at stoppe. Aktiviteten kan således ikke længere fastholde især de ældstes interesse. I interview forklares det kedelige fx med for stor aldersspredning samt med at prioriteringen mellem tilegnelse af disciplinen, det sociale fællesskab og fremførelsen ikke tilgodeser deres ønsker.

Mange stopper pga., hvad der kan karakteriseres som positivt personligt fravalg. Det gælder således, at 36 % stopper, fordi de får lyst til noget andet, og fordi de ikke har tid. Flere piger end drenge angiver denne årsag. Noglepersoner forklarer i interview, at der er tale om et sundt fravalg, fordi de tilvælger at have tid til spontanitet i hverdagen, lektier og kærester.

Det er særligt piger med dansk etnisk baggrund, der har erfaring med at stoppe til en aktivitet. En forskel mellem kønnene som er særlig markant blandt de unge i Hvidovre Kommune og i Halsnæs Kommune.

Der er også 14 %, som stopper, fordi tidspunktet ikke passer dem. 11 % fordi deres venner holder op. 9 % er blevet skadet og jo ældre jo flere giver denne begrundelse.

Det er de personlige årsager, som ikke at have tid og at ville noget andet, som flest af de unge giver som begrundelser for ikke at gå til fritidsaktiviteter (59 %). Venner betyder også meget, således svarer 15 % af de ikke går til noget, fordi deres venner ikke går til det. Der er også 11 %, som svarer, at det er for besværligt for dem at gå til noget.

9 % forklarer at de ikke går til noget, fordi det er for dyrt. Det afholder især dem, som gerne vil gå til ridning, spejder og fitness. Der er forskel mellem kommunerne idet hele 15 % giver denne begrundelse i Holbæk Kommune. Familiens økonomi har betydning for de unges fritidsaktiviteter. Der hvor forældrene klarer sig godt økonomisk går de unge i langt højere grad til noget organiseret. Blandt de som går til noget organiseret spiller prisen tilsyneladende ikke en afgørende rolle. Det er nemlig i lige så stor udstrækning unge fra familier, hvor økonomien er vurderet som dårlig, der går til de dyreste fritidsaktiviteter.

For 9 % af de unge udgør fritidsaktiviteternes beliggenhed en barriere for deltagelse, og det gælder især for aktiviteterne parkour, kampsport og øvrige holdsport ud over fodbold og håndbold. På baggrund af de kvalitative interview kan vi konstatere, at beliggenhed og mobilitet ikke kun er et spørgsmål om geografisk afstand, men også mental afstand og hvilket hood – identifikationsmæssige rum den unge er en del af. Der kan være tilbud og klubmiljøer, som de unge ikke betragter som tilgængelige for dem, selv om de er beliggende fysisk tæt på deres bopæl. Noglepersonerne peger på, at nogle fritidsaktiviteter også kunne komme til de unge fx kampsport, som ikke nødvendigvis kræver udbyggede faciliteter. Desuden er der i nogle af kommunerne arbejdet med at placere efterspurgte fritidsfaciliteter i udsatte boligområder.

De unge ved hvad der findes af tilbud - kun 4 % giver manglende viden og kendskab til udbuddet, som årsag til ikke at gå til noget, og i interview giver de udtryk for at være velinformeret om aktivitetstilbuddene i kommunen gennem lokalaviser, kataloger og fra venner. Lærere og pædagoger har ikke stor betydning for de unges indgang til fritidsaktiviteter, kun ganske få starter på noget på opfordring fra disse.

Forældres interesse for deres børns fritidsliv har afgørende betydning for de unges deltagelse. Det er således i højere grad unge, der har deres forældres interesse bag sig, som deltager i organiserede fritidsaktiviteter, og de unge som har forældre der ikke interesserer sig for deres fritid laver i højere grad selvorganiserede aktiviteter eller går kun i ungdomsklub. Der er i kommunerne forskellige tiltag med henblik på at minimere denne barriere fx lektielæsning og mad som del af idrætssklubbens aktiviteter, mobilisering af fædre med anden etnisk baggrund end dansk til frivillige i foreninger samt personlig kontakt til forældrene i forbindelse med piger med anden etnisk baggrund end dansk opstart i fritidsaktivitet.

8 Trivsel og problemer

En del af vores undersøgelse handler om at analysere, om der er en sammenhæng mellem på den ene side deltagelse i fritidsaktiviteter og på den anden side de unges trivsel og problemer. Spørgsmålet er, om fritidsaktiviteter kan være med til at forbedre de unges trivsel og reducere problemer. I det følgende har vi først analyseret trivsel og problemer hver for sig. Til sidst har vi set dem i sammenhæng.

8.1 Trivsel

I spørgeskemaundersøgelsen har vi stillet alle eleverne følgende spørgsmål, som handler om deres trivsel. De afspejler forskellige aspekter af de unges trivsel, især den sociale dimension der handler om venner og ensomhed.

- *Hvad synes du om dit liv for tiden?*
- *Er du tilfreds med de venner du har?*
- *Føler du dig ensom?*

Trivsel blandt unge med forskelligt aktivitetsniveau. 4 kommuner. Procent

Aktivitetsniveau:					
	Går til noget nu	Selvorgani- seret/andet	Kun ungdoms-klub	Helt passiv	Total
<i>Hvad synes du om dit liv for tiden?</i>					
Jeg er meget glad	50	43	32	36	47
Jeg har det fint nok	41	45	53	50	43
Jeg er ikke særlig glad	7	9	10	11	8
Jeg er slet ikke glad	2	3	5	3	2
I alt	100	100	100	100	100
<i>Er du tilfreds med de venner du har?</i>					
Meget tilfreds	78	72	71	67	75
Nogenlunde tilfreds	20	25	27	31	22
Ikke tilfreds	2	3	2	3	2
I alt	100	100	100	100	100
<i>Føler du dig ensom?</i>					
Ja, meget ofte	2	4	4	3	3
Ja, ofte	3	5	4	6	3
Ja, af og til	26	26	29	31	26
Nej	69	65	63	60	67
I alt	100	100	100	100	100
Procentbasis - N	4.136	1.239	186	527	6.088

Tabellen viser at gruppen af unge, som går til noget nu, har givet udtryk for bedre trivsel, end de andre aktivitetsgrupper. Det gælder på alle de tre spørgsmål, som repræsenterer trivsel i denne undersøgelse.

Derimod er der ikke den store forskel på de øvrige aktivitetsgrupper, selv om man kan konstatere at gruppen, der går til selvorganiserede/andre aktiviteter er lidt gladere end de helt passive og dem, der kun går i ungdomsklub/-skole.

Det viser sig, at der er en klar sammenhæng mellem de forskellige aspekter af trivsel, således at dem der eksempelvis er meget glade også har det godt med venner og ikke er så ensomme. Vi kan derfor definere to sammensatte mål for trivsel, nemlig god og dårlig trivsel.

God trivsel definerer vi som den gruppe, der opfylder følgende betingelser på én gang:

- Svarer 'er meget glad' eller 'har det fint nok' for tiden
- Svarer 'meget tilfreds' med sine venner
- Svarer at de 'ikke' føler sig ensom

Dårlig trivsel definerer vi som den gruppe, der opfylder mindst én af følgende betingelser:

- Svarer er 'ikke særlig glad' eller 'slet ikke glad'
- Svarer - ikke tilfreds med sine venner
- Svarer at de 'ofte' eller 'meget ofte' føler sig ensom.

Procentdel med god og dårlig trivsel.

	God trivsel	Dårlig trivsel	Antal svar (N)
Kommune:			
Hvidovre	58	12	1635
Høje-Taastrup	57	12	1426
Halsnæs	55	14	1088
Holbæk	56	13	1651
Køn:			
Pige	49	16	2941
Dreng	65	9	2838
Klassetrin:			
5. klasse	58	11	1297
6. klasse	59	13	1359
7. klasse	54	13	1187
8. klasse	55	14	1007
9. klasse	57	12	951
Etnisk baggrund:			
Dansk	57	12	4301
Både dansk og et andet sprog	55	12	1014
Mest et andet sprog end dansk	56	21	437
Familiesituation:			
Både min mor og min far	59	11	3781
Hos begge på skift	56	12	1056
Hos den ene	48	20	794
Alene/sammen med andre end forældre	32	44	95
Forældres beskæftigelse:			
Begge har arbejde	59	11	4017
Den ene har arbejde	52	15	1373
Arbejdsløs/syg/førtidspension	47	26	309
Forældres økonomiske situation:			
De klarer sig godt økonomisk	62	10	3352
De har af og til problemer med økonomien	42	18	1018
De har næsten hele tiden penge-problemer	31	32	193
Interesserer forældre sig for deres børns fritid:			
Nej	48	24	324
Ja, men kun lidt	51	15	1328
Ja, en del	57	11	2501
Ja, meget	62	11	1597
De unges aktivitetsniveau:			
Går til noget nu	59	11	3952
Går til selvorganiseret/andet	53	16	1193
Kun ungdomsklub/ungdomsskole	51	18	181
Går ikke til noget	47	18	475
Alle	57	13	5801

Tabellen viser, at der kun er minimale forskelle i god og dårlig trivsel mellem unge i de fire forskellige kommuner. Der er også kun minimale forskelle mellem de unge på forskellige klassetrin. Derimod er det markante forskelle mellem drenge og piger, idet drenge har klart bedre trivsel end piger.

Der er også etniske forskelle, idet unge fra hjem hvor man kun taler et andet sprog end dansk har dårligere trivsel, men derimod er der ingen etnisk for-

skel, når det handler om den procentdel, der har god trivsel. Tabellen viser desuden at unge, som kun bor hos den ene forælder eller som bor alene/sammen med andre, har markant dårligere trivsel end dem, der bor hos begge forældrene eller på skift hos begge forældrene.

Forældrenes økonomiske situation og beskæftigelse spiller tilsyneladende også en rolle for de unges trivsel. Hvis forældrene er uden for arbejdsmarkedet har de unge dårligere trivsel og det samme er tilfældet, hvis forældrene har økonomiske problemer. Det er tydeligt at unge, der har forældre, som interesserer sig meget for, hvad de unge laver i deres fritid, har bedre trivsel, end hvis forældrene ikke interesserer sig for de unges fritid. Endelig viser tabellen, at de unge, der går til noget i deres fritid, trives lidt bedre end de unge, som ikke går til noget.

8.2 Problemer

I spørgeskemaundersøgelsen har vi stillet alle eleverne følgende spørgsmål, som handler om problemer. De afspejler forskellige aspekter af de unges problemer, især de problemer der handler om kriminalitet og ”misbrug”.

- *Pjækker du fra skole?*
- *Har du gjort noget ulovligt inden for de sidste 3 måneder? (hærværk, tyveri, røveri, overfald og 'andet')*
- *Drikker du alkohol mere end to gange om ugen?*
- *Ryger du mindst en gang om ugen?*
- *Har du prøvet hash?*

I det følgende har vi opdelt problemerne i ulovligheder, ”misbrug” og pjække fra skole. I tabellerne er det angivet, hvilke grupper, som især begår ulovligheder inden for de sidste 3 måneder, har et ”misbrug” eller pjækker fra skole.

Procentdel der har begået ulovligheder inden for de sidste 3 måneder. Opdelt på køn, klassetrin,

	Hærværk	Tyveri	Røveri	Overfald	Andet ulovligt	Antal svar (N)
Kommune:						
Hvidovre	6	3	1	2	12	1574
Høje-Taastrup	5	3	2	3	11	1372
Halsnæs	6	3	1	2	9	1064
Holbæk	7	4	2	3	13	1595
Køn:						
Pige	4	3	1	2	8	2845
Dreng	8	4	3	4	15	2741
Klassetrin:						
5. klasse	3	1	1	1	4	1254
6. klasse	5	2	1	2	8	1310
7. klasse	8	5	3	4	15	1139
8. klasse	7	4	2	3	16	971
9. klasse	8	6	3	4	18	931
Etnisk baggrund:						
Dansk	5	2	1	1	10	4151
Både dansk og et andet sprog	6	3	2	3	11	980
Mest et andet sprog end dansk	16	12	10	14	22	413
Familiesituation:						
Både min mor og min far	5	2	1	2	10	3655
Hos begge på skift	6	3	1	2	12	1018
Hos den ene	7	4	1	2	14	760
Alene/sammen med andre end forældre	42	37	30	36	50	89
Forældres beskæftigelse:						
Begge har arbejde	5	2	1	2	10	3859
Den ene har arbejde	7	3	1	3	12	1303
Arbejdsløs/syg/førtidspension	17	14	11	14	18	296
Forældres økonomiske situation:						
De klarer sig godt økonomisk	5	3	1	2	11	3224
De har af og til problemer med økonomien	7	3	1	2	12	988
De har næsten hele tiden penge-problemer	19	15	9	12	27	188
Interesserer forældre sig for deres børns fritid:						
Nej	18	12	8	10	22	313
Ja, men kun lidt	7	3	1	2	11	1283
Ja, en del	5	3	1	2	11	2403
Ja, meget	5	3	2	2	9	1556
De unges aktivitetsniveau:						
Går til noget nu	5	3	1	2	10	3820
Går til selvorganiseret/andet	8	5	3	4	15	1156
Kun ungdoms-klub/ungdomsskole	8	7	3	4	17	173
Går ikke til noget	8	4	2	4	12	456
Alle	6	3	2	3	11	5605

”Misbrug”

Procentdel har et ”misbrug”. Opdelt på køn, klassetrin,

	Drikker alkohol	Ryger tobak	Prøvet hash	Antal svar (N)
Kommune:				
Hvidovre	5	5	7	1610
Høje-Taastrup	5	6	6	1406
Halsnæs	7	7	7	1082
Holbæk	6	8	7	1641
Køn:				
Pige	4	6	5	2916
Dreng	7	6	8	2792
Klassetrin:				
5. klasse	2	1	2	1279
6. klasse	3	3	3	1343
7. klasse	6	6	6	1175
8. klasse	8	10	11	997
9. klasse	13	15	16	944
Etnisk baggrund:				
Dansk	5	6	6	4269
Både dansk og et andet sprog	5	6	6	1000
Mest et andet sprog end dansk	16	17	17	431
Familiesituation:				
Både min mor og min far	4	5	5	3744
Hos begge på skift	5	5	5	1051
Hos den ene	7	10	11	792
Alene/sammen med andre end forældre	40	44	46	94
Forældres beskæftigelse:				
Begge har arbejde	5	5	5	3978
Den ene har arbejde	5	7	8	1359
Arbejdsløs/syg/førtidspension	15	18	17	304
Forældres økonomiske situation:				
De klarer sig godt økonomisk	5	6	6	3320
De har af og til problemer med økonomien	6	8	8	1013
De har næsten hele tiden penge-problemer	12	20	21	195
Interesserer forældre sig for deres børns fritid:				
Nej	17	17	17	322
Ja, men kun lidt	6	7	8	1308
Ja, en del	4	6	6	2462
Ja, meget	5	5	5	1580
De unges aktivitetsniveau:				
Går til noget nu	4	5	6	3920
Går til selvorganiseret/andet	9	10	10	1176
Kun ungdoms- klub/ungdomsskole	9	13	11	177
Går ikke til noget	6	9	7	465
Alle	6	6	7	5738

Pjækker fra skole

Pjækker de unge fra skole? Procent. 4 kommuner.

	Aldrig	Af og til	Ofte	I alt	Antal svar (N)
Kommune:					
Hvidovre	88	10	1	100	1634
Høje-Taastrup	88	10	2	100	1422
Halsnæs	85	13	2	100	1093
Holbæk	86	13	2	100	1657
Køn:					
Pige	87	12	1	100	2944
Dreng	87	11	2	100	2851
Klassetrin:					
5. klasse	94	5	1	100	1296
6. klasse	91	8	1	100	1359
7. klasse	84	14	2	100	1192
8. klasse	84	14	2	100	1011
9. klasse	78	19	3	100	951
Etnisk baggrund:					
Dansk	88	11	1	100	4293
Både dansk og et andet sprog	87	12	2	100	1011
Mest et andet sprog end dansk	78	14	8	100	430
Familiesituation:					
Både min mor og min far	89	10	1	100	3772
Hos begge på skift	87	12	1	100	1058
Hos den ene	79	19	2	100	790
Alene/sammen med andre end forældre	56	24	20	100	93
Forældres beskæftigelse:					
Begge har arbejde	88	11	1	100	4007
Den ene har arbejde	85	13	1	100	1372
Arbejdsløs/syg/førtidspension	76	14	10	100	303
Forældres økonomiske situation:					
De klarer sig godt økonomisk	89	10	1	100	3345
De har af og til problemer med økonomien	82	17	1	100	1013
De har næsten hele tiden penge-problemer	66	26	8	100	192
Interesserer forældre sig for deres børns fritid:					
Nej	72	21	7	100	330
Ja, men kun lidt	86	13	1	100	1334
Ja, en del	87	11	1	100	2494
Ja, meget	90	9	1	100	1602
De unges aktivitetsniveau:					
Går til noget nu	90	9	1	100	3966
Går til selvorganiseret/andet	81	17	2	100	1194
Kun ungdoms-klub/ungdomsskole	79	18	3	100	177
Går ikke til noget	81	17	2	100	471
Alle	87	12	2	100	5808

Det viser sig, at der er en klar sammenhæng mellem de forskellige aspekter af problemer, således at dem der eksempelvis begår kriminalitet også har et "misbrug". Vi kan derfor definere to sammensatte mål for problemer, nemlig mange problemer og ingen problemer.

Har problemer definerer vi som den gruppe der opfylder mindst én af følgende betingelser:

- Pjækker 'tit' fra skole
- Har begået noget alvorligt ulovligt
- Har et 'misbrug'
-

Ingen problemer definerer vi som den gruppe, der samtidig opfylder alle de følgende betingelser:

- Pjækker 'aldrig' fra skole
- Har ikke begået noget alvorligt ulovligt
- Har ikke et 'misbrug'

Procentdel med problemer og ingen problemer. Opdelt på køn, klassetrin,			
	Har pro- blemer	Ingen problemer	Antal svar (N)
Kommune:			
Hvidovre	14	80	1634
Høje-Taastrup	12	81	1423
Halsnæs	16	77	1093
Holbæk	14	78	1657
Køn:			
Pige	11	81	2944
Dreng	17	80	2851
Klassetrin:			
5. klasse	5	90	1295
6. klasse	8	87	1358
7. klasse	14	77	1192
8. klasse	21	71	1011
9. klasse	27	65	950
Etnisk baggrund:			
Dansk	13	81	4293
Både dansk og et andet sprog	14	79	1011
Mest et andet sprog end dansk	26	67	430
Familiesituation:			
Både min mor og min far	11	83	3772
Hos begge på skift	14	78	1058
Hos den ene	22	69	791
Alene/sammen med andre end forældre	57	39	93
Forældres beskæftigelse:			
Begge har arbejde	12	82	4007
Den ene har arbejde	16	76	1372
Arbejdsløs/syg/førtidspension	27	66	302
Forældres økonomiske situation:			
De klarer sig godt økonomisk	13	81	3346
De har af og til problemer med økonomien	16	74	1013
De har næsten hele tiden penge-problemer	31	54	193
Interesserer forældre sig for deres børns fritid:			
Nej	32	59	330
Ja, men kun lidt	16	77	1334
Ja, en del	13	80	2494
Ja, meget	11	84	1601
De unges aktivitetsniveau:			
Går til noget nu	12	82	3965
Går til selvorganiseret/andet	19	72	1194
Kun ungdomsklub/ungdomsskole	19	72	177
Går ikke til noget	17	73	470
Alle	14	79	5806

Tabellen viser, at der kun er minimale forskelle i den procentdel af unge, der har problemer i de fire forskellige kommuner.

Tabellen viser også, at drenge oftere har problemer end piger, og at procentdelen med problemer stiger med alderen, dvs. klassetrin. Der er også etniske forskelle, idet unge fra hjem, hvor man kun taler et andet sprog end dansk oftere har problemer.

Tabellen viser desuden at unge, som kun bor hos den ene forælder eller som bor alene/sammen med andre, oftere har problemer end dem, der bor hos begge forældrene eller på skift hos begge forældrene.

Forældrene økonomiske situation og beskæftigelse spiller tilsyneladende også en rolle for de unges trivsel. Hvis forældrene er helt uden for arbejdsmarkedet har de unge oftere problemer og det samme er tilfældet, hvis forældrene har økonomiske problemer.

Det er tydeligt at unge, der har forældre, som ikke interesserer sig så meget for, hvad de unge laver i deres fritid, oftere har problemer, end de hvis forældrene interesserer sig for de unges fritid.

Endelig viser tabellen, at de unge, der ikke går til noget i deres fritid, oftere har problemer end de unge, som går til noget regelmæssigt.

Regressionsanalyser

Vores analyser viser altså, at gruppen der går til noget i deres fritid har den bedste trivsel og de færreste problemer. Men spørgsmålet er om det er fordi de går til en fritidsaktivitet, eller om det skyldes andre forhold, fx at deres forældre interesserer sig meget for, hvad de laver i deres fritid eller det er et spørgsmål om køn eller alder. Derfor vil vi i det følgende foretage nogle regressionsanalyser, som kan fortælle os lidt om, hvordan de forskellige forhold ”spiller” sammen i en regressionsmodel, hvor vi vil analysere hvordan ’god situation’ hænger sammen med udvalgte variable.

God situation definerer vi som den gruppe, der opfylder følgende betingelser på én gang:

- Er ’er meget glad’ eller ’har det fint nok’ for tiden
- Er ’meget tilfreds’ med sine venner
- ’Ikke’ føler sig ensom
- ’Ikke’ pjækker fra skole
- ’Ikke’ gjort noget alvorligt ulovligt
- ’Ikke’ har noget ”misbrug”

Dårlig situation definerer vi som den gruppe, der opfylder mindst én af følgende betingelser:

- Er ’ikke særlig glad’ eller ’slet ikke glad’
- Ikke tilfreds med sine venner
- Føler sig ’ofte’ eller ’meget ofte’ ensom
- Pjækker ’tit’ fra skole
- Har begået en alvorlig ulovlighed
- Har et ”misbrug”

Imellem disse to yderpunkter; god og dårlig trivsel, er der også en stor gruppe midt imellem, som hverken kan karakteriseres god eller dårlig trivsel.

'God' og 'dårlig' situation blandt unge i 4 kommuner

God situation	44 %
Midt imellem	33 %
Dårlig situation	23 %
I alt	100 %

Vi kan konstatere, at der er 44 %, som kan karakteriseres som 'god situation', 23 % kan karakteriseres som 'dårlig situation', mens 33 % er 'midt imellem'.

På baggrund af de ovenstående analyser af sammenhæng mellem trivsel og problemer samt en række baggrundsforhold, kunne vi konstatere at der var mange ting, som spiller en rolle for de unges situation. Men det kan være vanskeligt at gennemskue, hvilke forhold som spiller størst rolle, og om nogle af tingene i virkeligheden har fælles "årsager". Eksempelvis kan dårlig økonomi skyldes dårlig beskæftigelse.

For at få et indtryk af sammenhængen i disse resultater, har vi valgt at gennemføre nogle regressionsanalyser (logistisk regression), som netop er i stand til at vise, hvordan tingene hænger sammen.

God trivsel

God trivsel - Logistisk regressionsanalyse.

	B	Wald	Exp(B)	Sign.
Kommune*				
Høje-Taastrup	0,032	0,130	1,032	0,718
Halsnæs	0,145	2,415	1,156	0,120
Holbæk	-0,010	0,014	0,990	0,907
Klassetrin				
	0,141	37,748	1,152	0,000
Køn				
	-0,396	38,683	0,673	0,000
Etnisk baggrund**				
Både dansk og et fremmed sprog	0,036	0,170	1,037	0,680
Mest et fremmed sprog	0,037	0,081	1,037	0,775
Familieform***				
Bor hos begge på skift	0,134	2,631	1,144	0,105
Bor kun hos den ene	0,472	21,054	1,604	0,000
Bor alene/sammen med andre	1,390	13,341	4,014	0,000
Forældrenes økonomi****				
Har af og til problemer	0,694	73,484	2,002	0,000
Har næsten altid problemer	1,189	36,481	3,285	0,000
Beskæftigelse*****				
Kun den ene har arbejde	0,137	2,995	1,147	0,084
Begge er arbejdsløse/pension	0,105	0,553	1,111	0,553
Forældrenes interesse for børns fritid*****				
Interesserer sig kun lidt	-0,470	7,219	0,625	0,007
Interesserer sig en del	-0,673	15,872	0,510	0,000
Interesserer sig meget	-0,866	24,927	0,421	0,000
Går til noget fast i fritiden				
	0,234	10,486	1,264	0,001
Konstant	0,327	1,869	1,387	0,172
Referencekategorier: * Hvidovre Kommune ** Taler kun dansk i hjemmet *** Bor sammen med både far og mor **** Forældre har ikke økonomiske problemer ***** Både far og mor har arbejde ***** Forældre interesserer sig ikke for deres børns fritid				

Regressionsanalyse af ”god situation ” viser, at de vigtigste parametre for ”god situation” er: Forældrenes økonomiske situation og familiesituation. Desuden har køn, alder, forældrenes interesse for deres børns fritid samt om de unge går til noget i deres fritid også en vis betydning. Derimod spiller etnisk baggrund, kommune og familiens beskæftigelse ikke nogen selvstændig rolle for om de unge har god trivsel.

Dårlig situation

Dårlig trivsel - Logistisk regressionsanalyse.

	B	Wald	Exp(B)	Sign.
Kommune*				
Høje-Taastrup	0,106	1,039	1,112	0,308
Halsnæs	-0,131	1,504	0,877	0,220
Holbæk	0,080	0,637	1,083	0,425
Klassetrin	-0,279	104,733	0,757	0,000
Køn	0,114	2,330	1,121	0,127
Etnisk baggrund**				
Både dansk og et fremmed sprog	0,060	0,330	1,061	0,565
Mest et fremmed sprog	-0,371	7,170	0,690	0,007
Familieform***				
Bor hos begge på skift	0,000	0,000	1,000	0,997
Bor kun hos den ene	-0,542	27,330	0,581	0,000
Bor alene/sammen med andre	-1,666	29,989	0,189	0,000
Forældrenes økonomi****				
Har af og til problemer	-0,240	7,246	0,787	0,007
Har næsten altid problemer	-0,898	28,771	0,408	0,000
Beskæftigelse*****				
Kun den ene har arbejde	-0,134	2,289	0,874	0,130
Begge er arbejdsløse/pension	-0,370	4,432	0,691	0,035
Forældrenes interesse for børns fritid*****				
Interesserer sig kun lidt	0,613	13,605	1,845	0,000
Interesserer sig en del	0,947	34,726	2,579	0,000
Interesserer sig meget	0,995	34,887	2,704	0,000
Går til noget fast i fritiden	-0,225	7,746	0,798	0,005
Konstant	1,578	37,263	4,843	0,000
Referencekategorier: * Hvidovre Kommune ** Taler kun dansk i hjemmet *** Bor sammen med både far og mor **** Forældre har ikke økonomiske problemer ***** Både far og mor har arbejde ***** Forældre interesserer sig ikke for deres børns fritid				

Regressionsanalyse af ”dårlig situation” viser, at de vigtigste parametre for ”dårlig situation” er: Forældrenes interesse for deres børns fritid, alder/klassetrin, forældrenes økonomiske situation og familiesituation. Desuden har forældrenes beskæftigelsessituation, den etniske baggrund og om de unge går til noget i deres fritid også en vis betydning. Derimod spiller køn og kommune ikke nogen selvstændig rolle for om de unge har dårlig situation.

Der er altså ikke fuld overensstemmelse i resultaterne, om man ser på 'god situation' eller 'dårlig situation'. Der er dog nogle parametre, som er gennemgående i begge situationer, nemlig forældrenes økonomi, forældrenes interesse for deres børns fritid og familiesituation. Mens kommune ikke spiller nogen rolle i hverken en 'god' eller en 'dårlig' situation.

I vores undersøgelse har vi haft fokus på, om der er en sammenhæng mellem de unges fritidsaktivitet og de unges trivsel. På baggrund af regressionsanalyserne kan vi konkludere, at det har en positiv betydning, at de unge går til nogle faste fritidsaktiviteter. Men samtidig viser analyserne, at det ikke er det mest afgørende for de unges trivsel, idet familiens økonomi og familiesituation samt forældrenes interesse for, hvad deres børn foretager sig i fritiden, ser ud til at spille en endnu større rolle.

8.3 Særlige grupper af unge

På baggrund af vores undersøgelse af unge i 4 kommuner, er vi interesseret i at identificere forskellige grupper af unge. Til det formål har vi gennemført en faktoranalyse, som inddrager en række kendetegn ved de unge – både omkring deres fritidsaktiviteter, deres sociale og familiemæssige baggrund og deres adfærd og problemer på udvalgte områder.

Faktoranalysen er i stand til, på et statistisk grundlag (korrelationsanalyser), at pege på kendetegn/forhold, som især karakteriserer forskellige grupper af unge.

Til faktoranalysen har vi udvalgt følgende 15 kendetegn/forhold:

- Køn
- Etnisk gruppe
- Forældrenes økonomi
- Forældrenes beskæftigelse
- Går til noget i fritiden
- Går kun i ungdomsklub/ungdomsskole
- Bruger bibliotek
- Bruger tid på at spille computer med venner
- Er tilfreds med venner
- Føler sig ensom
- Tilfreds med livet for tiden
- Pjækker fra skole
- Drikker alkohol/ryger tobak
- Har prøvet hash
- Begået alvorlig ulovlighed

Componentanalyse – Forklaret varians i faktoranalyse

Komponent	Procent af variansen
1	17,0 %
2	12,6 %
3	9,2 %
4	8,4 %
5	7,6 %
6	6,7 %
<i>I alt 1-6</i>	<i>61,5 %</i>

Tabellen viser, at faktoranalysen har udvalgt 6 grupper (componenter), som hver for sig forklarer mere end 5 % af variansen og tilsammen forklarer 61,5 % af den samlede varians. I den følgende tabel er vist componentmatrixen, hvor man kan aflæse de korrelationer, der indgår i de 6 grupper.

Component-matrix. Faktoranalyse

Variable:	Komponent:					
	1	2	3	4	5	6
Køn	-0,117	-0,478	0,077	0,633	0,112	-0,018
Etnisk baggrund	0,158	-0,033	0,569	0,037	-0,443	-0,238
Forældres beskæftigelse	0,380	0,035	0,538	0,061	-0,124	0,438
Forældres økonomi	0,422	0,187	0,189	0,048	0,007	0,680
Går til noget i fritiden	0,317	0,013	0,511	-0,170	0,413	-0,223
Går kun i ungdomsklub	-0,181	0,008	-0,343	0,268	-0,645	0,194
Bruger bibliotek	0,073	-0,258	-0,357	0,150	0,506	0,313
Pjækker fra skole	0,558	-0,248	-0,149	-0,088	-0,013	0,006
Spiller computer	-0,026	-0,320	0,245	0,693	0,096	-0,144
Tilfredshed med venner	0,433	0,518	-0,157	0,244	-0,021	-0,198
Ensomhed	0,506	0,563	-0,152	0,256	-0,008	-0,143
Synes om sit liv	0,526	0,488	-0,151	0,252	0,130	-0,085
Forbrug af alkohol/tobak	0,614	0,436	0,165	0,180	0,072	0,112
Prøvet hash	-0,594	0,474	0,173	0,144	0,120	0,078
Begået ulovlighed	-0,543	0,393	0,085	-0,022	0,161	0,044

På baggrund af component-matrixen kan vi beskrive og fortolke de seks grupper således:

1. *De problematiske og unge:* Der er tale om unge, der pjækker fra skole, har et regelmæssigt forbrug af alkohol eller cigaretter, og har prøvet at ryge hash. De har begået mindst én alvorlig ulovlighed inden for de seneste 3 måneder. De trives generelt ikke så godt, idet de ikke har det særlig godt for tiden og er utilfredse med deres venner, men de er ikke ensomme. Deres forældre klarer sig dårligt økonomisk.

2. *De utilfredse piger:* Der er tale om en gruppe piger, der trives dårligt. De er ikke særligt glade for deres liv for tiden, de føler sig ofte ensomme, og de er utilfredse med deres venner. De har i modsætning til den første gruppe ikke noget forbrug af alkohol, tobak eller hash, og de har ikke begået ulovligheder.

3. *De inaktive ikke-danskere:* Der er tale om en gruppe unge med anden etnisk baggrund end dansk, der kommer fra en familie, hvor ingen af forældrene arbejder. De går ikke fast til nogen fritidsaktivitet, men går i klub, ligesom de ofte kommer på biblioteket.

4. *Computerdrene:* Der er tale om en gruppe drenge, der bruger meget tid på at spille computer sammen med deres venner. Men ellers adskiller de sig ikke nævneværdigt fra andre.

5. *De klubaktive med dansk baggrund*: Der er tale om en gruppe etnisk danske unge, der kun går i klub, og ikke til andre fritidsaktiviteter. De kommer sjældent eller aldrig på biblioteket.

6. *De socialt svagt stillede unge*: Der er tale om en gruppe unge, hvis forældre ikke er i arbejde, og hvis forældre klarer sig dårligt økonomisk.

Det er måske interessant, at fritidsaktiviteterne ikke spiller nogen vigtig rolle i karakteristikken af grupperne. Kun i gruppen af *inaktive ikke-danskere*, spiller det en negativ rolle. Men det skyldes det positive forhold, at langt de fleste unge er aktive i deres fritid og går til noget, også selv om de kommer fra ressourcetsvage hjem eller har problemer.

Udsatte unge

I flere af de kommuner som deltager i undersøgelse har SSP konsulent, som dækker det forebyggende og kriminalpræventive arbejde, i interview fortalt om fritidstilbud og de unges brug af disse - set ud fra erfaringsperspektivet – forskellige udsatte unge. Der er tale om en mindre gruppe af unge.

Deres erfaringer peger på, at de mest udsatte unge ikke er interesserede i de etablerede fritidstilbud, at de generelt ikke vil noget og at de keder sig, og at kedsomheden bliver en undskyldning for alt – også at lave ballade. De er med i ungegrupper og en del af en ungekultur, som ikke gør brug af de eksisterende tilbud. Har nogle af de unge deltaget i fritidsaktiviteter, kan gruppens normer afholde dem fra at fortsætte, fordi det kræver loyalitet mod gruppens normer at være med. Det kan også være, at de har været blandt de bedste til fx en sportsgren, men ikke er det længere, hvorfor det ikke er interessant, og derfor søger de andre grupperinger, hvor de kan være de bedste. Det kan være vanskeligt at skille sig ud som dygtig til en fritidsaktivitet, fordi deres gruppe derved kan stille spørgsmålstejn ved deres loyalitet i gruppen, hvor det er andre forhold som giver værdi. Et andet karakteristika ved de udsatte unge kan være, at deres forældre ikke har viden om, eller ikke synes at de unges deltagelse i fritidsaktiviteter har betydning for deres trivsel. Desuden kan forældrene have egne behov, som fylder meget i familiens hverdagsliv.

Når eksisterende tilbud ikke matcher denne gruppe af unge peger interviewpersonerne på, at det kan skyldes flere forhold – både knyttet til tilbudenes struktur og til deres gruppetilhørsforhold. For det første vil der ved nogle tilbud være krav om deltagelse og engagement, som de ikke kan honorere. For det andet kan kontingent være et problem, fordi holdningen kan være, at de bare kan spille fodbold på græsset. Har nogle af de unge fritidsjob vil bruge deres tid på det, samt vælge at bruge lønnen til andet end kontingent. For det tredje kan et problem være, at professionelle ikke tænker fritidsaktiviteter ind som en del af løsningen, når der er massive problemer.

For det fjerde kan unge og voksne i fritidstilbud have svært ved at tolerere de unge, hvorfor klubberne ikke fastholder dem. De frivillige i foreningerne kan miste lysten til at yde en indsats, hvis øvrige opgaver ud over disciplinen tager for mange ressourcer, eller at de skal lave familiearbejde eller har måske manglende lyst og evner til at tage sig af de udsatte unge. Der kan også være forskellige forventninger i forældregrupperne i foreningerne ift. enkelte børn, der tager al opmærksomheden.

Der kan også være en problemstilling i forhold til de forskellige projekter og midlertidige aktivitetstilbud, fordi de skaber underholdning i en afgrænset periode, og et tomrum bagefter, uden at medvirke til at løse et behov.

Der bliver også peget på, at nogle tilbud er stagneret og baseret på medarbejdernes generation og ikke de unges, samt på en etnisk dansk middelklasse mentalitetsnorm, som ikke matcher de unge og mindst den del af de udsatte unge, som har anden etnisk baggrund end dansk. En anden kritik af tilbuddene er at de ikke udfordre de udsatte unge tilstrækkeligt samt at det er forud planlagt, og derfor ikke levner tilstrækkeligt rum for medindflydelse.

Der bliver peget på følgende forhold, som kan være med til at forbedre match mellem de udsatte unge og fritidstilbud:

- At de unge bliver bevidste om det uhensigtsmæssige i en adfærd, fx misbrug ol
- At finde en kammerat, som kan tage dem med til en fritidsaktivitet
- At forældre synes, at det er vigtigt at de unge socialiseres til fritidsaktivitet og hjælper med at huske de unge på det og en gang i mellem dukker op til aktiviteter.
- Fitness er en god aktivitet for udsatte drenge mellem 14 og 17 år, idet de gerne vil se, om de kan blive mere muskuløse.
- At klubberne adskiller sig også fysisk fra fritidshjem m.m., hvor de unge har gået som børn.
- At socialforvaltningerne er villige til at betale for fritidsaktiviteter, hvis økonomien er et problem samt tænke den unges fritidsliv med ind i den forebyggende indsats.
- De lokale foreninger ud til skolernes motionsdag og lignende. Vigtigt at det inddrages i folkeskolen – her mødes de udsatte unge med de velintegrerede i fritidsaktiviteter.
- Kulturhus, men mulighed for udfoldelse (musik, drama, fester) men det ville nok være de ressourcestærke. Der mangler et sted de unge kan være, når de ikke ”er børn længere”
- Foreninger med flere forskellige aktiviteter.
- Indsatser må altid sættes i forhold til de unges forældre.

- Stille arenaer til rådighed for de unge på tidspunkter, som er velegnet ift. deres forhold og at voksne professionelle og unge i fællesskab definerer hvad der skal foregå.
- At foreningerne er opsøgende ift. de udsatte unge, og ikke kun lader dem have deres egne tilbud/hold.

8.4 Sammenfatning

Undersøgelse handler bl.a. om hvorvidt der er en sammenhæng mellem på den ene side deltagelse i fritidsaktiviteter og på den anden side de unges trivsel og problemer fx pjæk, at have lavet noget ulovligt samt erfaringer med regelmæssigt at fx drikke. Spørgsmålet er, om fritidsaktiviteter kan være med til at forbedre de unges trivsel og reducere problemer. Analyserne viser, at gruppen af unge, som går til noget fast i deres fritid, har bedre trivsel og færre har problemer, end de andre aktivitetsgrupper.

Analyserne viser også, at der kun er minimale forskelle i trivsel og problemer mellem unge i de fire kommuner, ligesom der også kun er små forskelle mellem de unge på forskellige klassetrin. Derimod har drenge klart bedre trivsel og flere problemer end piger.

Der er også etniske forskelle, men de er mere nuancerede. Hvis man kun måler god trivsel, så er der ingen etniske forskelle, men hvis man måler dårlig trivsel og problemer, så forekommer det oftere blandt unge fra hjem hvor man kun taler et andet sprog end dansk. Hvis man taler både dansk og et andet sprog i familien, så er der næsten ligeså god trivsel og få problemer, som hvis man kun taler dansk.

Børn og unges familiesituation spiller også en vis rolle for deres trivsel og problemer. Der er især dårlig trivsel og mange problemer blandt den lille gruppe af de unge, der bor alene eller sammen med andre end deres forældre. Også unge, som bor alene med den ene forælder har dårligere trivsel end dem, der bor sammen med begge deres forældre. Det skal også bemærkes, at de unge, der bor på skift hos deres forældre også har god trivsel.

Forældrenes økonomiske situation og beskæftigelse spiller tilsyneladende også en rolle for de unges trivsel. Hvis forældrene er helt uden for arbejdsmarkedet har de unge dårligere trivsel og flere problemer. Det samme billede tegner sig, hvis forældrene har økonomiske problemer.

Et af de mest klare billeder af trivsel og problemer handler om forældreinteresse. Unge, der har forældre, som interesserer sig meget for, hvad de unge laver i deres fritid, har bedre trivsel og færre problemer, end hvis forældrene ikke interesserer sig så meget for de unges fritid.

For at få et bedre billede af, hvad der betyder noget for de unges trivsel og problemer, har vi gennemført nogle multivariate regressionsanalyser. I disse

analyser indgår flere forhold samtidig, så det er muligt at adskille de forhold som, har størst betydning, fra de forhold, der har mindre betydning.

Regressionsanalyse af ”god situation ” viser, at de vigtigste parametre for ”god situation” er: Forældrenes økonomiske situation og familiesituation. Desuden har køn, alder, forældrenes interesse for deres børns fritid samt om de unge går til noget i deres fritid også en vis betydning. Derimod spiller etnisk baggrund, kommune og familiens beskæftigelse ikke nogen selvstændig rolle for om de unge har god trivsel.

Regressionsanalyse af ”dårlig situation” viser, at de vigtigste parametre for ”dårlig situation” er: Forældrenes interesse for deres børns fritid, alder/klasse-trin, forældrenes økonomiske situation og familiesituation. Desuden har forældrenes beskæftigelsessituation, den etniske baggrund og om de unge går til noget i deres fritid også en vis betydning. Derimod spiller køn og kommune ikke nogen selvstændig rolle for om de unge har dårlig trivsel.

På baggrund af regressionsanalyserne kan vi konkludere, at det har en positiv betydning, at de unge går til nogle faste fritidsaktiviteter. Men samtidig viser analyserne, at det ikke er det mest afgørende for de unges trivsel, fordi familiens økonomi og familiesituation samt forældrenes interesse for hvad deres børn foretager sig i fritiden, ser ud til at spille en endnu større rolle.

På baggrund af vores undersøgelse af unge i 4 kommuner, er vi også interesseret i at pege på om vi kan identificere forskellige grupper af unge. Til det formål har vi gennemført en faktoranalyse, som inddrager en række kendetegn ved de unge – både deres fritidsaktiviteter, deres sociale og familiemæssige baggrund og deres adfærd og problemer på udvalgte områder. Vi kan beskrive seks grupper således:

1. *De problematiske og unge:* Der er tale om unge, der pjækker fra skole, har et regelmæssigt forbrug af alkohol eller cigaretter, og har prøvet at ryge hash. De har begået mindst én alvorlig ulovlighed inden for de seneste 3 måneder. De trives generelt ikke så godt, idet de ikke har det særlig godt for tiden og er utilfredse med deres venner, men de er ikke ensomme. Deres forældre klarer sig dårligt økonomisk.

2. *De utilfredse piger:* Der er tale om en gruppe piger, der trives dårligt. De er ikke særligt glade for deres liv for tiden, de føler sig ofte ensomme, og de er utilfredse med deres venner. De har i modsætning til den første gruppe ikke noget forbrug af alkohol, tobak eller hash, og de har ikke begået ulovligheder.

3. *De inaktive ikke-danskere*: Der er tale om en gruppe unge med anden etnisk baggrund end dansk, der kommer fra en familie, hvor ingen af forældrene arbejder. De går ikke fast til nogen fritidsaktivitet, men går i klub, ligesom de ofte kommer på biblioteket.

4. *Computerdrengene*: Der er tale om en gruppe drenge, der bruger meget tid på at spille computer sammen med deres venner. Men ellers adskiller de sig ikke nævneværdigt fra andre.

5. *De klubaktive med dansk baggrund*: Der er tale om en gruppe etnisk danske unge, der kun går i klub, og ikke til andre fritidsaktiviteter. De kommer sjældent eller aldrig på biblioteket.

6. *De socialt svagt stillede unge*: Der er tale om en gruppe unge, hvis forældre ikke er i arbejde, og klarer sig dårligt økonomisk.

Bilag – spørgeskema og spørgeguide

Q.1 Skriv adgangskoden som din lærer fortæller

Q.2 *Velkommen*

Dine svar behandles anonymt - så hverken skolen eller andre får dine svar at se.

Q.3 Hvilken skole går du på?

Q.4 Hvilket klassetrin går du på?

5 1
6 2
7 3
8 4
9 5
10 ... 6

Q.5 Hvad hedder din klasse?

Q.6 Har du altid gået i denne skole?

Ja 1
Nej - jeg har boet et andet sted 2
Nej - min gamle skole har ikke de ældste klassetrin 3
Nej - min gamle skole lukkede 4
Nej - jeg har skiftet skole af anden årsag 5

Q.7 Går du til en fritidsaktivitet?

Ja 1
Ikke lige nu, men det plejer jeg 2
Nej 3

[IF THE ANSWER IS 3, THEN SKIP TO QUESTION 64]

Q.8 Hvor mange forskellige fritidsaktiviteter har du gået til i løbet af det sidste år?

- 1 1
- 2 2
- 3 3
- 4 4
- 5 eller mere 5

Q.9 Skriv den ene fritidsaktivitet: _____

Q.10 Hvor megen tid bruger du eller brugte du på det?

- Kun lidt tid . 1
- Nogen tid ... 2
- Megen tid ... 3

Q.11 Vil du gerne bruge mere tid på det?

- Jeg vil gerne bruge mere tid på det 1
- Jeg vil gerne bruge mindre tid på det 2
- Jeg bruger tilpas tid på det 3

Q.12 Hvor meget koster det på et år - inklusiv udstyr og andet?

- Det ved jeg ikke 1
- Under 500 kroner 2
- Mellem 500 og 1.000 kroner 3
- Mellem 1.000 og 2.000 kroner 4
- Mere end 2.000 kroner 5

Q.13 Hvem betaler?

- Mig selv 1
- Forældre 2
- Både forældre og mig selv 3
- Kommunen betaler (fx fripas) 4
- Gratis eller billigt fordi jeg hjælper til 5
- Andre 6

Q.14 Hvem har fået dig til at gå til det?

Højest 3 svar.

Mine forældre 1
Søskende 2
Andre i familien 3
Venner 4
Lærer eller pædagog 5
Mig selv 6
Andre 7

Q.15 _____

Q.16 Hvorfor går du til denne fritidsaktivitet?

Højest 3 svar.

Fordi mine forældre ønsker det 1
På grund af sammenholdet og fællesskabet 2
Det er sundt 3
Fordi det er sjovt 4
Det er nemt at komme til 5
På grund af konkurrence/kampe 6
Det er billigt 7
Det ligger tæt på 8
Andet, skriv: 9

Q.17 _____

Q.18 På hvilken måde foregår det?

I en klub eller forening (fx fodbold, badminton, spejder) 1
Hos privat firma (fx fitness, dans og ridning) 2
En aktivitet som man kunne komme til gratis i en periode 3
Noget jeg og venner selv planlægger 4
Andet: 5

Q.19 _____

[IF THE ANSWER TO QUESTION 8 IS 1, THEN SKIP TO QUESTION 67]

(Q20-Q63 vedrører andre aktiviteter, med same underspørgsmål)

Q.64 Hvorfor går du ikke til en fritidsaktivitet? Højest 3 svar.

Vil gerne, men tror ikke det findes	1
Vil gerne, men der er ikke plads	2
Jeg tror ikke jeg er god nok	3
Det er for dyrt	4
Jeg må ikke	5
Det er for besværligt for mig	6
Det er for besværligt for mine forældre	7
Det ligger for langt væk	8
Mine venner går ikke til det	9
Jeg er blevet skadet	10
Jeg er bange for at blive mobbet	11
Jeg vil hellere noget andet	12
Jeg har ikke tid	13
Der er for meget konkurrence	14
Jeg skal hjælpe til i familien	15
Andet:	16

Q.65

Q.66 Har dine forældre opfordret dig til at gå til noget?

Ja 1

Nej ... 2

Q.67 Er der noget du gerne vil gå til?

Hvis NEJ så klik på Næste. Hvis JA, så fortæl her:

Q.68 Hvorfor går du IKKE til det?

Højest 3 svar.

Jeg ved ikke om det findes	1
Vil gerne, men der er ikke plads	2
Jeg tror ikke jeg er god nok	3
Det er for dyrt	4
Jeg må ikke	5
Jeg har dårlige erfaringer	6
Det har et dårligt ry	7
Det er for besværligt for mig	8
Det er for besværligt for mine forældre	9
Det ligger for langt væk	10
Mine venner går ikke til det	11
Jeg er blevet skadet	12
Jeg er bange for at blive mobbet	13
Jeg har ikke tid	14
Der er for meget konkurrence	15
Jeg skal hjælpe til i familien	16
Andet:	17

Q.69

Q.70 Gik du til noget sidste år, som du ikke går til i år?

Nej ... 1
Ja 2

[IF THE ANSWER IS 1, THEN SKIP TO QUESTION 74]

Q.71 Hvis ja, skriv hvad du gik til

Q.72 Hvorfor holdt du op? Højest 3 svar.

Det var for kedeligt	1
For lidt tid til kammeratskab/venskab mens man er der	2
Jeg kunne ikke lide de andre	3
Jeg kunne ikke lide de voksne	4
Jeg blev mobbet	5
For meget konkurrence	6
Jeg blev for gammel til at kunne være med	7
Mine venner holdt op	8
Aktiviteten holdt op	9
Jeg blev skadet	10
Det var for dyrt	11
Mine forældre blev skilt	12
Jeg måtte ikke længere for mine forældre	13
Det blev for besværligt for mine forældre	14
Jeg er flyttet	15
Tidspunktet passede ikke	16
Det blev for besværligt for mig	17
Jeg havde ikke tid	18
Jeg fik arbejde	19
Jeg havde mere lyst til noget andet	20
Jeg skulle hjælp til hjemme	21
Andet skriv hvad:	22

Q.73

Q.74 Dyrker du regelmæssigt noget uden at være med i en klub eller forening?

Nej	1
Spiller boldspil med venner (fodbold, basket mm)	2
Løb	3
Svømmer	4
Parkour	5
Skating	6
Sejler	7
Styrketræner	8
Andet:	9

Q.75

[IF THE ANSWER TO QUESTION 74 IS 1, THEN SKIP TO QUESTION 79]

Q.76 Hvor tit dyrker du disse aktiviteter?

- Stort set hver dag 1
- 3 eller flere gange om ugen 2
- 1-2 gange om ugen 3
- Kun en gang imellem 4

Q.77 Vil du gerne kunne dyrke det i en klub eller forening?

- Ja 1
- Nej 2
- Ved ikke ... 3

[IF THE ANSWER IS 2 OR 3, THEN SKIP TO QUESTION 79]

Q.78 Hvorfor er du så ikke med i en klub eller forening? Højest 3 svar.

- Har ikke fået det undersøgt endnu 1
- Der findes ikke en klub 2
- Har prøvet, men det var ikke lige mig 3
- Det er for dyrt 4
- Det ligger for langt væk 5
- Har ikke lyst 6
- Har ikke tid 7
- Jeg må ikke for mine forældre 8
- Der er for meget konkurrence 9

Q.79 Der har sidste år været nogle midlertidige fritidstilbud.

"Aktiv sommer" med en masse aktiviteter i sommerferien.

Fx cirkusskole, kajak, skak, badminton, dyrskue, street basket mm

- Det har jeg deltaget i 1
- Har hørt om det, men har ikke deltaget 2
- Det kender jeg ikke 3
- Ved ikke 4

Q.80 "Fritid for Dig" med aktiviteter om efteråret for 50 kr. pr. aktivitet.

Fx cross, japansk kampsport, sport for sjov, Ishockey, kajak, polo

- Det har jeg deltaget i 1
- Har hørt om det, men har ikke deltaget 2
- Det kender jeg ikke 3
- Ved ikke 4

Q.81 "Sjov lørdag", der er en gratis idrætsaften, der holdes 6 gange om året i Avedøre Idrætscenter. Du kan her prøve mange forskellige idrætsformer.

Det har jeg deltaget i	1
Har hørt om det, men har ikke deltaget	2
Det kender jeg ikke	3
Ved ikke	4

Q.82 "GAM3", med bl.a. streetbasket og streetdance.

Det har jeg deltaget i	1
Har hørt om det, men har ikke deltaget	2
Det kender jeg ikke	3
Ved ikke	4

Q.83 Har du været til en prøvetime i en fritidsaktivitet?

Hvis ja, hvilke: _____

Q.84 Laver du eller går du til noget, som du ikke allerede har nævnt?

Nej	1
Dans	2
Musik	3
Teater	4
Filmklub	5
Anden kulturel forening	6
Spejder	7
Rollespil	8
Fanklub	9
Supporter	10
Politisk arbejde, miljøorganisation mm	11
Frivilligt socialt arbejde	12
Andet:	13

Q.85 _____

Q.86 Er du med i en hobbyklub eller dyrker du selv en hobby?
(som du ikke allerede har nævnt tidligere)

Ja	1
Ikke lige nu, men jeg plejer at være med i en klub	2
Nej	3

[IF THE ANSWER IS 3, THEN SKIP TO QUESTION 89]

Q.87 Hvilke hobbyklubber er du med i?

Q.88 Har du en anden form for hobby, som ikke foregår i en klub og som du ikke har nævnt allerede, kan du skrive her:

Q.89 Går du i fritidsklub eller ungdomsklub (eller byggelegeplads)?

Ja 1

Nej ... 2

[IF THE ANSWER IS 2, THEN SKIP TO QUESTION 94]

Q.90 Hvad hedder den: _____

Q.91 Hvor mange timer er du der normalt i løbet af en uge?

0-4 timer 1

5-9 timer 2

10-14 timer 3

15 timer eller mere 4

Q.92 Hvorfor går du der? Højest 3 svar.

Mine venner går til det 1

Mine forældre ønsker det 2

Det ligger tæt på 3

For at få nye venner 4

Det er sjovt 5

På grund af sammenholdet og fællesskabet 6

Får hjælp til lektier 7

Det er billigt 8

Det er nemt at komme til 9

Fordi jeg så slipper for noget andet 10

For at få tiden til at gå 11

Andet: 12

Q.93 _____

[IF THE ANSWER TO QUESTION 89 IS 1, THEN SKIP TO QUESTION 96]

Q.94 Hvorfor går du ikke i en fritids- eller ungdomsklub? Højest 3 svar.

- Vil gerne, men der er ikke plads 1
- Der er ikke en klub i nærheden 2
- Har prøvet - men det var ikke lige mig 3
- Det er for kedeligt 4
- Jeg er bange for at blive mobbet 5
- Det er for dyrt 6
- Åbningstiden er forkert 7
- Jeg må ikke 8
- Det er for besværligt for mig 9
- Det er for besværligt for mine forældre 10
- Mine forældre er blevet skilt 11
- Mine venner går der ikke 12
- Jeg vil hellere noget andet 13
- Jeg har ikke tid 14
- Jeg skal hjælpe til i familien 15
- Andet: 16

Q.95 _____

Q.96 Kommer du på biblioteket? (ikke skolebiblioteket)

- Mindst 1 gang om ugen 1
- Mindst 1 gang om måneden 2
- Sjældnere 3
- Aldrig 4

[IF THE ANSWER IS 3 OR 4, THEN SKIP TO QUESTION 98]

Q.97 Hvilke af følgende ting bruger du biblioteket til?

	Ofte	En gang imellem	Aldrig
Låne bøger med hjem	1	2	3
Bruger computer - går på Internet	1	2	3
Sidder og læser på biblioteket	1	2	3
Går til aktiviteter	1	2	3
Mødes med venner	1	2	3

[IF THE ANSWER TO QUESTION 96 IS 1 OR 2, THEN SKIP TO QUESTION 100]

Q.98 Hvad er årsagen til at du aldrig eller sjældent kommer på biblioteket?

- Kender det ikke 1
- Det ligger for langt væk 2
- Ved ikke, hvor det ligger 3
- Jeg kan ikke lide de voksne 4
- Læser ikke bøger 5
- Jeg kan ikke selv komme dertil 6
- Mine forældre har ikke tid til at tage med mig 7
- Jeg har ikke tid 8
- Det er for kedeligt 9
- De har ikke det, jeg skal bruge 10
- Andet: 11

Q.99 _____

Q.100 Kommer du i ungdomsskolen?

- Ja 1
- Nej 2
- Har gjort, men ikke længere 3
- Kender den ikke 4

[IF THE ANSWER IS 1 OR 4, THEN SKIP TO QUESTION 103]

Q.101 Hvorfor går du ikke i ungdomsskolen eller er holdt op? Højest 3 svar.

- Jeg er ikke gammel nok 1
- Vil gerne, men der er ikke plads 2
- Jeg er flyttet 3
- Det ligger for langt væk 4
- Holdet blev ikke oprettet 5
- Har prøvet, men jeg kunne ikke med de andre 6
- Det er for kedeligt 7
- Jeg er bange for at blive mobbet 8
- Tidspunktet passede mig ikke 9
- Jeg må ikke 10
- Det er for besværligt for mig 11
- Det er for besværligt for mine forældre 12
- Mine forældre er blevet skilt 13
- Mine venner går ikke til det 14
- Vil hellere noget andet 15
- Jeg har ikke tid 16
- Jeg skal hjælpe til i familien 17
- Andet: 18

Q.102 _____

Q.103 Sæt hak ud for dem du bruger:

- Legepladser 1
- Skatebordbane 2
- Fodboldbur 3
- Street basket 4
- Parkourbane 5
- Petanquebane 6
- Svømmehal 7
- Idrætscenter 8
- Torve og pladser 9
- Parker og naturområder 10
- Havn og strand 11

Q.104 Dyrker du andre fritidsaktiviteter, du ikke allerede har nævnt - så skriv her:

Q.105 Er der noget der skal laves om ved fritidstilbuddene?

Q.106 Savner du et bestemt fritidstilbud?

Q.107 Hvordan er du tilfreds med de fritidsaktiviteter der er for dig?

Du svarer ved at give en karakter på skalaen fra -3 til 12.

Ved ikke	1
- 3	2
00	3
02	4
4	5
7	6
10	7
12	8

Q.108 Hvor meget tid bruger du på at shoppe i butikker sammen med venner?

Ingen tid	1
Lidt tid	2
Nogen tid	3
Megen tid	4

Q.109 Hvor meget tid bruger du på at shoppe i butikker alene?

Ingen tid	1
Lidt tid	2
Nogen tid	3
Megen tid	4

Q.110 Hvor meget tid bruger du på at spille computer mm sammen med venner?

Ingen tid 1
Lidt tid 2
Nogen tid 3
Megen tid 4

Q.111 Hvor meget tid bruger du på at spille computer mm alene?

Ingen tid 1
Lidt tid 2
Nogen tid 3
Megen tid 4

Q.112 Hvor meget tid bruger du på Facebook og at chatte når du er sammen med venner?

Ingen tid 1
Lidt tid 2
Nogen tid 3
Megen tid 4

Q.113 Hvor meget tid bruger du på Facebook og at chatte når du er alene?

Ingen tid 1
Lidt tid 2
Nogen tid 3
Megen tid 4

Q.114 Hvor meget tid bruger du på at se TV sammen med venner?

Ingen tid 1
Lidt tid 2
Nogen tid 3
Megen tid 4

Q.115 Hvor meget tid bruger du på at se TV alene?

Ingen tid 1
Lidt tid 2
Nogen tid 3
Megen tid 4

Q.116 Interesserer dine forældre sig for, hvad du laver i din fritid?

Nej 1
Ja, men kun lidt 2
Ja, en del 3
Ja, meget 4

Q.117 Er du

Pige 1

Dreng ... 2

Q.118 Pjækker du fra skole?

Aldrig eller næsten aldrig 1

Af og til 2

Tit 3

Q.119 Har du gjort noget ulovligt inden for de sidste 3 måneder?

	Ja	Nej
Hærværk	1	2
Tyveri	1	2
Røveri	1	2
Overfald	1	2
Andet	1	2

Q.120 Hvad synes du om dit liv for tiden?

Vælg den som du synes passer bedst.

Jeg er meget glad 1

Jeg har det fint nok 2

Jeg er ikke særlig glad 3

Jeg er slet ikke glad 4

Q.121 Hvad laver dine forældre for tiden?

	Har arbej- de	Arbejdsløs eller sygemeldt	Under uddan- nelse	(Før- tids)pensio nist	På barsel
Mor	1	2	3	4	5
Far	1	2	3	4	5

Q.122 Er du tilfreds med de venner du har?

Meget tilfreds 1

Nogenlunde tilfreds 2

Ikke tilfreds 3

Q.123 Føler du dig ensom?

Ja, meget ofte 1

Ja, ofte 2

Ja, af og til 3

Nej 4

Q.124 Hvilket sprog taler du for det meste derhjemme?

- Dansk 1
Både dansk og et andet sprog 2
Mest et andet sprog end dansk - hvilket: 3

Q.125 _____

Q.126 Hvem bor du sammen med?

- Både min mor og far 1
Hos begge på skift 2
Hos den ene 3
Alene eller sammen med andre end forældre 4

Q.127 Hvordan er dine forældres økonomi?

- De klarer sig godt økonomisk 1
De har af og til problemer med penge 2
De har næsten hele tiden penge-problemer 3
Det ved jeg ikke noget om 4

Q.128 Har du dit eget værelse derhjemme?

- Ja 1
Ja, men kun hos min mor (eller hos min far) 2
Nej 3
Ikke relevant 4

Q.129 Om alkohol og rygning

	Ja	Nej
Drikker du alkohol mere end 2 gange om ugen?	1	2
Ryger du mindst en gang om ugen?	1	2
Har du prøvet hash?	1	2

Interviewguide til frivillige

1. Præsentation – kort om forening, egen funktion og erfaring inden for 11-18 årige.
2. Hvordan vil I karakterisere udbud af fritidstilbud for unge fra 11-18 år i Holbæk Kommune? Er der tilstrækkelige tilbud? For netop aldersgruppen? Piger og drenge? Tosprogede unge? Socialt udsatte unge? Geografisk? Er der de tilbud som børn og unge ønsker?
3. Har I de medlemmer i aldersgruppen, som I gerne vil nå? – hvordan arbejder I med at være synlige for de unge? og hvad er vigtigt for at nye unge synes, det er nemt og godt at kunne starte hos jer? kender ungegruppen jeres tilbud?
4. Er der områder hvor kvaliteten af jeres tilbud kunne blive bedre? Hvilke og hvordan?
 - Synlighed og åbenhed - rekruttering
 - Indholdsmæssigt - *prioritering mellem disciplinen – 3.halvleg - fremførelsen*
 - Organisatorisk
 - Trænerkompetencer
 - Faciliteter
5. Hvilke barrierer/begrænsninger oplever I for børn og unges deltagelse?
 - Alder (7.kl. og de næsten voksne), køn, etnicitet, økonomisk
 - transportmuligheder, åbningstider
 - familieforhold/opbakning, holdninger, motivation
 - tilgængelighed af tilbud
 - individuelle, familie og venner, strukturelle
6. Vurdering af hvorvidt tilbud og behov/efterspørgsel matcher?
 - Indhold, regler, rammer, målgrupper: aktive - ikke aktive, socialt udsatte børn
 - Hvordan sikres det, at jeres tilbud er målrettet unge, og hvilke indsatser kan være med til at overvinde barriererne for anvendelsen af de eksisterende tilbud.
7. Hvilke behov og ønsker til andre tilbud – som rækker ud over de tilgængelige aktivitetsmuligheder for de forskellige grupper af børn og unge – hvad kunne blive bedre - ønskeliste? Hvilke forhold er og kunne være med til at forbedre børn og unges fritidsmuligheder? Organiseringen, indhold, markedsføring.

Interviewguide til professionelle

Præsentation – CASA – respondent – funktion/område, erfaring og uddannelse

Hvilke udbud af fritidstilbud har børn og unge fra 10-17 år mulighed for at deltage i? *Hvordan vil du beskrive/karakterisere fritidsmulighederne for børn og unge i kommunen?*

Er der tilstrækkelige tilbud? Er der de tilbud som børn og unge ønsker?

Hvordan er kvaliteten af tilbuddene?

SFO - klub (kultur og fritid i kommunen) – foreningsaktiviteter
– arenaerne

Indholdsmæssigt
Organisatorisk

Hvilke barrierer/begrænsninger er der for børn og unges anvendelse af eksisterende/relevante tilbud?

Alder, køn, etnicitet, økonomisk
transportmuligheder, åbningstider
familieforhold/opbakning, holdninger, motivation
tilgængelighed af tilbud

Individuelle, familie og venner, strukturelle.

Vurdering af hvorvidt tilbud og behov/efterspørgsel matcher?

Indhold, regler, rammer, målgrupper: aktive - ikke aktive, socialt udsatte børn

Hvordan sikres det, at tilbuddene målrettes bydelens børn og unge, og hvilke indsatser kan være med til at overvinde barriererne for anvendelsen af de eksisterende tilbud.

Hvilke behov og ønsker til helt andre tilbud – som rækker ud over de tilgængelige aktivitetsmuligheder for forskellige grupper af børn og unge – hvad kunne blive bedre - ønskeliste? Hvilke forhold er og kunne være med til at forbedre børn og unges fritidsmuligheder? Organiseringen, indhold, markedsføring

Interviewguide til unge

Præsentation – CASA – respondent – funktion/område, erfaring og uddannelse

Runde med fritidstilbudshistorik

Hvad har I gået til, hvorfor og erfaringer

Hvordan har I/får I viden om de tilbud der er i jeres område?

Motivation

Begrundelser for at starte og indgå i de tilbud I har erfaringer med?

Hvordan er kvaliteten af de tilbud I deltager i?

Hvad er særligt godt – nævn 3 ting

Hvad er ikke godt – nævn 3 ting

Hvad kunne være bedre ved jeres fritidstilbud – nævn 3 ting (piger, drenge, alder, etnicitet, trænerne, tonen m.m.)

Hvilke begrænsninger oplever I ift. at gå til fritidsaktiviteter?

Hvem betaler for jeres deltagelse?

Kender i kontingentbeløbet? Hvad må det koste at gå til noget?

Hvem er de andre - alder, køn, etnicitet

Jeres mobilitet – transportmuligheder

Rammer om tilbuddet fx – åbningstider

Familieforhold/opbakning, holdninger, motivation – hvordan er jeres forældre eventuelt involveret i jeres fritidsaktiviteter – hvordan vil I helst have det?

Erfaringer med at stoppe til en aktivitet – beskriv hvorfor og de overvejelser i forbindelse med det? Hvad er fordelene ved at stoppe med at deltage i fritidstilbud?

Hvis I kunne skrive en ønskeliste til borgmesteren i kommunen – hvad ville I så skrive på den? Nævn tre aktivitetstilbud som I gerne ville bruge i jeres fritid, som I ikke laver i dag?